

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ  
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**



**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΣΠΟΥΔΩΝ**

**«ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΑΙ  
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ»**

## **ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ**

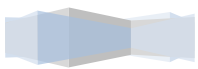
**ΟΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΜΕΝΕΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ  
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ**

**ΣΕ ΣΥΝΔΙΑΣΜΟ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ**

**ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΟΥΡΟΥΓΙΑΝΝΗ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΣΣΙΩΤΗΣ**

**ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΜΑΙΟΣ 2016**



## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι να γίνει αντιληπτό, τα διάφορα εργαλεία, και διαδικασίες που προαπαιτούνται για την υλοποίηση μιας βιώσιμης λύσης αναδιαρθρώσεων.

Η Χρηματοοικονομική κρίση ξεκίνησε το 2008 από το τραπεζικό σύστημα στην Αμερική και σιγά σιγά εξαπλώθηκε σε ολόκληρη της Ευρωζώνη. Για την μη κατάρρευση χρειάστηκαν να γίνουν πολλές μελέτες ως προς την προώθηση των αναδιαρθρώσεων. Στην παρούσα εργασία γίνονται μια αναδρομή στην οικονομική κρίση, αναφορά στα αποτελέσματα τα όποια επήλθαν από το κούρεμα των καταθέσεων, οι διαδικασίες και λύσεις των αναδιαρθρώσεων.

Έχει χρησιμοποιηθεί ποσοτική μέθοδος ανάλυσης των δεδομένων. Συγκεκριμένα έχουν χρησιμοποιηθεί οι οικονομικές καταστάσεις μερικών ΣΠΙ και στατιστικά αποτελέσματα των υλοποιημένων αναδιαρθρώσεων για την περίοδο 31/12/2015. Μέσω της χρηματοοικονομικής ανάλυσης εκτιμάται το αποτέλεσμα των αναδιαρθρώσεων.

Συμπερασματικά εκτιμάται ότι με την πάροδο του χρόνου βελτιώνονται οι διαδικασίες με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι αποτελεσματικές αναδιαρθρώσεις αλλά έχουμε αρκετό δρόμο για την εξάλειψη του προβλήματος των κόκκινων δανείων.

## Summary

The purpose of this study is to understand the various tools and processes preconditions for the implementation of a viable restructuring solution.

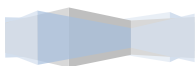
The financial crisis started in 2008 by the banking system in America and gradually spread throughout of euro zone. For the non-collapse needed to be done many studies on the promotion of restructuring in this paper we made a review of the economic crisis, referring to results which made the haircut of deposits procedures and restructuring solutions.

Quantitative data analysis method has been used. Specifically, the financial statements of some CCIs and statistical results of implemented restructuring have been used for the period 31/12/2015. Through financial analysis assessed the effect of restructuring.

In conclusion it is estimated that over the years improved processes which increase the effective restructuring but we have a long way to eliminate the problem of red loans.

## ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

θα ήθελα να ευχαριστήσω αφενός, τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ Ανδρέα Ασσίωτη που μου έδωσε την ευκαιρία να μελετήσω αυτό το ενδιαφέρον θέμα, που απασχολεί σήμερα σε διεθνές επίπεδο όλο το τραπεζικό σύστημα και αφετέρου τους γονείς μου για την οικονομική και ηθική στήριξη που μου παρείχαν.



## ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 : Αποτελέσματα αναδιαρθρώσεων στην Ταυλάνδη ..... σελ 15

Πίνακας 2: Κατάξης Κινδύνων όπως ορίζουν οι Οικοι Αξιολόγησης ,(Πηγή : Ζουπουνίδης και Λεμονακης 2007) ..... σελ 75

Πίνακας 3: Μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις οι οποίες είναι δημοσιευμένες από την ΚΤΚ ..... σελ 77

## ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα1: Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του Ινδικού τομέα .....	σελ 18
Γράφημα2 : Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια σε όλη την υφήλιο .....	σελ 19
Γράφημα3 : Μη εξυπηρετούμενων δανείων 2009-2013 στην Ρουμανία .....	σελ 25
Γράφημα 4: Αναδιαρθρώσεις ΣΠΤ για περίοδο Μάιος – Σεπτέμβριος 2015 .....	σελ 79
Γράφημα 5: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια στο Συνεργατικό Ταμειτήριο Λευκωσίας.....	σελ 81
Γράφημα 6: Πιστωτικές διευκολύνσεις που έχουν αναδιαρθρωθεί στο Συνεργατικό Ταμειτήριο Λευκωσίας .....	σελ 82
Γράφημα 7: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια της Σπε Μακράσukas ΛΤΔ .....	σελ 83
Γράφημα 8: Αναδιαρθρώσεις στην ΣΠΕ Μακράσukas .....	σελ 83
Γράφημα 9: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια Σπε Λεμέσου .....	σελ 84
Γράφημα 10: Αναδιαρθρώσεις Σπε Λεμέσου .....	σελ 85
Γράφημα 11: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια Συνεργατικού Ταμειτηρίου Πάφου .....	σελ 86
Γράφημα 12: Αναδιαρθρώσεις Ταμειτηρίου Πάφου .....	σελ 86
Γράφημα 13: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια Σπε Στροβόλου Λτδ .....	σελ 87
Γράφημα 14: Αναδιαρθρώσεις ΣΠΕ Στροβόλου Λτδ .....	σελ 88
Γράφημα 15: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια Σπε Λήδρας .....	σελ 89
Γράφημα 16: Αναδιαρθρώσεις στην Σπε Λήδρας .....	σελ 90
Γράφημα 17: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια Σπε Ταμασσού – Ορεινής και Πιτσιλιάς .....	σελ 91
Γράφημα 18: Αναδιαρθρώσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων Σπε Ταμασσού – Ορεινής και Πιτσιλιάς Λτδ .....	σελ 92

# ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΟΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη .....	σελ 3
Summary .....	σελ 4
Ευχαριστίες .....	σελ 5
Κατάλογος Πινάκων .....	σελ 6
Κατάλογος Γραφήματος .....	σελ 7
Κεφάλαιο 1 : Εισαγωγή .....	σελ 12
Κεφάλαιο2: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση .....	σελ 14
2.1Αναδιρθώσεις Χρεών στην Ταϋλάνδη .....	σελ 14
2.1.1 Αποτελέσματα της αναδιρθώσεων χρεών στην Ταϋλάνδη .....	σελ 15
2.2 Γιατί ο αυξημένος αριθμός των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων .....	σελ 17
2.3 Ανάλυση των προβληματικών δανείων σε όλη την υφήλιο .....	σελ 19
2.4 Τρόποι εξάλειψης των προβληματικών δανείων.....	σελ 20
2.4.1 Ανάκτηση Χρεών.....	σελ 20
2.4.2 Αναδιάρθρωση εταιρικού χρέους: .....	σελ 20
2.5 Αναδιρθώσεις πιστωτικών διευκολύνσεων στις ΗΠΑ .....	σελ 22
2.6 Η αναδιάρθρωση Χρεών στο Ρουμανικό Τραπεζικό σύστημα .....	σελ 23
Κεφάλαιο 3 : Θεωρητικό Υπόβαθρο .....	σελ 27
3.1 Ο Συνεργατισμός στην Κύπρο .....	σελ 27
3.2 Η Ιστορική Εξέλιξη του Συνεργατικού Κινήματος .....	σελ 28
3.2.1 Πρώτη Περίοδος (1909 -1914) : Η Ίδρυση του Συνεργατικού	
Κίνημα .....	σελ 28
3.2.2 Δεύτερη Περίοδος (1915-1925): Ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζα .....	σελ 28



3.2.3 Τρίτη Περίοδος (1926 -1936): Τμήμα Γεωργικής Ανάπτυξης .....	σελ 29
3.2.4 Τέταρτη Περίοδος (1937 -1960): Ίδρυση της (ΣΚΤ) .....	σελ 29
3.2.5 Πέμπτη Περίοδος (1961- 1974): Διαχωρισμός και Εκτοπισμός .....	σελ 29
3.2.6 Έκτη Περίοδος (1975 – 2003): Δυσκολίες – Ανάπτυξη – Εναρμόνιση .....	σελ 29
3.2.7 Έβδομη Περίοδος (2003-2013): Η Ευημερία του Συνεργατικού κινήματος .....	σελ 29
3.3 Η οικονομική κρίση σε σχέση με το Τραπεζικό σύστημα .....	σελ 30
3.3.1 Η Ιστορική Εξέλιξη ορισμένων χρηματοοικονομικών κρίσεων του παρελθόντος.....	σελ 31
3.3.1.2 Η Μεγάλη Κρίση του 1929-1939.....	σελ 31
3.3.1.3 Οι πετρελαϊκές Κρίσεις.....	σελ 31
3.3.1.4 Η Ιαπωνική τραπεζική κρίση του 1990-1999.....	σελ 32
3.3.1.5 Η Οικονομική Κρίση στην Αργεντινή .....	σελ 33
3.3.1.6 Η Παγκόσμια Χρηματοοικονομική Κρίση 2008 .....	σελ 33
3.4 Η Οικονομική Κρίση στο Κυπριακό Τραπεζικό Σύστημα .....	σελ 35
3.5 Η Οικονομική κρίση στα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα .....	σελ 36
3.6 Συγκωνεύσεις Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων .....	σελ 38
3.6.1 Τα υπέρ και τα κατά των Συγκωνεύσεων .....	σελ 39
3.6.2 Διαδικασία Συγκωνεύσεων στο Συνεργατικό Πιστωτικό τομέα .....	σελ 41
3.7 Το κούρεμά των καταθέσεων το Μάρτιο του 2013.....	σελ 42
3.8 Κριτικές για έξοδο από την Ευρωζώνη .....	σελ 44
3.9 Οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις στο Τραπεζικό Σύστημα.....	σελ 45

3.9 Εισπραξιμότητα των μη Εξυπηρετούμενων Δανείων .....	σελ 46
3.10 Η σπουδαιότητα του ελέγχου στις νέες πιστωτικές διευκολύνσεις .....	σελ 48
3.11 Υιοθέτηση των συστημάτων παρακολούθησης δανείων .....	σελ 51
3.12 Η γραφειοκρατία ως προς της διαδικασίες των τραπεζών για τις καθυστερημένες χορηγήσεις .....	σελ 52
3.13 Κώδικας Συμπεριφοράς Δανειοληπτών .....	σελ 53
3.13.1 Βασικές διατάξεις του Κώδικα Συμπεριφοράς.....	σελ 53
3.14 Κατάλληλες Επιλογές Αναδιάρθρωσεων .....	σελ 57
3.15 Πλαίσιο Αφερεγγυότητας .....	σελ 59
3.15.1 Περί Αφερεγγυότητας Φυσικών προσώπων 2015 .....	σελ 60
3.15.1.2 Συναινετικά Σχέδια αποπληρωμής .....	σελ 61
3.15.1.3 Μη Συναινετικά Προσωπικά Σχέδια Αποπληρωμής .....	σελ 64
3.15.2 Ο Περί Πτωχεύσεων Νόμος 2015 .....	σελ 64
3.15.3 Ο Περί Εταιρειών Νόμος του 2015- Examinership .....	σελ 65
3.15.4 Ο Περί Εταιρειών Νόμος του 2015- Εκκαθάριση .....	σελ 66
3.16 Πολιτική Αναδιάρθρωσεων .....	σελ 67
3.16 .1 Αναθεωρημένη πολιτική αναδιάρθρωσεων .....	σελ 67
3.17 Πολιτική Διαγραφή Χρεών .....	σελ 71
3.18 Διαδικασίες Εμπλοκής της ΜΔΚ στην διαδικασία λήψης αποφάσεων για την χορήγηση και την αναδιάρθρωση σημαντικών πιστωτικών διευκολύνσεων.....	σελ 72
3.19 Η Σπουδαιότητα του πιστωτικού Κινδύνου .....	σελ 73
3.19.1 Χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου .....	σελ 85
3.20 Τεστ Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων - Stress Testing .....	σελ 75

4.1 Αναδιαρθρώσεις ΣΠΤ κατά την περίοδο Μαΐου- Σεπτεμβρίου .....	σελ 79
4.2 Αναδιαρθρώσεις στο Συνεργατικό Ταμειτήριο Λευκωσίας .....	σελ 80
4.3 Αναδιαρθρώσεις στην ΣΠΕ Μακράσυκας .....	σελ 82
4.4 Αναδιαρθρώσεις Περιφεριακής ΣΠΕ Λεμέσου .....	σελ 84
4.5 Αναδιαρθρώσεις Ταμειτηρίου Πάφου .....	σελ 86
4.6 Αναδιαρθρώσεις Σπε Στροβόλου .....	σελ 87
4.7 Αναδιαρθρώσεις Σπε Λήδρας .....	σελ 89
4.8 Αναδιαρθρώσεις Σπε Ταμασσού – Ορεινής και Πιτσιλιάς Λτδ.....	σελ 90
Κεφάλαιο 5 : Επίλογός .....	σελ 92
Κεφάλαιο 6 : Βιβλιογραφία .....	σελ 94

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο λόγος για τον οποίο επιλέγηκε η ανάλυση των αναδιαρθρώσεων στα Συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης στην εργασία αυτήν, είναι το γεγονός ότι είναι ένα επίκαιρο και ενδιαφέρον θέμα και πολύ υποβοηθητικό να γίνει κατανοητό το θέμα των αναδιαρθρώσεων των κόκκινων δανείων.

Αναδιαρθρώσεις θεωρούνται οποιεσδήποτε αλλαγές στους όρους και προϋποθέσεις της αρχικής συμφωνίας δανειοδότησης. Ο λόγος που οδήγησε το δανειολήπτη να προχωρήσει στην επιλογή αναδιάρθρωσης, είναι οι οικονομικές δυσκολίες που προήλθαν από την οικονομική κρίση. Η αλλαγή του ορισμού των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, έχει παίξει σημαντικό ρόλο στις αναδιαρθρώσεις.

Ο συνεργατισμός είχε ξεκινήσει με ένα όραμα, να βοηθάει τον συνάνθρωπο του και ήταν ένας από τους λόγους όπου ήταν προτιμότερος ο συνεργατισμός από κάθε άλλο πιστωτικό ίδρυμα. Το ερώτημα που γεννήθηκε ήταν πως η οικονομική κρίση θα άφηνε ανεπηρέαστο τον συνεργατισμό; Βέβαια υπήρξαν πολλοί λόγοι που οδήγησαν τον συνεργατισμό σε αυτή την κατάσταση, όπως η υπερβάλλουσα ρευστότητα, όπου οδήγησε σε λανθασμένη χορήγηση των πιστωτικών διευκολύνσεων με αποτέλεσμα την συσσώρευση των κινδύνων λόγω της υπερβάλλουσας μόχλευσης (Κουμπάρης, 2011). Με τις συγχωνεύσεις των ΣΠΙ θα ενδυνάμωναν, και θα ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν καλύτερα το « τσουνάμι » που είχε έρθει μετά το κούρεμά των καταθέσεων. Υπήρξαν αρκετές κριτικές όσο αφορά το σενάριο εξόδου από την ευρωζώνη.

Ο ρόλος του συνεργατισμού αρχίζει σιγά να φθείρεται, λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης, ο ανταγωνισμός είναι αρκετά μεγάλος και έτσι αρχίζει να χάνεται η αξία του συνεργατισμού, στο να είναι κοντά στο άνθρωπο. Για την διάσωση του συνεργατισμού χρειάστηκε η υιοθέτηση ενός στρατηγικού σχεδίου από αγγλικό οίκο για την προώθηση αναδιαρθρώσεων. Έχει φέρει τεράστια θετικά αποτελέσματα αφενός στο τομέα των αναδιαρθρώσεων και αφετέρου στην

εισπραξιμότητα των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Επιπλέον έχουν απλοποιηθεί οι διαδικασίες ως προς την υλοποίηση των αναδιαρθρώσεων σας.

Οι αναδιαρθρώσεις υλοποιούνται κάτω από την πολιτική, που έχει οριστεί από την ΚΤΚ. Έτσι δίνεται η ευκαιρία στο δανειολήπτη αναλόγως τις οικονομικής δυσκολίας να επιλέξει, εάν θα ακολουθήσει μια μόνιμη ή προσωρινή λύση. Έτσι για να μην επαναληφτούν τα λάθη του παρελθόντος, θα γίνονται αυστηρότεροι έλεγχοι στην παραχώρηση πιστωτικών διευκολύνσεων, όσο και στις αναδιαρθρώσεις, καθώς και στην υιοθέτηση των νέων συστημάτων πιστωτικών διευκολύνσεων.

Το πλαίσιο αφερεγγυότητας έρχεται να προστατέψει τους δανειολήπτες όπου κρίνονται αφερέγγυοι, με το διάταγμα απαλλαγής οφειλών. Αποτελείται από πέντε νόμους όπου έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται από τις 8/2015.

Για να είναι σε θέση οι ειδικοί να αντιληφτούν καλύτερα το θέμα των αναδιαρθρώσεων, θα πρέπει να αντιληφτούν την αβεβαιότητα και την έλλειψη εμπιστοσύνη των δανειοληπτών ως προς τα πιστωτικά ιδρύματα και αυτό είναι ένα θέμα που χρήζει περαιτέρω μελέτης.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ

### ΑΝΑΣΚΟΠΙΣΗ

Ως δεδομένο, η οικονομική κρίση έχει πλήξει αρκετές χώρες στο παγκόσμιο χώρο. Αναγκαία κρίθηκε, η βελτίωση της οικονομίας γενικότερα. Ένα από τα σημαντικότερα μέτρα για την βελτίωση της οικονομίας, ήταν η μεταρρύθμιση και η ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Γενικότερα η βελτίωση προέβλεπαν στα πιο κάτω:

-Ενίσχυση της ευρωστίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

-Ανακοινώθηκαν πακέτα οικονομικής αναδιάρθρωσης για να παρέχουν αποφασίσιμες δράσεις, έτσι ώστε το δημόσιο να ανακεφαλαιοποιεί τα βιώσιμα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

-Ενθάρρυνση να χρηματοδοτούν ιδιωτικές επιχειρήσεις για την διαχείρισης του ενεργητικού, έτσι ώστε να παρέχεται μεγαλύτερη ευελιξία ως προς την διαχείριση των επισφαλείς στοιχείων ενεργητικού.

#### 2.1 Αναδιρθώσεις Χρεών στην Ταϊλάνδη

Συμφώνα με το Tymnong Dasri από το άρθρο « International Conference on Systemic Resolution of Corporate and Bank Distress in Crisis- Affected East Asian Countries», Η τράπεζα της Ταϊλάνδης αναφέρει ότι η αναδιάρθρωση του χρέους γίνεται με απώτερο σκοπό της αντιμετώπιση, αδυναμία αποπληρωμής του δανείου από ευάλωτες ομάδες και αναμένεται ότι θα ανακάμψουν στο μέλλον με σκοπό να ανταποκριθούν στις δανειοδοτικές του υποχρεώσεις.

Η τράπεζα της Ταϊλάνδης αρχικά είχε συνεργαστεί με τέσσερις ενώσεις με σκοπό την μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αρχικά ιδρύθηκε Η CDRAC (Συμβουλευτική επιτροπή αναδιάρθρωση) η όποια προωθεί την περιπλοκή αναδιάρθρωσης χρέους, μέσω της θέσπισης του πλαισίου για την

διαπραγμάτευση και την άρση των νομικών και φορολογικών εμποδίων, και τέλος παρακολουθεί την πρόοδο όσο αφορά την ανταπόκριση ως προς το σχέδιο αποπληρωμής. Η υπό επιτροπή έχει κύρια ευθύνη να πετύχει την πολιτική της συμβουλευτικής επιτροπής αναδιάρθρωσεων. Επιπλέον έχει ιδρυθεί υπό επιτροπή αναδιάρθρωσης από το επαρχιακό τμήμα όπου ο στόχος είναι να επεκτείνει την αναδιάρθρωση του χρέους σε όλη την χώρα. Το γραφείο της συμβουλευτικής επιτροπής αναδιάρθρωσεων αποτελεί μέρος της Τράπεζας της Ταϋλάνδης όπου συντονίζει στο να βοηθάει στην επικοινωνία του δανειστή και του οφειλέτη. Ο ρόλος του γραφείου είναι η μεσολάβηση για την διευκόλυνση των διαδικασιών.

Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση της αναδιάρθρωσης είναι σαφώς, η πολιτική και οι διαδικασίες που είναι κατευθυντήριες γραμμές, η στρατηγική που ακολουθούνται σε κάθε στάδιο της αναδιάρθρωσης από τους δεσμευτικούς στόχους την προσέγγιση και μεθοδολογία, την αξιολόγηση την χορήγηση τα μέτρα που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των σχεδίων αποπληρωμής. Όταν η σύμβαση αναδιάρθρωσεων έχει υπογραφεί τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν την ικανότητα αποπληρωμής των πιστωτικών διευκολύνσεων.

### 2.1.1 Αποτελέσματα της αναδιάρθρωσεων χρεών στην Ταϋλάνδη

	Αριθμός υποθέσεων	Αναδιρθωμένο πόσο (σε baht)
Υλοποιημένες υποθέσεις	110	249,7
Συμφωνηθέντα πλάνα επεξεργασίας	68	245,8
Επεξεργασία προς αναδιάρθρωση χρεών	370	524,4
Υπογραμμένες συμφωνίες αναδιάρθρωσης	870	557,1
Αναδιρθώσεις νομικής ενέργειας	216	404,5
Χορηγήσεις νέων δανείων	60	159,7

Πινάκας 1 : Αποτελεσμάτων Αναδιάρθρωσεων Χρεών στην Ταυλάνδη

Από μια έρευνα που έχει γίνει από 200 περιπτώσεις όσο αφορά τις αναδιάρθρωσεων χρεών είχε τα πιο πάνω αποτελέσματα. Συμμετείχαν 351 εταιρείες και οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις υπολογίζονται περίπου 674,4 δις

ματ. Στην συνέχεια συμμετείχαν εταιρείας για την παρακολούθηση των αναδιαρθρώσεων με 831 δις . Με την πάροδο του χρόνου συμμετείχαν 721 επιχειρήσεις με ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικό ύψος 1 505,3 δις μπατ.

Αργότερα έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα επιπλέον 973 εταιρείες με στόχο να ενταχθεί το πρόγραμμα παρακολούθησης της επιτροπής σχετικά με εκκρεμή 600 δις. Στο τέλος έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα 1694 εταιρείες και έχουν αναδιαρθρωθεί 2,1 τρις μπατ.

Στην συνολική εικόνα των αναδιαρθρώσεων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έχουν αυξηθεί από 23.604 σε 173,709 υποθέσεις με αντίστοιχη αύξηση των υπόλοιπων πιστώσεων περίπου 17,82%. Οι εμπορικές τράπεζες της Ταϊλάνδης έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αναδιάρθρωση χρεών 945,5 δις μπατ μέσα σε ένα μήνα αυξήθηκαν κατά 152,6 δις μπατ. Κατά την διάρκεια των 12 μηνών αυξήθηκαν κατά 164694 υποθέσεις με αντίστοιχη αύξηση των κυκλοφορούντων 915,2 τρις και 76,0 δις το μήνα.

Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναδιαρθρώσεων έχουν ολοκληρωθεί στους τομείς κατασκευής, των ακινήτων, των υπηρεσιών, και της χονδρικής πώλησης όπου το 77% έχει γίνει από την τράπεζα της Ταϊλάνδης και τα υπόλοιπα από 23% από άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

Από μια έρευνα που έχει γίνει από το διεθνή οργανισμό χρηματοδότησης έργων, με ένα δείγμα 10 υποθέσεων αναδιαρθρωμένων δανείων που ολοκληρώθηκαν από διάφορους επιχειρηματικούς τομείς όπως η παραγωγή της μεταποίησης, των επικοινωνιών, του ξενοδοχειακού τομέα με πιστωτικό άνοιγμα περίπου 63 δις μπατ. Η εταιρεία συμβούλων πιστωτών και οφειλετών ανέλυσε τις πληροφορίες δανειοδότησης συμπεριλαμβανομένων των σημερινών και μελλοντικών προοπτικών της επιχείρησης και των οικονομικών προβλέψεων των δανειοληπτών. Για την αξιολόγηση της σκοπιμότητας των σχεδίων η εταιρεία συμβούλων εφάρμοσε διάφορα μέτρα όπως η πρόβλεψη κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Το τελικό αποτέλεσμα από το διεθνή οργανισμό χρηματοδότησης έργων όπου υπήρξε μείωση των πραγματικών ζημιών της τάξεων του 20%- 30% της



καθαρής παρούσας αξίας. Πράγμα που υποδηλώνει ότι έχουν ολοκληρωθεί πραγματικές και αποτελεσματικές αναδιαρθρώσεις χρεών. Βέβαια υπάρχουν και πολλά προβλήματα κατά την διαδικασία της αναδιάρθρωσης όπως για παράδειγμα πολλοί δανειολήπτες δεν είναι συνεργάσιμοι όπου αυτό είναι επιβλαβείς για την διαχείριση του ενεργητικού ενός πιστωτικού ιδρύματος. Λόγω του ότι δεν είναι συνεργάσιμοι δεν δίνουν αρκετές πληροφορίες για την ετοιμασία ενός βιώσιμου σχεδίου αποπληρωμής.

Η επιτροπή αναδιαρθρώσεων δεν μπορεί να εκτιμήσει την πραγματική χρηματοοικονομική κατάσταση των δανειοληπτών, ώστε να παρέχει το κατάλληλο σχέδιο αποπληρωμής με αποτέλεσμα να οδηγεί στην καθυστέρηση πληρότητας του προτεινόμενου σχεδίου αποπληρωμής. Επιπλέον υπάρχουν εταιρείες που δεν είναι διαφανείς με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να εξηγήσουν την εισπραξημότητα, τις πιστωτικές διευκολύνσεις τις συμφωνίες swap, υπάρχουν περιπτώσεις όπου υπάρχει μεγάλο πιστωτικό άνοιγμα και δεν είναι και τόσο εύκολο να καταλήξουν στο κατάλληλο σχέδιο αποπληρωμής με ευκολία.

Σύμφωνα με την παγκόσμια τράπεζα το 2014, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ως ποσοστό του συνόλου των δανείων είναι 24,6% για την Ιρλανδία, 31,3% για την Ελλάδα, 9,5% για την Αίγυπτο, 6% για την Ρωσία 3,6% για την Νότια Αφρική 3,2% για της ΗΠΑ, 2,9% για την Βραζιλία και 1% για την Κίνα. Στο Ισολογισμό μιας τράπεζας αυτά τα ποσοστά των μη εξυπηρετούμενων πιστωτικών χορηγήσεων, επηρεάζουν την εικόνα του χαρτοφυλακίου μιας τράπεζας με την επιβάρυνση υπομορφή προβλέψεων όπου δημιουργούν ζημιά στο τραπεζικό σύστημα. Για να μπορέσει να περιοριστεί το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων σωστό είναι να κατανοήσουμε τους παράγοντες δημιουργίας των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων.

## **2.2 Γιατί ο αυξημένος αριθμός των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων**

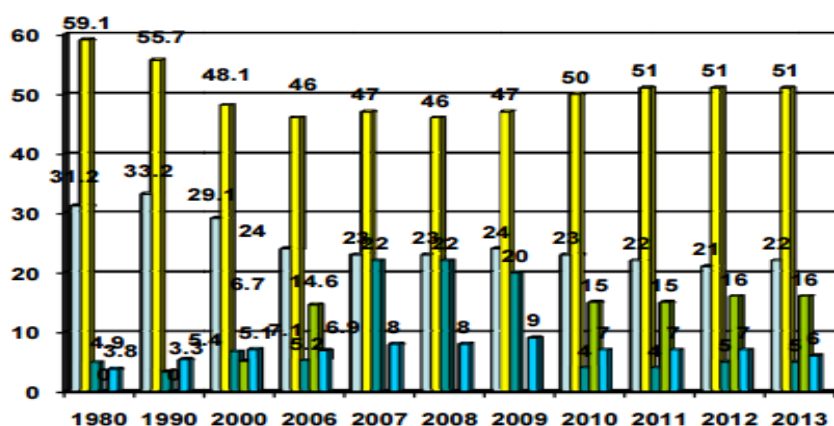
17

Στην τραπεζική βιβλιογραφία έχουν γίνει διάφορες εμπειρικές μελέτες πάνω στο θέμα των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Για παράδειγμα ο Rajaraman, Bhaumik and Bhatia( 1999) θεωρεί ότι η φερεγγυότητα, η αποτελεσματικότητα

---

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύνσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

και ο περιορισμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων, εξαρτώνται αποκλειστικά από την πολιτική χορηγήσεων. Ο Reddy (2004) εξέτασε τους διάφορους όρους πίστωσης και έχει δηλώσει ότι το στοιχείο της εξουσίας δεν πρέπει να στηρίζεται στην παράνομη δραστηριότητα. Αυτό που ήθελε να τονίσει, είναι ότι πριν οποιαδήποτε ενέργεια θα πρέπει να συνυπολογιστούν τα κόστη και τα οφέλη της πίστωσης. Ο Mohan(2003) στηρίζεται στην άποψη ότι οι βασικότεροι όροι του δανεισμού της πίστωσης εξαρτώνται από την τιμολογιακή πολιτική και συγκεκριμένα από την πιστωτική κουλτούρα που επικρατεί σε κάθε χώρα. Σύμφωνα με τους McGoven ( 1993) και Bloem Gorters(2001) το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων σχετίζεται από του εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες που αντιμετωπίζουν οι δανειολήπτες. Η Saugina (2002) μέσα από μια εμπειρική μελέτη που έχει κάνει χρησιμοποίησε στοιχεία από το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισπανίας ανακάλυψε ότι οι επιπτώσεις στο μακροοικονομικό και τραπεζικό τομέα, όπως η αύξηση του ΑΕΠ, η ταχεία πιστωτική επέκταση, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας, επηρέαζαν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Μέσα από μια έρευνα που έχει γίνει από τον Thiagarajan (2011), διεξήγαγε μελέτη για την πρόβλεψη των καθοριστικών παραγόντων του πιστωτικού κινδύνου στο Ινδικό τραπεζικό τομέα. Η έρευνα έχει γίνει μεταξύ των 22 τραπεζών του δημοσίου τομέα και 15 τραπεζών του ιδιωτικού τομέα και έχει αποδείξει ότι υπάρχει μια θετική συσχέτιση μεταξύ του ΑΕΠ και του πιστωτικού κινδύνου τόσο για τις δημόσιες όσο και για τις ιδιωτικές τράπεζες.



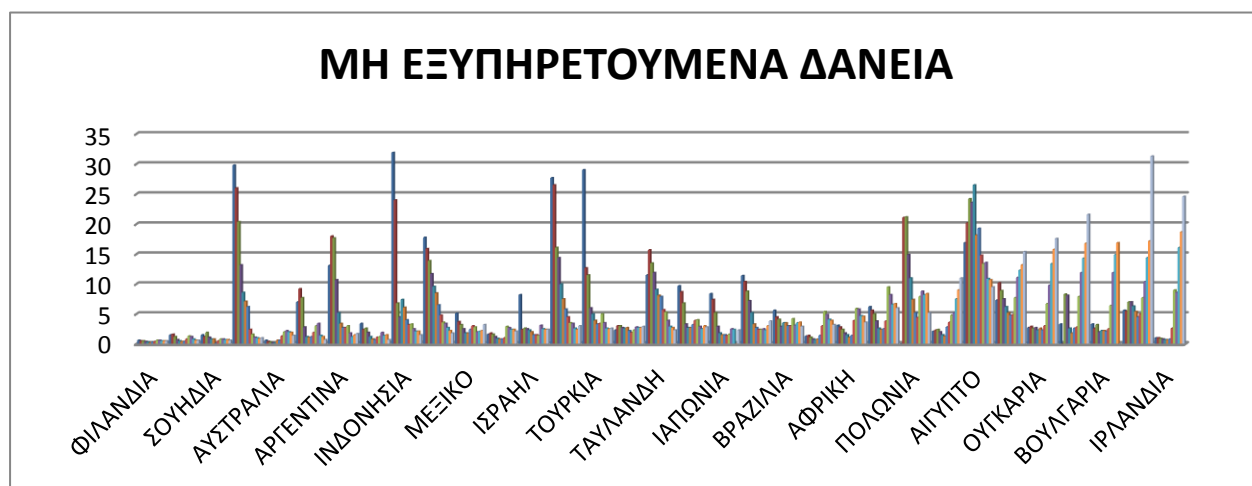
Γράφημα1: Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του Ινδικού τομέα

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

Οι ομάδες των τραπεζών κατηγοριοποιούνται στην κρατική ιδιοκτησία, στις τράπεζες του δημόσιου τομέα, στις εγχώριες ιδιωτικές τράπεζες και στις ξένες τράπεζες. Ως αναμενόμενο η κρατική ιδιοκτησία ήταν σε χαμηλότερο ποσοστό τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ινδία ήταν 3,4% ενώ τα καθαρά μη εξυπηρετούμενα δάνεια μετά την αφαίρεση των προβλέψεων ήταν 1,7%. Επιπλέον το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι υψηλότερο για τις εγχώριες τράπεζες σε σύγκριση με τις ξένες τράπεζες όπου κυμαίνονται στο 93% των στοιχείων του ενεργητικού, το 95% των μεικτών χορηγήσεων και το 95% των ακαθαρίστων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Έτσι είναι πολύ σημαντικό να γίνει αντιληπτή η οικονομική σταθερότητα, το ζήτημα του σωστού δανεισμού και η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου.

### 2.3 Ανάλυση των προβληματικών δανείων σε όλη την υφήλιο

Από μια έρευνα που έχει γίνει μεταξύ 35 χωρών όσον αφορά τα προβληματικά δάνεια έχουν καταγραφεί τα πιο κάτω αποτελέσματα για τις χρονιές 2001-2013



Γράφημα 2: Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του Ινδικού τομέα

Από το 2000 μέχρι το 2007 έχουν μειωθεί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ενώ το 2007 έχουν αυξηθεί σημαντικά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια λόγω της ύφεσης και της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Κατά το 2013 τα πιο υψηλά ποσοστά συμμετοχής των μη εξυπηρετούμενων δανείων παρατηρείται στην Ινδία σε

σύγκριση με την Κίνα (1) Ταϊλάνδη (2,3) Μαλαισία (1,8) την Κορέα (0,7) και η Τουρκία (2,6). Οι αναπτυγμένες χώρες όπως η Αυστραλία και ο Καναδάς ήταν αναμενόμενο να έχουν χαμηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων. Βέβαια το γεγονός ότι η Ινδία είναι αναπτυγμένη χώρα δεν είναι τόσο σημαντικό σε σχέση με την Γαλλία και τις αναδυόμενες οικονομίες της Ρωσίας.

## **2.4 Τρόποι εξάλειψης των προβληματικών δανείων.**

Το Ινδικό καθεστώς έχει προβληματιστεί σημαντικά ως προς τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Ιδρύθηκε η μονάδα ανάκτησης χρεών, αναδιάρθρωση εταιρικού χρέους, η τιτλοποίηση και ανασυγκρότηση των περιουσιακών στοιχείων.

### **2.4.1 Ανάκτηση Χρεών**

Ο σκοπός της ανάκτησης χρεών είναι η ταχεία εκδίκαση και είσπραξη των πιστωτικών διευκολύνσεων. Παράλληλα οι συμβουλευτικές επιτροπές σκοπός της ήταν η ενθάρρυνση για το διακανονισμό των επισφαλειών, με απώτερο σκοπό να βοηθήσει την ανάκτηση χρεών για την επίλυση διάφορων μικρών χρεών. Κατά το 2013 ανακτήθηκε σημαντικό πόσο.

### **2.4.2 Αναδιάρθρωση Εταιρικού Χρέους**

Η Αναδιάρθρωση, σαν ορισμός σύμφωνα με το Ινδικό καθεστώς ορίζεται μια εθελοντική και μη θεσμική ρύθμιση μεταξύ των δανειστών και των δανειοληπτών για την έγκαιρη και ομαλή αναδιάρθρωση χρέους που επηρεάζεται από ορισμένους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Συγκεκριμένα έχουν αναδιαρθρωθεί 638 υποθέσεις από το 2001-2004 συνολικού πόσου 446.156,00 Rc ενώ το 2014 έχουν εγκριθεί 505 υποθέσεις συνολικού πόσου 367.607,00 Rc

Πάνω στο ΑΕΠ της χώρας εργάστηκαν διάφοροι τομείς για την βελτίωση και την ανάπτυξη της, καθώς και την χρηματοοικονομική επανένταξη. Βέβαια το σχέδιο αυτό κρατήθηκε σε αναμονή λόγω της ανοδικής πορείας των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Λόγω των μη εξυπηρετούμενων δανείων μειώθηκαν κατά 74% τα κέρδη των τραπεζών, επιπλέον απώλεια είχε και ο δείκτης

κεφαλαιακής επάρκειας και συγκεκριμένα μειώθηκε στο 5,59% ( κρίθηκε μη ικανοποιητικός).

Τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξέταση των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα μπορούσαν να βελτιώσουν την χρηματοοικονομική σταθερότητα. Τον Νοέμβριο του 2013 η κεντρική τράπεζα της Ινδίας διέταξε το έλεγχο για την απότομη επιδείνωση της ποιότητας του ενεργητικού. Ως γνωστό η Τράπεζα της Ινδίας είχε ένα ταραγμένο παρελθόν. Έτσι το Μάρτιο του 1999 η Συνομοσπονδία των ινδικών βιομηχανιών σύστησε μια ομάδα εμπειρογνομόνων για να προτείνει λύσεις για τα προβλήματα των επισφαλών απαιτήσεων της Ινδίας στο Χρηματοπιστωτικό τομέα. Βέβαια αυτή η κατάσταση δεν λήφθηκε υπόψη με αποτέλεσμα να απαιτούνται τρόποι για την κάλυψη της φερεγγυότητας, της ικανότητας απόκτησης του εισοδήματος και κερδοφορίας. Έτσι το σύστημα ανακεφαλαιώνονται για περίοδο επτά χρόνων από κρατικά κονδύλια.

Το σχέδιο αναδιαρθρώσεων δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνεται μόνο στην χρηματοοικονομική αναδιαρθρώσεων αλλά και σε λειτουργικές πτυχές των δανείων ώστε να επιτευχθεί στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ναι μεν ένα σχέδιο ανάκαμψης βασισμένο στην χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση μπορεί να είναι δελεαστικό λόγω του ότι ενισχύεται η φερεγγυότητα αλλά δημιουργούνται αλλά προβλήματα. Πόσο δαπανηρή είναι η αναδιάρθρωση στο μέλλον όταν στηρίζεται σε μια βραχυχρόνια λύση;

Αναγκαία είναι η λειτουργική αναδιάρθρωση των δανείων λόγω του ότι αποσκοπεί στις βασικές αλλαγές στην λειτουργία των επιχειρήσεων, στην εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας, στην εξάλειψη των υψηλών μη εξυπηρετούμενων περιουσιακών στοιχείων, στην δραστική μείωση των λειτουργικών εργασιών. Η αναδιάρθρωση έχει διάφορες οπτικές γωνίες, η οργανική αναδιάρθρωση αποσκοπεί στην βελτίωση της διακυβέρνηση των τραπεζών και στην ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης. Η χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση αποσκοπεί στην βελτίωση της φερεγγυότητας και ανακεφαλαιόποιηση ενώ η νομική αναδιάρθρωση

αποσκοπεί στις συστηματικές αλλαγές και στην θέσπιση των νόμων όσο αφορά τις διαδικασίες αναδιαρθρώσεων.

## **2.5 Αναδιαρθρώσεις Πιστωτικών Διευκολύνσεων στις ΗΠΑ**

Μετά από μια έρευνα που έχει από Dynarski (2015) διαπιστώθηκε ότι μεγαλύτερο άνοιγμα κατείχαν τα φοιτητικά δάνεια, λόγω της μεγάλης ύφεσης που παρουσιάζονταν. Βέβαια έρχονται μετά τα ενυπόθηκα δάνεια και προηγούνται των καταναλωτικών δανείων και πιστωτικών καρτών.

Μιλώντας με αριθμούς 40 εκ άνθρωποι στην ΗΠΑ είχαν 3 τρις εκ συνολικού χρέους. Από το πόσο αυτό τα 7 εκ βρίσκονται σε αθέτηση, αδυναμία ανταπόκρισης στο σχέδιο αποπληρωμής του δανείου. Κατά το 2001 – 2011 είχε διπλασιαστεί το χρέος από 56 δις είχε γίνει 113 δις και εν μέρει παρατηρείται ότι έχει αυξηθεί κατά 32% η έλευση των φοιτητών σε κολέγια. Αυτή η αύξηση ανά φοιτητή αύξησε το δανεισμό από 3.500 δολ σε 5400 δολ μια αύξηση του 54%. Το 75% αποτελείται από τα ομοσπονδιακά δάνεια – επιδοτούμενα δάνεια. Το 2001 αποτελούσε το 34% των προπτυχιακών μαθητών ομοσπονδιακά δάνεια και το 2011 αυξήθηκε στο 50%. Αν και παρατηρήθηκε αύξηση στις τιμές των κολεγίων λόγω του ότι το 80% ήταν επιδοτούμενο τότε αύξηθηκε ο αριθμός των φοιτητών από 15,9 σε 21,0 εκ από το 2001 στο 2011. Μόνο το 7% των δανείων αποτελούνται από ιδιωτικό τομέα καθώς και τα δάνεια που παρείχαν στους γονείς. Αυτά τα δάνεια δεν ήταν και τόσο επιθυμητά λόγω του ότι δεν είχαν μελλοντικό όφελος.

Μερικές από τις προτεινόμενες πολιτικές που προσπάθησαν να υιοθετήσουν ήταν η μειώσεις επιτοκίων, ενοποίηση των δανείων, η ευελιξία στην πληρωμή και αυξημένες ρυθμίσεις στις τιμές του πανεπιστημίου. Οι πολιτικές αυτές αποσκοπούσαν σε μια βιώσιμη λύση αναδιαρθρώσεων. Στην προσπάθεια του ο Πρόεδρος Ομπάμα υπέγραψε το Ιούνιο του 2014 επέκταση της επιλεξιμότητας για τις πληρωμές των φοιτητών. Κέρδισε προγράμματα τα όποια προσφέρουν μειωμένες πληρωμές προς τους δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Το Υπουργείο Παιδείας των ΗΠΑ στηρίζει τα ομοσπονδιακά προγράμματα δανείων αν και αυτός ο ορισμός αρχίζει να προβληματίζει ως προς το σχέδιο αποπληρωμής.

Η κυριότερη αιτία μη καταβολής των υποχρεώσεων είναι το γεγονός ότι ενώ υπήρχε εισόδημα καθυστερούσε να γίνει η πληρωμή του πανεπιστημίου και το ειρωνικό αυτό στοιχείο αποτέλεσε κίνητρο παραχώρησης του δανείου. Οι υπάρχουσες επιλογές των νέων δεν προσαρμόζονταν στις πληρωμές των δανείων κατά την ύφεση.

Στην προσπάθεια της η κυβέρνηση έχει υιοθετήσει ένα πρόγραμμα με το κατάλληλο επιτόκιο όπου θα μείωνε το κίνδυνο αθέτησης, διοικητικών δαπανών και θα λάμβανε υπόψη το πραγματικό εισόδημα των δανειοληπτών. Βέβαια το πρόγραμμα αυτό είναι ακόμη σε επεξεργασία. Ποιος να είναι άραγε ο οικονομικός λόγος για τα κρατικά δάνεια ως προς τους φοιτητές; Ως γνωστό η εκπαίδευση είναι επένδυση, αλλά αναμένεται ότι θα έχει ένα μελλοντικό όφελος. Αυτό που πρέπει να αξιολογηθεί είναι κατά πόσο το όφελος θα είναι υψηλότερο από το κόστος. Έτσι το κράτος έχει αποφασίσει να παρέχει δάνεια στους φοιτητές με απώτερο σκοπό να τους χρησιμοποιήσει στο μέλλον.

Σύμφωνα με το (riketty and saez, 2003), η κατανομή του πραγματικού εισοδήματος οδηγεί στην αύξηση των εξόδων και επομένως θα προσφύγουν στο δανεισμό για την κάλυψη των εξόδων κολεγίου. Ένα αναδιάρθρωμένο δάνειο θεωρείται το δάνειο έχουν διακοπεί οι δεδουλευμένοι τόκοι, λόγω των οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν.

## **2.6 Η Αναδιάρθρωση Χρεών στο Ρουμανικό Τραπεζικό Σύστημα**

Αρχικό ερώτημα που γεννιέται είναι γιατί να γίνονται οι αναδιρθρώσεις; Συμφωνά με τους Ernst& Young (2013) στηρίζονται στο γεγονός ότι η αναδιάρθρωση οφείλεται στους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Οι εσωτερικοί λόγοι οφείλονται στο μοντέλο του συστήματος όπου με την εσωτερική αναδιάρθρωση βελτιωνόταν συνεχώς. Οι εξωτερικοί παράγοντες οφείλονταν κατά κύριο λόγο στην οικονομική κρίση, όπου συνίσταται μια διαδικασία προσαρμογής στις νέες συνθήκες στην αγορά. Βέβαια μετά την κρίση γεννήθηκαν άλλοι παράγοντες όπως ο χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης, η αβεβαιότητα η αστάθεια, η πίεση για τους κανονισμούς, επαναπροσδιορισμός των όρων της βιομηχανικής τράπεζας που θα πρέπει να λειτουργούν στο μέλλον.



Λόγω των πιο πάνω παραγόντων οδήγησε την χώρα σε έκτακτη ανάγκη, όσο αφορά την οικονομία της, επενέβηκαν οι κρατικές ενισχύσεις. Παρατηρήθηκε η συρρίκνωση της οικονομίας που οδήγησε στο περιορισμό των δανείων με αποτέλεσμα οι τράπεζες να γίνουν πιο επιφυλακτικές ως προς την χορήγηση πιστωτικών διευκολύνσεων. Στο τραπεζικό σύστημα λειτούργησε ο συνδυαστικός κρίκος, για παράδειγμα λόγω του περιορισμού των δανείων ήταν αναμενόμενο ότι θα μειωνόταν ο αριθμός προσωπικού. Συγκεκριμένα στην Τράπεζα της Ρουμανίας μειώθηκαν περίπου 1.000 από το 2008 ενώ το 2014 ο αριθμός των εργαζομένων μειώθηκαν στις 10.000. Με το υπάρχον προσωπικό προσπαθούν να αυξήσουν τις οικονομίες κλίμακας ώστε να εγκαταλείψουν το χαμηλό περιθώριο κέρδους, αυτό επιταχύνεται με την εκκαθάριση και το διακανονισμό των χρεογράφων.

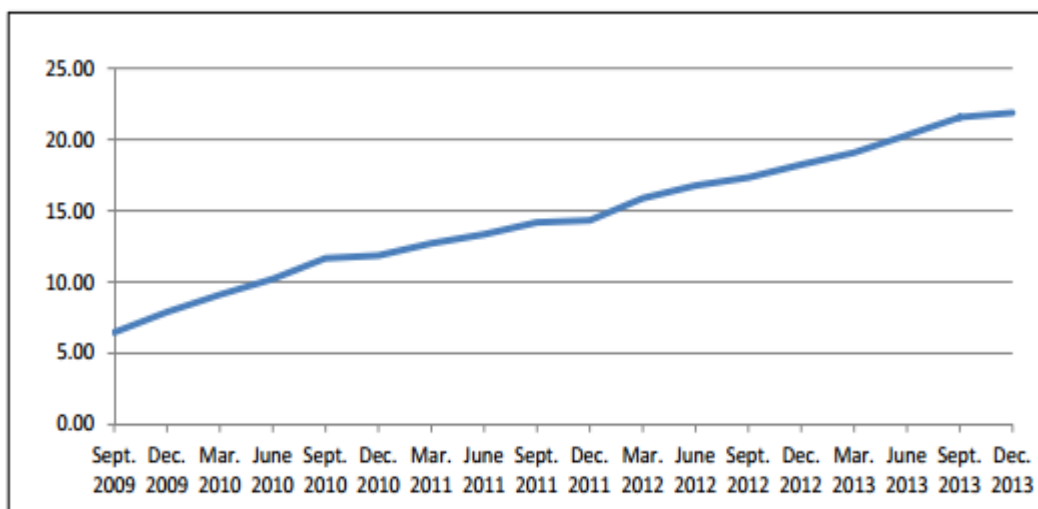
Η ρυθμιστική διαδικασία όπως ορίζεται από το Ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα περιλαμβάνει την ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης όπου είναι αρκετό δύσκολο να επιταχτεί λόγω της δυσκαμψίας που επικρατεί στην αγορά και λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης. Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα που παρουσιάζεται είναι το γεγονός ότι η διασυνδέσεις με μεταξύ των τραπεζών επέπληξαν σοβαρά από την οικονομική κρίση έτσι είχε φτάσει η ώρα καθαρισμού του ισολογισμού από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Η Ρουμανική αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος ήταν πια γεγονός σε μια περίοδο ανάκαμψης. Οι μέτοχοι είχαν διπλασιαστεί και έφταναν το 19,8%, το Ιούνιο του 2014 από το 9,4% του 2013. Με βάση το μερίδιο της αγοράς η Ρουμανική τράπεζα ήταν πια μια από τις κυρίαρχες τράπεζες. Συγκεκριμένα αξίζει να τονιστεί ότι παρουσιάζεται βελτίωση στο ΑΕΠ. Σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής μειώθηκε κατά 0,3% το δεύτερο τρίμηνο του 2014 σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο που είχε αυξηθεί κατά 0,5%.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος σημαντικό στοιχείο είναι η σωστή πρόβλεψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων με βάση τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού συστήματος Χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Με την πρόβλεψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα επιταχτεί η διατήρηση της χρηματοπιστωτικής



σταθερότητας και η διασφάλιση της ακεραιότητας, η αποδοτικότητα και εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος. Προκειμένου να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα επαρκών κεφαλαίων και αποθεμάτων θα πρέπει να προχωρήσουν οι αρμόδιοι στις αξιολογήσεις του χαρτοφυλακίου των τραπεζών και την ταξινόμηση των κινδύνων.



*Γράφημα3 : Μη εξυπηρετούμενων δανείων 2009-2013 στην Ρουμανία*

Παρατηρείται συνεχώς αυξανόμενος ο ρυθμός των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων με αποτέλεσμα την εφαρμογή των προβλέψεων από την ΕΕ όσο αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων και των καθαρισμό των ισολογισμών ως προς τα επισφαλείς στοιχεία του. Τον Σεπτέμβριο του 2013 αρχίζει να σταθεροποιείται ο αυξανόμενος ρυθμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική αρχή θεωρεί πιο κερδοφόρα, την πώληση του χαρτοφυλακίου των επισφαλών δανείων που παρουσιάζουν καθυστερήσεις πέρα των 90 ημερών. Βέβαια σε αυτό το σημείο έχει αντίρρηση η Ρουμανική Τράπεζα για πώληση του χαρτοφυλακίου λόγω της αβεβαιότητας ως προς της φορολογική μεταχείριση και τα δικαιώματα της τράπεζας ως προς την πιστωτική πολιτική.

Σημαντικό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων περιλάμβανε σε ξένο νόμισμα. Έτσι ήταν αναμενόμενο η επέμβαση της νομισματικής πολιτικής για Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

την ενθάρρυνση των δανείων σε εθνικό νόμισμα με αποτέλεσμα να αποφευχθούν μεγάλες διακυμάνσεις μη εξυπηρετούμενων λόγω της διακύμανσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Για να μπορέσουν να προσταχθούν τα δάνεια θεσπίζεται ο νόμος καταναλωτικής πίστης.



# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

## ΥΠΟΒΑΡΘΟ

### 3.1 Ο Συνεργατισμός στην Κύπρο

Το συνεργατικό κίνημα άρχισε να διαφαίνεται στις αρχές του 20<sup>ου</sup> αιώνα. Σκοπός του ήταν να ενισχυθεί η αλληλεγγύη, η συνεργασία και αλληλοβοήθεια. Άλλωστε αυτό προέκυψε και από το σύνθημα του συνεργατικού κινήματος, που ήταν «ένας για όλους και όλοι για ένα» (Ηρακλέους, 2006)

Σύμφωνα με τη Διεθνή Συνεργατική Ένωση, η συνεργατική εταιρεία είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συνδέονται εθελοντικά με σκοπό να εξυπηρετήσουν τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες και επιδιώξεις τους, μέσω μιας συμμετοχικής και δημοκρατικά ελεγχόμενης επιχείρησης.

Συμφώνα με το Holyoake(1906) «ο καλός συνεργατιστής έχει τρεις ιδιότητες, κοινό νου, καλό χαρακτήρα και καλή θέληση» (σελ211). Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν είτε την μια είτε την άλλη ιδιότητα, ενώ ο καλός συνεργατιστής διαθέτει και τις τρεις ιδιότητες. Έχει κοινό νου για να αξιοποιεί τα μέσα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, καλό χαρακτήρα, για να μπορεί να συνεργαστεί με τους άλλους και καλή θέληση, για να έχει την διάθεση να βοηθά τους άλλους, είτε το αναγνωρίζουν είτε όχι. Ενδιαφέρεται μόνο να ξέρει ότι πράττει το ορθό και θεωρεί ως επαρκή αποζημίωση για τον ίδιο, την ωφέλεια που λαμβάνουν οι άλλοι από το δικό του εθελοντικό μοχλό, για τον οποίο δεν επιζητεί ευχαριστίες ή ανταπόδοση.

Οι ιδρυτές των Συνεργατικών Εταιρειών Ιωάννης Οικονομίδης και Μάρκος Χαραλάμπους, από το 1909, έχουν διατυπώσει το σκοπό ίδρυσης των Συνεργατικών Εταιρειών αυτών. Οι Συνεργατικές Εταιρείες ιδρύθηκαν, όταν η αγορά αποτύγχανε να παρέχει στον άνθρωπο όλα τα αναγκαία αγαθά ή

υπηρεσίες σε προσιτές τιμές και σε καλή ποιότητα. Στα αρχικά τους στάδια, άρχισε να διαφαίνεται η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων και η ενίσχυση των οικονομικών δυνατοτήτων τους. Παρείχαν στα μέλη τους κάτι που συνεχίζεται μέχρι σήμερα, οικονομικές υπηρεσίες, καταναλωτικά αγαθά, προσιτή κατοικία και πολλές άλλες υπηρεσίες που σε άλλη περίπτωση δε θα μπορούσαν να αποκτήσουν.

Στηριζόταν στις ακόλουθες αρχές:

- ✚ Στην ελεύθερη είσοδο στο συνεργατισμό.
- ✚ Στη δημοκρατική διοίκηση και το δημοκρατικό έλεγχο.
- ✚ Στη φυλετική πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα.
- ✚ Στη διανομή των πλεονασμάτων ανάλογα με τις συναλλαγές.
- ✚ Στην καταβολή περιορισμένου τόκου επί των κεφαλαίων.
- ✚ Στη συνεχή ανάπτυξη και εκπαίδευση των μελών του.

## **3.2 Η Ιστορική Εξέλιξη του Συνεργατικού Κινήματος**

### **3.2.1 Πρώτη Περίοδος (1909 -1914) : Η Ίδρυση του Συνεργατικού Κινήματος**

Το ΣΚ ξεκίνησε το 1909 με την ίδρυση της Χωρικής Τράπεζας Λευκονοίκου. Λόγω της συντηρητικότητας που υπήρχε σε μια μικρή κοινότητα, όπως αυτήν του Λευκονοίκου, ήταν αδύνατο και, σχεδόν, ακατόρθωτο οι κάτοικοι του χωριού να αποδεχτούν αυτό το κίνημα με σιγουριά και ασφάλεια. Οι ιδρυτές του ΣΚ κατέβαλαν προσπάθειες προς την κυβέρνηση, για να θεσπιστεί ειδικός νόμος, ο οποίος ρυθμίζει όλα τα θέματα των Συνεργατικών Εταιρειών 1914 ψηφίστηκε ο πρώτος νόμος του συνεργατικού κινήματος.

### **3.2.2 Δεύτερη Περίοδος (1915-1925): Ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζας**

Σε αυτήν την περίοδο άρχισαν να διαφαίνονται κάποια προβλήματα, όπως η έλλειψη των απαιτούμενων κεφαλαίων και του απαιτούμενου προσωπικού με μορφωτικό επίπεδο. Συμφωνά με τον Beven (στον Ηρακλέους, 2007) στόχος της Τράπεζας αυτής ήταν να παραχωρεί μακροχρόνια δάνεια στους αγρότες, έτσι, ώστε να αποφεύγεται η τοκογλυφία και να περιορίζονται τα αγροτικά

χρέη. Το 1923 άρχισε η εκπαίδευση, με την πραγματοποίηση σεμιναρίων από το γεωργικό τμήμα στη Γεωργική Σχολή, που βρισκόταν στη Λευκωσία. Κατ' αυτήν την περίοδο υπήρχαν και οι πρώτες αρνητικές επιπτώσεις στον αγροτικό τομέα με βασική αιτία τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και τα αποτελέσματά του.

### **3.2.3 Τρίτη Περίοδος (1926 -1936): Τμήμα Γεωργικής Ανάπτυξης**

Μετά την ανάπτυξη της Γεωργικής Τράπεζας, παρά τα προβλήματα που παρουσιάζονταν, βλέπουμε το ΣΚ να εξαπλώνεται. Πιο συγκεκριμένα, το 1925, 29 συνεργατικές παραχώρησαν δάνεια ύψους 7 χιλ. λιρών, ενώ, ένα χρόνο μετά, λειτουργούσαν 326 συνεργατικές και παραχώρησαν δάνεια ύψους 267 χιλ. Λιρών. Η κατάσταση αυτή επηρεάστηκε από την οικονομική κρίση, που ξέσπασε το 1930, με αποτέλεσμα οι αγρότες να αδυνατούν να πληρώσουν τα χρέη τους. Το 1936, με την ίδρυση του τμήματος γεωργικής ανάπτυξης, ενισχύεται και πάλι το ΣΚ.

### **3.2.4 Τέταρτη Περίοδος (1937 -1960): Ίδρυση της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας (ΣΚΤ)**

Η ίδρυση της ΣΚΤ πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 1937. Σκοπός της ήταν να λειτουργήσει σαν κεντρικός φορέας, κάτι που θα είχε σαν αποτέλεσμα την ενίσχυση του (ΣΚ) μετά τη διαπίστωση ότι η Γεωργική Τράπεζα δεν μπορούσε να ανταπεξέλθει σε βραχυχρόνιες δανειακές απαιτήσεις.

### **3.2.5 Πέμπτη Περίοδος (1961- 1974): Διαχωρισμός και Εκτοπισμός**

Μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου, βλέπουμε το διαχωρισμό των Συνεργατικών ιδρυμάτων στα Ελληνοκυπριακά και Τουρκοκυπριακά συνεργατικά. Με την εφαρμογή του νομού περί συνεργατικών εταιρειών, κάθε εθνική κοινότητα έχει τα δικά της γραφεία Συνεργατικής Αναπτύξεως. Διορίστηκε ένας Τούρκος και ένας Έλληνας διοικητής στα χωρία, που είχαν μεικτό πληθυσμό και υπήρχαν δυο ξεχωριστές εταιρείες σε καθεμιά από τις κοινότητες αυτές. Μετά το 1974, χρονιά κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η τουρκική εισβολή, εκτοπίστηκαν 225 συνολικά συνεργατικές και χιλιάδων λιρών συνεργατικές περιουσίες χάθηκαν.

### **3.2.6 Έκτη Περίοδος (1975 - 2003): Δυσκολίες - Ανάπτυξη - Εναρμόνιση**

Μετά την τουρκική εισβολή, οι Συνεργατικές Εταιρείες παρουσίαζαν αρκετά προβλήματα με αποτέλεσμα να τεθούν σε λειτουργία μεταρρυθμίσεις με στόχο την αντιμετώπισή τους. Τροποποιείται ο νόμος περί συνεργατικών εταιρειών, αναβαθμίζεται το ανθρώπινο δυναμικό, διαλύονται οι προβληματικές συνεργατικές εταιρείες και ιδρύονται νέες, αναπτύσσεται ο πιστωτικός και καταναλωτικός τομέας και, τέλος, εκπονούνται μελέτες σε θέματα που απασχολούν το ΣΚ.

### **3.2.7 Έβδομη Περίοδος (2003-2013): Η Ευημερία του Συνεργατικού κινήματος στην Οικονομία γενικότερα:**

Μετά το 2003 παρουσιάστηκε μια αύξηση και ευημερία του συνεργατικού κινήματος, ουσιαστικά όλα ήταν ένας φαύλος κύκλος, η ρευστότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων σε συνδυασμό με την αύξηση τιμών των ακινήτων. Παραχωρήθηκαν αρκετές πιστωτικές διευκολύνσεις άλλα και παράλληλα υψηλά πιστωτικά επιτόκια στα καταθετικά προϊόντα.

Μπορεί να πει κανείς ότι μετά από κάποια περίοδο και συγκεκριμένα το 2011 άρχισε να διαφαίνεται στην Κύπρο η οικονομική κρίση, εντονότερη ήταν το 2013 με το κούρεμα των καταθέσεων. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω όλα στην οικονομία λειτούργησαν σαν ένα φαύλο κύκλο. Οι τιμές των ακινήτων αυξάνονταν με ανοδική πορεία και πηγαίνει και πηγαίνει αυτή η κατάσταση με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια φούσκα η οποία είχε «σπάσει» και μέσα έφερε αρκετά προβλήματα στην οικονομία.

### **3.3 Η Οικονομική Κρίση σε σχέση με το Τραπεζικό Σύστημα**

Η λέξη «κρίση» έχει ρίζες από την αρχαία ελληνική γλώσσα, και συγκεκριμένα πηγάζει από το ρήμα «κρίνειν» που είχε την έννοια της απόφασης ή διάκρισης. Στην αρχαία ελληνική η κρίση παρερμηνεύεται ως η στιγμή της αληθείας, όπου βγαίνουν στην επιφάνεια σημαντικά στοιχεία. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ουσιαστικά «αφρίζοντα» τα προβλήματα, οι επιπτώσεις της οικονομίας ή και οι επιπτώσεις σε ένα τραπεζικό σύστημα.

Στο άρθρο με τίτλο « Anatomy of a financial crisis» Frederic's Mishkin (1996) ερμηνεύει την οικονομική κρίση ως μια διαταραχή στις Χρηματοοικονομικές αγορές στις οποίες υπάρχει αδυναμία ανεύρεση ή ακόμη και διοχέτευσης κεφαλαίων σε παραγωγικές επενδύσεις.

«Χρειάστηκαν 62 χρόνια για να αναπτυχθεί το χρηματοπιστωτικό σύστημα, άλλα μόλις ένα μήνα για να καταρρεύσει τουλάχιστο όσο αφορά την καταρρακωθείς αξιοπιστία του. Προηγούμενος είχε μηδενιστεί κάθε πιστωτικός κίνδυνος των τραπεζών, που αφέθηκαν να αλωνίζουν ελεύθερες, να παράγουν διάφορες φούσκες ακινήτων, υποθηκών, δανείων μοχλεύσεων, τιτλοποίησης » Κολμερ κ « ο πανικός της απληστίας».

«Αν η ιστορία επαναλαμβάνεται και το απροσδόκητο πάντα συμβαίνει, πόσο ανεπίδεκτος μαθήσεως από την εμπειρία του είναι ο άνθρωπος.» Μπέρναρ Σω. Είναι ένα ερώτημα που μπορεί να δώσει διάφορες απαντήσεις σε πολλούς τομείς. Πράγματι η ιστορία επαναλαμβάνεται και αυτό φαίνεται από τις ομοιότητες που παρουσιάζει η χρηματοοικονομική κρίση του 2008 με το κραχ που έχει γίνει το 1929.

### ***3.3.1 Η Ιστορική Εξέλιξη ορισμένων χρηματοοικονομικών κρίσεων του παρελθόντος.***

Οι τραπεζικές κρίσεις άρχισαν να σημειώνονται από τις αρχές του 20ού αιώνα. Όπως έχει αναφερθεί η ρευστότητα συνδέεται με τις τιμές των ακινήτων, τα ενυπόθηκα δάνεια και το χρηματιστήριο. Παρακάτω παρουσιάζονται οι πρώτες κρίσεις του 20ού αιώνα.

#### ***3.3.1.2 Η Μεγάλη Κρίση του 1929-1939.***

Η χρηματοοικονομική κρίση έχει χαρακτηριστεί ως η μεγαλύτερη κρίση που έχει σημειωθεί σε όλη την υφήλιο. Όταν μιλάμε για την κρίση του 1929 πρέπει να έρχεται στο μυαλό η κατάρρευση της τιμής της μετοχής στο χρηματιστήριο της wall street. Η Κρίση αυτή σημειώθηκε για μια δεκαετία και έχει μαστίζει όλη την υφήλιο, όπου τερματίζεται η πρωτοαναφέρουσα κρίση με την έναρξη του Β Παγκοσμίου Πολέμου.

Από τα οικονομικά έχει γίνει αντιληπτό ότι πριν από μια οικονομική κρίση θα παρατηρήσουν μια άνθηση. Έτσι συνέβαινε εκείνη την περίοδο (1920-1929) στις Η.Π.Α. Πιο συγκεκριμένα οι βιομηχανίες παρουσίαζαν ανάπτυξη, ως επακόλουθο θα ήταν το αυξημένο εισόδημα και κατά συνέπεια οι επενδύσεις στο χρηματιστήριο. Η συνεχής άνοδος της τιμής το χρηματιστήριο ήταν αναμενόμενο ότι θα έφτασε σε κάποιο επίπεδο και θα σταθεροποιείτο, είχε δημιουργηθεί η λεγόμενη φούσκα του χρηματιστηρίου.

Η Κρίση στην ιστορία είχα χαραγμένη ως «Μαύρη Τρίτη», η πτώση της τιμής ανήλθε στο 12% και είχαν χαθεί 30 δις εκατομμύρια δολάρια. Βέβαια από μόνη της η κρίση δεν ήταν καταστροφική, άλλα συντέλεσαν και άλλοι παράγοντες όπως οι αδυναμία των επιχειρήσεων άντλησης μετοχικού κεφαλαίου, η αβεβαιότητα των εργαζομένων και ο περιορισμός της κατανάλωσης.

### ***3.3.1.3 Οι Πετρελαϊκές Κρίσεις.***

Η αδυναμία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από την μια και από την άλλη η πετρελαϊκή κρίση εκτόξευσαν τις τιμές στα ύψη. Στην δεκαετία του 1970 όλα τα φαινόμενα λειτούργησαν σαν ένα φαύλο κύκλο. Η αύξηση της τιμής του πετρελαίου δημιούργησε το φαινόμενο του στασιμοπληθωρισμού. Όπως είναι γνωστό η πρώτη πετρελαϊκή κρίση σημειώθηκε στις 17η Οκτωβρίου, όπου ο Παγκόσμιος οργανισμός απαγόρευσε τις την υπηρεσία προμήθευσε εμπορίου προς τις δυτικές χώρες και χώρες της Σοβιετικής Ένωσης. Αυτό το γεγονός συντέλεσε στις δραματικές πληθωριστικές αυξήσεις τιμών, ενώ χαρακτηριστικά κατασταλτικές για την οικονομία. Το 1979 υπήρξε η δεύτερη πετρελαϊκή κρίση, η οποία εκείτο στην Ιρανική Επανάσταση.

### ***3.3.1.4 Η Ιαπωνική Τραπεζική Κρίση του 1990-1999***

Η κρίση αυτή οφειλέτου στην φούσκα των ακινήτων. Κατά το 1988-1991 οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν κατά 70%. Η πολιτική που ακολούθησε η Γιαπωνέζικη κυβέρνηση ήταν να προστατεύσει τις λανθασμένες και υπερτιμημένες αγορές. Το ένα λάθος γινόταν πάνω στο άλλο, στην συνέχεια μείωσαν τα επιτόκια στο μηδέν με αποτέλεσμα την κατάρρευση του τραπεζικού



συστήματος, σε εταιρικές πτώχευσης, αύξηση των οικονομικών κινδύνων, και σε ένα ανεπαρκές ρυθμιστικό πλαίσιο.

Χρειάστηκαν αρκετά χρόνια για να επαναφερθεί και πάλι η Ιαπωνική οικονομία, λόγω του ότι και το ΑΕΠ της είχε φτάσει στο 13%. Το 1998 χρειάστηκαν πάνω από 500 δισεκατομμύρια για να επαναφέρουν και πάλι την αξιοπιστία στο τραπεζικό σύστημα.

### **3.3.1.5 Η Οικονομική Κρίση στην Αργεντινή**

Η οικονομική κρίση στην Αργεντινή οφειλέτου ουσιαστικά στην υποτίμηση του νομίσματος. Με την υποτίμηση του νομίσματος, στην Βραζιλία και στο Μεξικό τα προϊόντα κατέστησαν πιο φθηνά στο διεθνές εμπόριο με αποτέλεσμα το επηρεασμό των εξαγωγών της Αργεντινής. Λόγω της ιστορικής αστάθειας που επικρατούσε, οδήγησε στην δυσπιστία ως προς το τραπεζικό σύστημα με αποτέλεσμα την απόσυρση των καταθέσεων και την μεταφορά σε άλλες χώρες.

Η εμπιστοσύνη των διεθνών αγορών προς την Αργεντινή, μειώθηκε με αποτέλεσμα να προσφέρουν δανεισμό με επιτόκιο 19,6%. Αυτό το κριτήριο κατέστησε απαγορευτική την αναζήτηση κεφαλαίων μέσω της διεθνής χρηματαγορές.

### **3.3.1.6 Η Παγκόσμια Χρηματοοικονομική Κρίση 2008**

Κρίνεται σκόπιμο να ξεκινήσουμε από τα γεγονότα που οδήγησαν στην οικονομική κρίση. Η Παγκοσμιά Χρηματοοικονομική κρίση ξεκίνησε με την αισθητή μείωση των τιμών στις κατοικίας κατά το 2007 στις ΗΠΑ. Κατά το 2002-2007 αποτέλεσε μια περίοδο ανόδου. Στα οικονομικά η οικονομία είναι αδύνατο να παραμείνει σε ένα οικονομικό κύκλο επί αορίστου χρόνου. Κατά το 2007 μετά του προαναφερόμενου γεγονότος σημείωσε η Βρετανική Τράπεζα HSBC ζημίες που δεν περιγράφονται, με αποτέλεσμα να συνδέεται με ένα αίσθημα έλλειψης εμπιστοσύνης.

Παρά το γεγονός ότι πολλοί ήταν οι τραπεζίτες που ανακοίνωσαν ότι δεν πρέπει να αποτελέσει λόγω ανησυχίας, για τις τιμές το ακινήτων δεν ήταν πιστικοί. Τα λόγια δεν κατάφεραν να πείσουν τίποτα, άλλα αυτό το καταφέρνουν οι πράξεις

και τα γεγονότα. Συγκεκριμένα η επενδυτική τράπεζα Bear Sterns σταματάει να λειτουργεί δυο Hedge fund<sup>1</sup> και ήταν εκτεθειμένοι σε στεγαστικά δάνεια με χαμηλή εξασφάλιση. Οι ζημίες που καταγράφονται σε εκθέσεις προς τις τράπεζες με χαμηλές εξασφαλίσεις δεν περιγράφονται σε ολόκληρη την ΗΠΑ. Τι όμως είναι αυτό που θα πράξουν; Απορροφούν τα ζημιόγωνα ομόλογα και απομειώνουν τα στοιχεία του ενεργητικού. Έχει πλέον χαθεί η εμπιστοσύνη και επικρατεί ένα αίσθημα αβεβαιότητας, πως είναι δυνατό άραγε υπέρ κανονικά κέρδη, ενισχύεται η διατραπεζική αγορά και αυξάνονται τα επιτόκια.

Κατά το Ιανουάριο του 2008 μειώνει κατά 0,75% το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο της FED. Βέβαια όμως οι τράπεζες που αντιμετωπίζουν υψηλή χρηματοοικονομική μόχλευση αδυνατούν να επί βιώσουν, λόγω των υψηλών διατραπεζικών επιτοκίων. Οι καταρρεύσεις των τραπεζών δεν αφήνουν ανεπηρέαστες τις τιμές μετοχών όπου φτάνουν στο πάτο. Συγκεκριμένα η Bear Stearns βρίσκεται ένα βήμα πριν την χρεοκοπία και εξαγοράζεται από την J.P. Morgan.

Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση επιφέρει την κατάρρευση μιας από της μεγαλύτερες τράπεζες στις ΗΠΑ, της Lehman brothers, αλλά στην συνέχεια ακολούθησαν και άλλα χρηματοοικονομικά πιστωτικά ιδρύματα. Με την κρατική παρέμβαση οξειδώνεται η οικονομική κρίση και παραλή τέλειος η οικονομία. Αρχικά αδυνατεί να αντλήσει κεφάλαια έτσι ώστε να έχει μια εύρυθμη λειτουργία το τραπεζικό σύστημα, περιορίζεται η κατανάλωση σε κάθε επίπεδο , επιπλέον « ένα βήμα πριν το θάνατο» βρίσκεται το διεθνές εμπόριο. Όλα λειτούργησαν σαν ένα φαύλο κύκλο μετά το διεθνές εμπόριο αποτυγχάνουν η ναυτιλία, οι εξαγωγές και το τουριστικό συνάλλαγμα, η ανεργία εκτοξεύεται στο ζενίθ.

Μετά από διάφορες δημοσίευσης και διατυπώσεις από κάποιους οικονομολόγους έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το τεράστιο πρόβλημα της παγκόσμιας οικονομική κρίσης λύνετε με την τιτλοποίηση των δανείων σε ομόλογα και πώληση στο επενδυτικό κοινό παγκοσμίως.

---

<sup>1</sup> Hedge fund είναι αντισταθμιστικά αμοιβαία κεφάλαια υψηλού κινδύνου. Ο επενδύτης μπορεί να επενδύσει και να αποσύρει κεφάλαια ανά πάσα στιγμή.

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

### **3.4 Η Οικονομική Κρίση στο Κυπριακό Τραπεζικό Σύστημα**

Σε μια οικονομία είναι αναμενόμενο ότι η μια χώρα επηρεάζει την άλλη. Η Κυπριακή οικονομία ήταν αναμενόμενο ότι θα επηρεάζονταν από την Ελληνική οικονομία. Τα Ελληνικά ομόλογα είχαν αντίκτυπο στην Κυπριακή οικονομία. Με την «δημοσιονομική εξυγίανση», δεν καταφέρνουν να μειωθεί η κρίση αλλά αντίθετα κινείτε με ταχύτητα φωτός λόγω της εντεινόμενης κρίσης σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Η κυπριακή οικονομία όπως και σε άλλες οικονομίες βρίσκονταν σε περίοδο άνθισης η οποία οφειλόταν στο τουρισμό και το κατασκευαστικό τομέα. Η συνεχής άνοδος των τιμών ακινήτων αλλά και των κατοικιών δημιούργησαν μια φούσκα, η οποία κατάρρευσε με το πρώτο ταρακούνημα της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης.

Τα πρώτα σημάδια της κρίσης άρχισε να διαφαίνεται από το 2009 με τους χαμηλούς και αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης, η αυξημένη ανεργία καθώς και οι ανεπαρκείς προοπτικές ανάπτυξης. Όπως και σε άλλες οικονομίες έτσι και στην Κυπριακή οικονομία η παρέμβαση της κυβέρνησης έχει φέρει αντίθετα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Το δημοσιονομικό έλλειμμα έχει αυξηθεί σημαντικά, ο μέσος όρος του δημόσιου χρέους έπρεπε να είναι στο 60% ενώ τα τελευταία τρία χρόνια είχε φτάσει το 85,5%.

Οι προοπτικές της οικονομίας από το 2013 παρατηρείτε μια καθοδική πορεία ως προς την ανάπτυξη. Αρχικά οι επιπτώσεις των δημοσιονομικών μέτρων που έχουν ληφθεί από την κυβέρνηση, η διαφθορά, η μείωση της ζήτησης, η αυξημένη ανεργία, η κρίση του τραπεζικού συστήματος συντείνουν στην ογκώδη επέκταση του προβλήματος της κρίσης. Το πρόβλημα στο τραπεζικό σύστημα ξεκίνησε με την έλλειψη της ρευστότητας, όπου ενισχύθηκε με την κρατικοποίηση του συνεργατικού κινήματος (όσο αφορά τα ΣΠΙ), έτσι ώστε να ενισχυθεί η ρευστότητα. Παράλληλα περιορίστηκαν οι δανειοδοτήσεις και βιωσιμότητα του τραπεζικού συστήματος κρινόταν αβέβαιη με υψηλό αίσθημα έλλειψης εμπιστοσύνης.

### **3.5 Η Οικονομική κρίση στα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα**

Ένα ερώτημα που βασάνιζε ολόκληρη της κυπριακή οικονομία ήταν γιατί η οικονομική κρίση. « Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που οδήγησαν στην Κρίση. Στην κορυφή της λίστας ήταν η υπερβάλλουσα ρευστότητα, η οποία οδήγησε στην υπερβάλλουσα χορήγηση πιστωτικών διευκολύνσεων και στην χαλάρωση των κριτηρίων χορήγησης τους. Η ευπάθεια του τραπεζικού συστήματος στην συσσώρευση κινδύνων στο σύστημα ήταν κυρίως λόγω της υπερβάλλουσας μόχλευσης της διατήρησης ελάχιστων και χαμηλής ποιότητας κεφαλαίων καθώς και ανεπαρκής αποθέματα σε περιόδους κρίσης.» Stefan Walter(n)

Οι επιπτώσεις που παρατηρούνται στο τραπεζικό σύστημα την τελευταία 4ετία είναι πολλές. Σύμφωνα με την Παλλίνη(2011), Οι κυπριακές τράπεζες λόγω του ότι είχαν επενδυμένα κεφάλαια σε ελληνικά ομόλογα του δημοσίου αντιμετώπιζαν πολλές δυσκολίες στο τραπεζικό σύστημα.

Όπως δήλωσε και ο Ζότος (2011) Ο τραπεζικός τομέας αποτελούσε πια την κυριαρχία στην λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος και ήταν πια αναμενόμενη η κερδοφορία η διερεύνηση των δραστηριοτήτων τους . Όλα αυτά όμως είχαν ένα τίμημα όπου στην μέρες μας είναι δυνατό να οδηγήσουν στην κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος.

Η οικονομική κρίση δεν άφησε ανεπηρέαστα και στα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα. Οι επιπτώσεις που έχουν σημειωθεί λόγω της οικονομικής ύφεσης όμως έχουν περιορισμένο αντίκτυπο. Πρώτον δεν επηρεάστηκαν τα ίδια κεφάλαια τους σε αρχικό στάδιο αφού δεν επενδύθηκαν στα ελληνικά ομόλογα του δημοσίου, διατήρησαν μια ισορροποιημένη σχέση χορηγήσεων και καταθέσεων με αποτέλεσμα να διατηρήσουν μια ισχυρή κεφαλαιακή βάση με αποθέματα. Βέβαια αυτή η κατάσταση άρχισε να χειροτερεύει με την έλλειψη εμπιστοσύνη, αλλά και με την διαφθορά που βγαίνει στην επιφάνεια. Τέτοια παραδείγματα ήταν η υπόθεση της Αγίας Φυλάς.

Τα ΣΠΙ βίωναν σε μικρότερο βαθμό την οικονομική ύφεση κατά το 2011 σε σχέση με τις εμπορικές τράπεζες. Μετά από την ετήσια συνέλευση του τότε προέδρου του Συνεργατικού κινήματος Χλωρακιώτη (2011) δήλωσε ότι :

- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, παρουσίαζαν μια αύξηση στις χορηγήσεις της τάξεως του 5%.
- Οι πελάτες των συνεργατικών εταιρειών ένιωθαν το αίσθημα εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας προς το προσωπικό και προς ολόκληρο το σύνολο των εταιρειών αυτών. Πράγμα που δεν υφίσταται πλέον σε τέτοιο βαθμό όπως πριν.
- Τα χρηματοοικονομικά θέματα αντιμετωπίζονται με υπευθυνότητα και προτείνονται βιώσιμες λύσεις.
- Ο ανταγωνισμός κυμαίνεται σε συμβατά πλαίσια χωρίς να χρειάζεται να προσφέρουν αρκετά διαφοροποιημένα σχέδια χορηγήσεων και καταθέσεων.
- Διαφυλάσσεται η ρευστότητα και ο έφορος απαιτεί να έχει κατώτερο όριο στην κατοχή κάθε συνεργατικής, ανερχόμενο στο 25% για οποιαδήποτε επένδυση. Με αυτό τον τρόπο ενισχύονται τα αποθεματικά τα οποία βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο της. Η ρευστότητα έχει μειωθεί πιο κάτω από το 25% αλλά γίνονται υπεράνθρωπες προσπάθειες είσπραξης από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ούτω σώστε να επανέρθει η ρευστότητα στο σύστημα και να υπάρξει μια εύρυθμή λειτουργία.
- Τα ΣΠΙ συντείνουν στην μη κατάρρευση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Δίνουν κίνητρα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, τα επιμελητήρια και όλους τους τοπικούς φορείς και αποτελούν το σφραγισθέντα λίθο στην ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας.

Η επιτυχία των ΣΠΙ και ο περιορισμός των χρηματοοικονομικών κινδύνων έγκειται σε μεγάλο βαθμό στην στρατηγική που ακολουθούσαν. Μέχρι, πρόσφατα τα περισσότερα ΣΠΙ δεν είχαν εφαρμόσει στρατηγική στο οργανισμό τους, με αποτέλεσμα να υποχρεωθούν μετά από παρέμβαση του έφορου, να εφαρμόσουν στρατηγική για την αντιμετώπιση των κινδύνων που караδοκούν σε περίοδο οικονομικής ύφεσης. Οι στόχοι της στρατηγικής αυτής επιδιώκουν την επέκταση των δραστηριοτήτων τους και σε άλλους τομείς.

Η στρατηγική παρουσιάζει σοβαρά πλεονεκτήματα: στηρίζει την εργασία και τις περαιτέρω συγχωνεύσεις, ούτως ώστε να ενισχυθεί η συνεργασία και η προσφορά σε κοινές εργασίες, υπηρεσίες και προϊόντα. Με αυτή ενισχύεται η διαφορετικότητα των ΣΠΙ, σε σχέση με τις εμπορικές τράπεζες. Ο στόχος των ΣΠΙ ήταν η πελατοκεντρική στάση, η ενίσχυση της τοπικής τους παρουσίας και η προσαρμογή στις ανάγκες της τοπικής αγοράς. Τα στοιχεία διαφοροποίησης των ΣΠΙ στηρίζονταν κυρίως στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Για να πετύχουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, που συντείνει στην επιβράδυνση της οικονομικής κρίσης, επεκτάθηκε η στρατηγική τους στους τρεις κυριότερους τομείς της οικονομίας. Η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων βασίζεται κυρίως πάνω στα ΣΠΙ. Το μεγαλύτερο ποσοστό του χαρτοφυλακίου βασίζεται στην χορήγηση δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ενισχύουν τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης με τη δημιουργία κοινωφελών και φιλανθρωπικών δραστηριοτήτων στις κοινότητες τους. Τέλος, ο κυρίαρχος σκοπός της συνεργατικής ανάπτυξης ήταν η ενίσχυση του αγροτικού τομέα και μετά η επέκταση των υπόλοιπων δραστηριοτήτων.

### **3.6 Συγχωνεύσεις Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων**

Σύμφωνα και με το Ηρακλέους (2008),<sup>22</sup> αναφέρει ότι οι συγχωνεύσεις λειτούργησαν σαν μέτρο επιβίωσης και ανάπτυξης των συνεργατικών εταιρειών. Με το θεσμικό πλαίσιο των συγχωνεύσεων θα βοηθούσε τα ΣΠΙ να ενταχτούν στην τροχιά του «Κύκλου ανάπτυξης». Σε αυτό το κύκλο ανάπτυξης περιλαμβάνονται τα ΣΠΙ τα οποία χαρακτηρίζονται από την αξιοπιστία της εταιρείας να μεταδίδουν ικανοποίηση προς τα μέλη της σε θέματα εξυπηρέτησης, από συνεργατική αλληλεγγύη, δίνουν ώθηση στην ανάπτυξη και διεύρυνση των περιθωρίων προσφοράς προς τα μέλη της όπου αναβαθμίσουν τα προϊόντα με αποτέλεσμα την αυξημένη ικανοποίηση των μελών.

Αυτό που προβληματίζει τα μέλη είναι πόσο εύκολο είναι να επιβιώσει ένα ΣΠΙ, μετά τις συγχωνεύσεις. Για την κατανόηση του προβλήματος θα πρέπει να απαντηθούν τα τέσσερα ερωτήματα. Συγκεκριμένα ένα ΣΠΙ διαθέτει ή μπορεί να

<sup>22</sup> Στην Θεωρία συνεργατικού κινήματος

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

αποκτήσει τις απαιτούμενες οικονομικές δυνατότητες για να παραμείνει στο κύκλο ανάπτυξης. Ναι μεν μπορεί να διαθέτει τις οικονομικές δυνατότητες αλλά πως πρέπει να χρησιμοποιηθούν, έτσι αναζητά ένας οργανισμός τις αυξημένες λειτουργικές ικανότητες τους. Με την συγχώνευση πόσο εύκολο είναι να αντιμετωπίσουν τις αυξημένες απαιτήσεις του νέου ευρωπαϊκού περιβάλλοντος;

### **3.6.1 Τα υπέρ και τα κατά των Συγχωνεύσεων**

Με τις συγχωνεύσεις δημιουργούνται και θετικά και αρνητικά στοιχεία. Με την συγχωνεύσεις αρχικά παρατηρείτε ευελιξία στις αποφάσεις. Αυτό έχει να κάνει με την τοποθέτηση των ατόμων στις σωστές θέσεις. Οι εργαζόμενοι πρέπει να αποστρέψουν το αίσθημα ευθυνοφοβίας. Βέβαια η ευελιξία στις αποφάσεις εμπίπτει πάντα με το θεσμικό πλαίσιο και τις υφιστάμενες δεσμεύσεις και υποχρεώσεις του συνεργατικού κινήματος έναντι των πολιτικών που ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Δίνεται κατανοητό στους πελάτες οι διαδικασίες που θα πρέπει να ακολουθήσουν είναι καθορισμένες και πρέπει να συμμορφωθούν με αυτές.

Η Συνεργατική αλληλεγγύη είχε να κάνει με την σχέση που διατηρούσαν τα μέλη ως προς το τραπεζικό προσωπικό. Αυτός ο δεσμός με την πάροδο του χρόνου άρχισε να αποδυναμώνει και σπάει με την κατάσταση του 2013, όπου σκόρπισε σε όλο το τραπεζικό σύστημα το αίσθημα έλλειψης εμπιστοσύνης. Το προσωπικό γίνεται απρόσωπο κάτι που κάνει το συνεργατισμό να γίνει ανταγωνιστικός με τις εμπορικές τράπεζες.

Η διεξαγωγή των εργασιών χωρίς κανένα εμπόδιο, παρείχαν πιστωτικές διευκολύνσεις σύμφωνα με την πιστωτική πολιτική που θα εξυπηρετούσαν τα μέλη. Αυτό μετά την κρίση διαπιστώνεται ότι ήταν ένα από τα προβλήματα αύξησης των κόκκινων δανείων. Λόγω του ότι τα μέλη ήταν γνωστά στην Ανώτατη εκτελεστική διεύθυνση ήταν πιο εύκολο να παρέχουν πιστωτικές διευκολύνσεις χωρίς να γίνεται σωστή αξιολόγηση.

Η απουσία έντονου ανταγωνισμού είναι ένα από τα χαρακτηριστικά των συγχωνεύσεων που παραμένουν αναλλοίωτα. Από τα παλαιότερα χρόνια υπήρχε το αίσθημα της συνέπειας προς τις υποχρεώσεις, με αποτέλεσμα ο



ανταγωνισμός που παρουσιάζεται να είναι μειωμένος τουλάχιστο μεταξύ των ΣΠΙ. Ο ανταγωνισμός μεταξύ ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος είναι οξύς λόγω του ότι δίνονται διάφορες επιλογές προς τους πελάτες, με αποτέλεσμα αν δεν ικανοποιηθεί το αίτημα τους θα στραφούν προς τις εμπορικές τράπεζες. Βέβαια ο ανταγωνισμός μεταξύ των ΣΠΙ έχει μηδενιστεί λόγω του ότι εφαρμόστηκε ενιαία τιμολόγηση επιτοκίων τόσο σε πιστωτικές διευκολύνσεις όσο και σε χορηγήσεις.

Με τις συγχωνεύσεις περιορίζεται σημαντικά το λειτουργικό κόστος. Μειώθηκαν οι κτιριακές εγκαταστάσεις λόγω του ότι τα διάφορα τμήματα ήταν κεντροποιημένα, μειώνεται το κόστος όσο αφορά την γραφική ύλη και την διαφήμιση. Με το μειωμένο κόστος παραγωγής αυξάνεται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα, με αποτέλεσμα την ώθηση στο ανταγωνισμό.

Ο ρόλος του κράτους ως προς την επιβίωση του συνεργατικού κινήματος είναι σημαντικός. Από την ίδρυση του συνεργατικού κινήματος φαίνεται ότι το κράτος ήταν πάντα δίπλα στο συνεργατισμό και στήριζε την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του. Με την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση παύει να έχει το ρόλο του προστατευτεί το κράτος και δεν ασκεί καμία προστατευτική πολιτική. Όταν ο συνεργατισμός χρειάστηκε να ανακεφαλαιοποιηθεί ο συνεργατισμός ουσιαστικά αγοράστηκε από το κράτος. Το κράτος αποτελεί πλέον το κυρίαρχο μέτοχο όπου κατέχει το 99% το μετοχών.

Τα κατά των συγχωνεύσεων στο συνεργατισμού αφενός οφείλονται στην κουλτούρα που επικρατεί τόσο μεταξύ των διάφορων συγχωνευθέντων εταιρειών όσο και μεταξύ των πελατών και αφετέρου έχει να κάνει με τις συνθήκες και τα στίγματα που έχει αφήσει η οικονομική κρίση. Αυτό έγκειται στο γεγονός μη εφαρμογής κοινών διαδικασιών σε ολόκληρο το συνεργατικό κίνημα. Για παράδειγμα η διαφορετική αντίληψη ως προς την εξυπηρέτηση των μελών. Στις μικρές κοινότητες όπου γνώριζαν τα μέλη τους, προτεραιότητα είχε ο πελάτης που προέρχονταν από την αποδεχούσα εταιρεία<sup>3</sup>. Οι γραμματείς των συγχωνευμένων εταιρειών ένιωθαν τα μέλη τους με αποτέλεσμα να έχουν

---

<sup>3</sup> Αποδεχούσα εταιρεία είναι η εταιρεία που αποδεχόταν τις συγχωνευμένες εταιρείες.

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης



διαφορές στο εργασιακό περιβάλλον. Το αίσθημα αυτό μεταδιδόταν και στους πελάτες με αποτέλεσμα να γινόταν κάποιος διαχωρισμός μελών. Αυτό έχει να κάνει με το συναίσθημα που δημιουργείτε στα μέλη λόγω της διάλυσης της εταιρείας. Από τα παλαιότερα χρόνια συνδέονταν ψυχολογικά με τα μέλη με αποτέλεσμα να μην αντιλαμβάνονται τα οφέλη τα όποια δημιουργούνται από τις συγχωνεύσεις.

Το πρόβλημα πρωτοκαθεδρίας και συγκρότησης της υπαλληλικής πυραμίδας είναι ένα από τα προβλήματα των συγχωνεύσεων. Το γεγονός ότι η αποδεχούσα εταιρεία νιώθει ισχυρή αποφασίζει και που θα είναι τα κεντρικά γραφεία της, η ενέργεια αυτή σκορπά την ζηλοφθονία από τις άλλες συγχωνευμένες εταιρείες. Ακόμα ένα πρόβλημα που δημιουργεί η κατάσταση αυτή ο αριθμός επιλογής των επιτρόπων, όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός τόσο πιο εύκολο είναι να εισδέχονται οι αποφάσεις των μελών μιας ΣΠΕ.

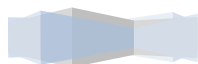
### **3.6.2 Διαδικασία Συγχωνεύσεων στο Συνεργατικό Πιστωτικό Τομέα**

Κατά την διαδικασία συγχωνεύσεων γινόταν μια αξιολόγηση κατά πόσο το πρόγραμμα συγχωνεύσεων θα επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Αρχικά διακρίνεται η αποδεχούσα εταιρεία και οι μεταφέρουσες εταιρείες. Ως επί το πλείστον αποδεχούσα εταιρεία είναι η εταιρεία με το μεγαλύτερο πελατολόγιο ως προς τις καταθέσεις και χορηγήσεις και έχει την νομική υποχρέωση να είναι δεκτική στην μεταφορά του ενεργητικού και του παθητικού των μεταφερουσών εταιρειών. Οι μεταφέρουσες εταιρείες καλούνται να μεταφέρουν τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού σαν συγχωνευμένες εταιρείες με βάση μιας συμφωνίας που θα γίνει μεταξύ των εταιρειών.

Σύμφωνα με το άρθρο 49Γ του νόμου περί συνεργατικών εταιρειών προϋποθέτει την τελική απόφαση συγχώνευσης με πλειοψηφία από την γενική ειδική συνέλευση που πραγματοποιείτε με την παρέλευση των μελών και των υπαλλήλων των εταιρειών που προτίθενται να συγχωνευτούν. Υπάρχει καθορισμένος αριθμός μελών που πρέπει να παρευρίσκεται στην ειδική γενική συνέλευση και συγκεκριμένα όταν τα μέλη είναι 100 τότε απαιτείται να παρευρίσκονται τουλάχιστο το 80%. Όταν τα μέλη την μεταφέρουσας εταιρείας είναι μεταξύ 200-500 μελών απαιτούνται να παρευρίσκονται τουλάχιστο 150

---

Οι Αναδιарθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης



μέλη. Στην περίπτωση που είναι 500 με 1000 μέλη απαιτούνται 250 μέλη κ.τ.λ. Σύμφωνα με το τροποποιητικό νόμο 3 του 2005 παρ 7 αναφέρει ότι τα μέλη μπορεί να παρευρίσκονται είτε προσωπικά είτε με αντιπροσώπους.

Αφού ψηφιστούν στις γενικής συνελεύσεις τόσο της αποδέχουσα όσο και τις μεταφέρουσας εταιρείας προχωρούν στην υπογραφή της συμφωνίας για υλοποίηση της συγχώνευσης. Σύμφωνα με το άρθρο 49 Α η μεταφέρουσα εταιρεία έχει την υποχρέωση να γνωστοποιήσει στους καταθέτες και στους πιστωτές της την απόφαση περί συγχωνεύσεων που ψηφίστηκε στην ειδική γενική συνέλευση των μελών. Σύμφωνα με το άρθρο 49Δ (1) θα πρέπει να επέλθουν 15 ημέρες από την ημέρας της ειδικής γενικής συνέλευσης για την πραγματοποίηση υπογραφής της συμφωνίας. Μετά την επέλευση των 15 ημερών παρουσιάζεται ο γραμματέας, το πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής υπογράφουν την συμφωνία και αφού περάσουν άλλες 15 ημέρες υποβάλλεται στον έφορο υπηρεσίας εποπτείας και ανάπτυξης των συνεργατικών εταιρειών. Σύμφωνα με το άρθρο 49 Δ (2) ο έφορος θα πρέπει να εκδώσει άμεση διαταγή για την διάλυση των μεταφερουσών εταιρειών και την εγγραφή της νέας εταιρείας έτσι ώστε να αποκτήσει νομική οντότητα.

### **3.7 Το Κούρεμα των Καταθέσεων το Μάρτιο του 2013**

Ένα από τα ερωτήματα που πρέπει να απαντηθεί, είναι τι ήταν αυτό που οδήγησε την Κύπρο σε αυτή την κατάσταση. Το κούρεμα των καταθέσεων χαρακτηρίστηκε από αρκετούς οικονομολόγους ως bail-in, δηλαδή θα έπρεπε να διασωθούν εσωτερικά. Αρκετές αλυσιδωτές επιπτώσεις οδήγησαν την Κύπρο στην απρόσμενη εξέλιξη. Με την απλή λογική «Όταν ένα καρπούζι πέσει από τον 5<sup>ο</sup> όροφο δεν θα καταστραφεί με το ίδιο τρόπο από ότι να πέσει από ημιώροφο». Έτσι και την Κύπρο την αφήσαμε να χτυπήσει παρόλο που μας είχε δείξει τα σημάδια της καταστροφής.

Το Μάιο του 2011 η Κύπρος βγαίνει από τις διεθνής αγορές κρατικών ομολόγων. Στην μετέπειτα πορεία ακολούθησαν τα ελληνικά κρατικά ομολογά, όπου σαν Λάος η Κύπρος ένωθε ότι είχε την υποχρέωση να βοηθήσει την πατρίδα Ελλάδος. Έτσι η ενίσχυση στα κρατικά ομόλογα έγινε από την Λαϊκή και την Τράπεζα Κύπρου, αυτό οδήγησε στην απομείωση της κεφαλαιακής του βάση.

---

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης



Ακολούθησε το Ιούλιο του 2011 η έκκριση στο Μαρί με ολέθριες απώλειες και ζημιές. Το Φεβρουάριο του 2012 οι Κυπριακές τράπεζες απώλεσαν της τάξεως των 4,5 δις λόγω της αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους. Άρα το Μάρτιο του 2012 η Λαϊκή για να διασωθεί απαιτούσε κρατική ενίσχυση ύψους 1,8 δις.

Λόγω των αλυσιδωτών επιπτώσεων ήταν αναμενόμενο ότι η Λαϊκή τράπεζα θα απαιτούσε υψηλότερο πόσο διάσωσης, έτσι το Ιούλιο του 2012 ζήτησε ενίσχυση από τον Ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης των χώρων του ευρώ. Βέβαια είχαν καθυστερήσει να ανταποκριθούν με αποτέλεσμα το Φεβρουάριο του 2013 να μην επιτευχθεί καμία συμφωνία. Η Κύπρος ήταν ένα βήμα πριν την έκκριση της φούσκας όπου περιλάμβανε τις ολέθριες ζημιές που οδήγησαν την χώρα στο αδιέξοδο. Δεν υπήρχε άλλη διέξοδος από το κούρεμα των καταθέσεων.

Για την παραχώρηση των 10 δις από μηχανισμό στήριξης και το νομισματικό ταμείο, προαπαιτούσε αυστηρά δημοσιονομικά μέτρα και θα εφαρμόζεται το κούρεμά των καταθέσεων σε όλους αν εξαίρετου ασφαλισμένους και ανασφάλιστους να επιβληθεί φόρος αλληλεγγύης 9,90% στις ανασφάλιστες καταθέσεις άνω των 100.000 και 6,75% στους καταθέτες κάτω των 100.000. Στις 19 Μαρτίου αυτό το νομοσχέδιο δεν είχε γίνει δεκτό από την Βουλή. Η καθυστέρηση που μέχρι τις 25 Μαρτίου όπου ψηφίστηκε τροποποιημένο νομοσχέδιο μεσολάβησε θέρισε το πανικό στους πολίτες. Έτσι έγινε κούρεμα των καταθέσεων με ποσοστό 40% σε πελάτες της Τράπεζας Κύπρου και Λαϊκής Τράπεζας.

Μετά την 25<sup>η</sup> Μαρτίου 2013 προέβλεπε τα ακόλουθα για την Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή:

- Την πώληση των εργασιών της Λαϊκής της Ελλάδας στη Τράπεζα Πειραιώς. Ακολούθησαν και την πώληση των εργασιών της Τράπεζας Κύπρου προς την Τράπεζα Πειραιώς της Ελλάδος.
- Την πώληση των εργασιών στην Τράπεζα Κύπρου.
- Το προσωπικό της Λαϊκής θα λειτουργούσε υπό καθεστώς της Τράπεζας Κύπρου.
- Όλες οι ασφαλισμένες καταθέσεις της Λαϊκής μέχρι 100.000,00 μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου. Όσο αφορά καταθέσεις

φιλανθρωπικών ιδρυμάτων , κοινοτικών συμβουλίων πιστωτικών ιδρυμάτων και κυβερνήσεων μεταφέρθηκαν όλο το πόσο.

- Οι ανασφάλιστες καταθέσεις οι οποίες ήταν πέρα των 100.000 το επιπλέον πόσο παράμεινε στην κακή Λαϊκή Τράπεζα.
- Όλα τα δάνεια και οι πιστωτικές διευκολύνσεις μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου πλην τα δάνεια που συνδέονταν με το πόσο των καταθέσεων που ήταν δεσμευμένα.
- Θα γινόταν η εφαρμογή του μέτρου Bail in με ίδια μέσα

Ουσιαστικά το σύνολο των δανείων και πιστωτικών διευκολύνσεων για τους καταθέτες πέρα των 100.000,00 αφαιρούνται από το πόσο της κατάθεσης. Στην περίπτωση που το πόσο των δανείων είναι μικρότερο από την διαφορά από τις καταθέσεις , τότε το 37,5% μετατρέπονται σε μετοχές τάξης Α` με δικαίωμα ψήφου και μερίσματος στην τράπεζα Κύπρου. Το υπόλοιπο 22,5% παγιοποιείται και μετατρέπεται σε μετοχές για την ανακεφαλαίωση της Τράπεζας Κύπρου. Το υπόλοιπο 40%παγιοποιείται για σκοπούς ρευστότητας.

### **3.8 Κριτικές για έξοδο από την Ευρωζώνη**

Ο πανικός που προκάλεσε η υιοθέτηση του μνημονίου οδήγησε τους πολίτες στο να πιστεύουν ότι μια πιθανή έξοδο από το Ευρώ θα ήταν μια ιδανική λύση. Το εναλλακτικό αυτό σχέδιο του μνημονίου δηλαδή η έξοδος της Κύπρου από την ευρωζώνη θα είχε καταστροφικές συνέπειές λόγω του η Κύπρος δεν είναι χώρα που να βασίζεται στις εξαγωγές.

Με την επιστροφή στην λίρα θα συνεπαγόταν υποτίμηση του εθνικού νομίσματος. Με την υποτίμηση του νομίσματος η Κύπρος θα έχανε την ανταγωνιστικότητα της. Δεν θα ήταν εύκολο να την ξανακερδίσει λόγω του ότι δεν αποτελούταν από μεγάλες βιομηχανικές οικονομίες με εξαγωγές. Αντιθέτως η Κύπρος είναι μια χώρα που στηρίζεται στις εισαγωγές πρώτων υλών όπως τροφίμων , πετρελαίου, έτσι λόγω του ότι βασίζεται στις εισαγωγές το κόστος παραγωγής αυξάνεται , έρχεται το ξένο φθηνό εργατικό να αντικαταστήσει το υπάρχον εργατικό με αποτέλεσμα να αυξηθεί η ανεργία.

Άρα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι αν τοποθετήσουμε σε μια ζυγαριά τις εισαγωγές και από την άλλη την εξαγωγές κάπου θα βαρύνει προς την μια μεριά με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Ο μηδενισμός του ελλείμματος θα επιτευχθεί μόνο με περιορισμό των εισαγωγών. Όλα λειτουργούν σαν αλυσίδα με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν τρόφιμα το παζάρι θα παγώσει και η παραγωγή θα μηδενιστεί.

Με την επιστροφή της λίρας και με συνδυασμό της έλλειψης ρευστότητας, της έλλειψη εμπιστοσύνης θα οδηγήσει στην κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος. Με την μείωση των μισθών είναι επακόλουθο ότι θα περιοριστούν οι αποταμιεύσεις και η κατανάλωση, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν οι καταθέσεις και επακόλουθο και οι πιστωτικές διευκολύνσεις.

Σε περίπτωση εξόδου από το ευρώ θα πρέπει να επιλεγεί η νομισματική πολιτική που θα ακολουθηθεί. Η επιλογή του νομίσματος θα είναι βασισμένη στα υψηλά επιτόκιο και τα μέτρα λιτότητας ώστε να εξαλείψουν το δημοσιονομικό έλλειμμα. Άρα καταλήγουμε στο συμπέρασμα στο να παραμείνουμε στο μνημόνιο και να αντιμετωπίσουμε την κατάσταση λόγω του ότι τα μέτρα λιτότητας θα είναι υψηλότερα από αυτά αν παραμέναμε στο μνημόνιο. Το ότι θα αποχωρήσει από την ευρωζώνη δίνει στο δικαίωμα στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου να κόβει νόμισμα με αποτέλεσμα να φτάσουμε την χώρα σε μια υπέρ πληθωριστική κατάσταση που συνεπάγει το μηδενισμό της αγοραστικής αξίας των καταθέσεων.

Σύμφωνα με τους επικριτές του εναλλακτικού σεναρίου αποχώρησης από το ευρώ δηλώνουν ότι μια υποτίμηση του νομίσματος θα κατάτασσε το Κυπριακό χρέος μη βιώσιμο λόγω του ότι είναι εκφρασμένο σε ευρώ. Αυτό θα οδηγούσε απευθείας στην στάση πληρωμών και σε μια μη ελεγχόμενη χρεοκοπία.

### **3.9 Οι Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις στο Τραπεζικό Σύστημα.**

Υπήρξαν διάφορες κριτικές από διάφορους οικονομολόγους όσο αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Σύμφωνα με τον Α.Χατζηχριστοδούλου(2014) αναφέρει ότι ο νέος ορισμός των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων είναι πολύ αυστηρός για τους δανειολήπτες στην Κύπρο. Όταν λέγετε μη εξυπηρετούμενες

χορηγήσεις αναφέρεται στις χορηγήσεις που παρουσιάζουν τρεις καθυστερημένες δόσεις. Στην Ελλάδα τα δάνεια για να χαρακτηριστούν μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις πρέπει να παρουσιάζουν 6 καθυστερημένες δόσεις. Μια αλλά παραλλαγή των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων αφορά τις ρυθμισμένες χορηγήσεις οι οποίες παρουσιάζουν καθυστερήσεων και συγκεκριμένα ένα αναδιαρθρωμένο δάνειο το οποίο παρουσιάζει καθυστέρηση πέρα των 30 ημερών χαρακτηρίζεται μη εξυπηρετούμενη χορήγηση για ένα χρόνο και παραμένει εκεί για δυο χρόνια παρακολούθησης. Στην Πορτογαλία όταν ένα δάνειο παρουσιάζει μια δόση 1000 καθυστέρηση ως μη εξυπηρετούμενη χορήγηση είναι το πόσο των 1000 και όχι το υπόλοιπο της χορήγησης.

Στο νέο ορισμό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων όταν ο πελάτης έχει δάνεια πάνω του 1 εκ και μια από αυτές τις χορηγήσεις είναι μη εξυπηρετούμενες τότε χαρακτηρίζονται όλες οι χορηγήσεις μη εξυπηρετούμενες.

Υπήρξαν διάφορες κριτικές όσο αφορά το ορισμό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Συμφωνά με το Μ.Μαυρίδη(2015) ένας είναι ο ορισμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Πράγματι στο παρελθόν ο ορισμός των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων ήταν διαφορετικός λόγω της κατάστασης που παρουσίαζε η κάθε χώρα από άποψη οικονομικής κρίσης στο τραπεζικό σύστημα. Σήμερα η Ευρωπαϊκή αρχή τραπεζών, έχει υιοθετήσει κοινό ορισμό όσο αφορά τις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις και δεν λαμβάνει υπόψη τις εμπράγματα ή άλλες εξασφαλίσεις. Η κοινή αυτή πολιτική από όλες της τράπεζες θα βοηθήσει στο να αντλήσουν τα ίδια κεφάλαια που απαιτούνται για την βελτίωση της κεφαλαιακής επάρκειας (πάνω από το 8%) και θα ενταχτούν στην κοινή εποπτεία της ΕΚΤ.

### **3.9 Εισπραξιμότητα των μη Εξυπηρετούμενων Δανείων**

Παρατηρώντας μια ματιά στα γεγονότα διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Συμφωνά με το Γ.Σταυρινίδη (2015) υπάρχει πολύ καλή εισπραξιμότητα στο χαρτοφυλάκιο των μη εξυπηρετούμενων δανείων του συνεργατισμού. Πράγματι υπάρχει καλή εισπραξιμότητα άλλα αυτό δεν προϋποθέτει ότι θα παραμείνουμε μέχρι την

---

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης



καλή εισπραξιμότητα, άλλα αντιθέτως θα προσπαθήσουν να βελτιώσουν αυτή την εισπραξιμότητα. Υπήρξαν πολλοί προβληματισμοί για τον τρόπο υιοθέτησης αυτής της βελτίωσης και των περιορισμό των κόκκινων δανείων. Έτσι ο συνεργατισμός υιοθετεί στρατηγικό σχέδιο για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Συμφώνα με το Σταυρινίδης ( 2015) « Έχουμε προχωρήσει με την πρόσληψη δυο συμβούλων, οι όποιοι είναι ήδη μαζί μας και έχουν ξεκινήσει ένα φιλόδοξο 12μήνο σχέδιο όπου αναμένεται ότι θα μας δώσει παρά πολύ καλά αποτελέσματα και να συμπληρώσει αυτά που έχουμε ήδη.» Το θέμα με το συνεργατισμό είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος του χαρτοφυλακίου, έχει να κάνει με δάνεια προς το νοικοκυριό. Έτσι γίνεται αντιληπτό αν όχι από όλους , άλλα από το μεγαλύτερο μέρος ότι πρέπει να πληρωθούν τα δάνεια ώστε να μην θέσουν σε κίνδυνο την περιουσία τους.

Στο στρατηγικό αυτό σχέδιο για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που θέτει σε εφαρμογή ο συνεργατισμός θα υιοθετηθεί από αμερικάνικό οίκο, διεθνής τεχνογνωσία σε πρακτικές και διαδικασίες ώστε να πρωτοπορήσει. Συγκεκριμένα αναμένεται μέχρι το τέλος του 2015 να ολοκληρωθούν 900εκ αναδιρθρώσεις. Στο σχέδιο αυτό συμπεριλαμβάνει μεταξύ και άλλων την διαχείριση του προϋπολογισμού απώλειας, την εφαρμογή διαφόρων στρατηγικών αναδιρθρώσεων και μην πρόσληψη δημιουργίας μη εξυπηρετούμενων δανείων, την εξωτερική ανάθεση μη τραπεζικών εργασιών για θέματα μεγαλύτερης αποδοτικότητας και επίσπευσης.

Όσο αφορά την Τράπεζα Κύπρου αξίζει να σημειώσουμε ότι το τελευταίο τρίμηνο σημείωσε μείωση 366 εκ. Συγκεκριμένα έχουν αναδιρθρωθεί το 41% των εταιρικών δανείων και ακολούθησαν τα στεγαστικά δάνεια με ποσοστό 39%, 36% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και 24% των καταναλωτικών δανείων. Τα δάνεια που εξυπηρετούνται στην Τράπεζα Κύπρου μετά τις αναδιρθρώσεις ανέρχονται στο 70% ενώ στο συνεργατισμό ανέρχονται στο 74%.

47

Συμφώνα με τις παρατηρήσεις της Κεντρικής τράπεζας « οκτώ στα δέκα μη εξυπηρετούμενα δάνεια δεν έχουν τύχει αναδιάρθρωση». Οι αναδιρθρώσεις των μη εξυπηρετούμενων δανείων κυμαίνονται μόνο στις 22,64%. Το ύψος των

---

Οι Αναδιρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης



αναδιαρθρώσεων από την 1<sup>η</sup> Ιανουάριου 2014 μέχρι το 31 Μάρτιου 2015 ανήλθε στις 4,6δισ ενώ στις 30 Ιουνίου 2015 αυξήθηκαν σε 5,6 δισ ευρώ. Από τα 5,6δισ τα όποια αναδιαρθρώθηκαν τα 2,7δισ αφορούν φυσικά πρόσωπα, τα 2,3δισ αφορούν δάνεια σε επιχειρήσεις και οι 677 αφορούν δάνεια της λιανικής.

Το μεγαλύτερο ποσοστό σε αναδιαρθρώσεις έχει υλοποιηθεί από την Τράπεζα Κύπρου σε αριθμούς 3,5 δισ ακολουθά ο συνεργατισμός με 801 εκ αργότερα η Alpha με 412 εκ και στην συνέχεια η Ελληνική Τράπεζα με 396 εκ. Στα 3,5 δισ συμπεριλαμβάνονται 1,5 δισ σε φυσικά πρόσωπα , 1,6 δισ σε δάνεια εταιρικά και 438 σε δάνεια λιανικής τραπεζικής. Στα 801εκ του συνεργατισμού συμπεριλαμβάνονται 583 εκ που αφορούν φυσικά πρόσωπα , 96 εκ σε εταιρικά δάνεια και 123εκ σε δάνεια λιανικής τραπεζικής. Στα 412 εκ της Alpha συμπεριλαμβάνονται 320εκ σε δάνεια σε φυσικά πρόσωπα, 76εκ σε εταιρικά δάνεια και το υπόλοιπο 15 εκ σε δάνεια λιανικής τραπεζικής. Τέλος η Ελληνική Τράπεζα έχει υλοποιήσει 396εκ όπου τα 75 εκ αφορούν δάνεια σε φυσικά πρόσωπα, 288εκ σε εταιρικά δάνεια και 33 εκ σε δάνεια λιανικής τραπεζικής. Το τελικό συμπέρασμα από την συλλογή των στοιχείων όλων των τραπεζών όσο αφορά τις αναδιαρθρωμένες χορηγήσεις είναι ότι τα νοικοκυριά συνεργάζονται περισσότερο από ότι οποιοδήποτε άλλη κατηγορία. Ο λόγος συνεργασίας είναι γιατί τα φυσικά πρόσωπα δεν είναι διατεθειμένα, να βάλουν σε κίνδυνο την περιουσία τους, ενώ τα εταιρικά δάνεια έχουν γίνει βασισμένα σε μια επένδυση.

### **3.10 Η Σπουδαιότητα του ελέγχου στις νέες πιστωτικές διευκολύνσεις**

Ένας από τους λόγους κατάρρευσης και επιδείνωσης του τραπεζικού συστήματος ήταν η έλλειψη εποπτείας. Μετά την κατάσταση του 2013 επιβάλλεται αυστηροί έλεγχοι για την χορήγηση μιας νέας πιστωτικής διευκόλυνσης. Τα συστήματα βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας βοηθούν το τμήμα δανείων ούτω ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσουν την μελλοντική απόδοση του δανεισμού. Τα στελέχη αυτά θα είναι σε θέση να συνδυάσουν την εμπειρία τους με την οικονομική κατάσταση των δανειοληπτών ( Ζεβρός 2002). Στην περίπτωση κατά την όποιος ο κίνδυνος πίστωσης είναι υψηλός τότε θα πρέπει να γίνει αξιολόγηση μέσω των συστημάτων



πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών. Με το σύστημα αυτό θα αποφασίζουν κατά πόσο θα πρέπει να ανανεωθούν τα πιστοδοτικά όρια ή όχι, Κάτι τέτοιο δεν ισχύει τουλάχιστο στο Συνεργατικό πιστωτικό τομέα λόγω του ότι απαιτείται αρκετό κόστος.

Ένα από τα λάθη του παρελθόντος ήταν οι εκτιμήσεις ακινήτων. Τι συμβαίνει με τις αξίες των ακινήτων; Στο παρελθόν λόγω συνεργασίας των εκτιμητών και τραπεζιτικών γινόταν μια συμφωνία για την τιμή των ακινήτων που θα καθόριζαν. Αυτό είχε ως αντίκτυπο το υπέρ δανεισμό των ατόμων αγνοώντας την οικονομική δυνατότητα αποπληρωμής των δανείων. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειώσουμε ότι υπήρξε το φαινόμενο της ασύμμετρης πληροφόρησης<sup>4</sup>. Συγκεκριμένα οι δανειολήπτες απόκοπταν τα οικονομικά στοιχεία τους με αποτέλεσμα να οδηγούνται οι τράπεζες σε λάθος χρηματοδότησης. Οι τράπεζες ίσως δεν ζητούσαν περισσότερα στοιχεία λόγω του ότι δεν υπήρχε διαφάνεια ως προς την τραπεζική εποπτεία και ήταν αναγκασμένες να προχωρήσουν στο δανεισμό λόγω της υψηλής ρευστότητας.

Οι αποδεκτές εξασφαλίσεις που κατέχουν τα ΣΠΙ είναι κυρίως οι καταθέσεις που διατηρούν στην κατοχή τους και παρέχουν βαθμό πιστοδότησης. Οι χρεωστικοί τίτλοι που έχουν αξιολογηθεί από τον έφορο με βραχυχρόνια εξασφάλιση, οι μετοχές, τα μετατρέψιμα ομόλογα και ο χρυσός.

Σύμφωνα με την Λεομονάκη.Κ (2011) Πριν την υποβολή της αίτησης χορήγησης πραγματοποιείται συνέντευξη όπου σε αυτό το σημείο κατοπτρίζεται ο χαρακτήρας του δανειολήπτη. Κατά την συνάντηση θα πρέπει οι υπάλληλοι να είναι ξεκάθαροι και να είναι σίγουροι για τις επιλογές τους. Γίνεται κατανοητό ότι θα πρέπει να επιδεικνύουν σεβασμό προς τις απαιτήσεις των ορίων των συμφωνιών των πιστωτικών διευκολύνσεων, να συνεργάζονται πλήρως με το ΑΠΙ, να επιδεικνύουν ακεραιότητα, εντιμότητα και διαφάνεια, να είναι προνοητικοί στην επικοινωνία τους με τα ΑΠΙ, να παρέχουν εγκαίρως, πλήρη, ολοκληρωμένα επικυρωμένα και ορθά οικονομικά στοιχεία. Να γνωστοποιούνται όλες οι σχετικές πληροφορίες, να είναι συνεργάσιμοι στην

---

<sup>4</sup> Ασύμμετρη πληροφόρηση υπάρχει όταν ένας έκτον δυο συναλλασσόμενων αποκρυφτεί πληροφορίες

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύνσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

παροχή πρόσθετων σχετικών δικαιολογητικών εγγράφων, να ετοιμάζεται η κατάσταση οικονομικών στοιχείων, να ενεργούν για την επίλυση των καθυστερήσεων, να είναι δεκτοί στις προτάσεις αναδιαρθρώσεων να κατανοούν την μη συμμόρφωση του προγράμματος αποπληρωμής.

Κατά την αξιολόγηση που γίνεται θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, η δυνατότητα αποπληρωμής του δανείου, τυχόν ασφάλειες ζωής και πύρος να αποκρύπτονται τυχόν αδήλωτα εισοδήματα, ο δείκτης κάλυψης του δανείου είναι σημαντικός λόγω του ότι θα καθορίσει το πόσο δανειοδότησης. Με την διαφάνεια όλων των πληροφοριών ακόμη και το ιστορικό παρελθόν και οι υφιστάμενες πιστωτικές διευκολύνσεις θα πρέπει να αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα για την απόρριψη ή έγκριση της υπόθεσης. Μετά την έγκριση του δανείου θα πρέπει να ακολουθούν σωστά οι διαδικασίες όσο αφορά την εκταμίευση του δανείου και στην συνέχεια θα παρακολουθείτε το δάνειο έτσι ώστε να επιβεβαιωθεί ότι τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου.

Σύμφωνα με την πιστωτική πολιτική γίνονται αυστηροί έλεγχοι, έτσι οι υποθέσεις όπου ο δείκτης αποπληρωμής του δανείου ξεπερνά το 35% τότε θα πρέπει να παρθεί η έγκριση από την μονάδα χορηγήσεων της ΣΚΤ ακόμη και περαιτέρω μειώσεις των επιτοκίων.

Ο συνεργατισμός είναι σε σκέψη να προσλάβει ανώτατά στελέχη που θα υιοθετήσουν στρατηγικές από αμερικάνικους οίκους για τον τρόπο χειρισμών των νέων πιστωτικών διευκολύνσεων. Η ταχύτητα παίζει καθοριστικό ρόλο στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου μιας τράπεζας. Εκτός από την αξιοπιστία, παρέχει γρήγορη αξιολόγηση του δανειολήπτη. Λόγω του ότι αυτοματοποιούνται σε μια βάση δεδομένων, μπορούν να επιταχύνουν την είσοδο των δεδομένων, τα όποια αφορούν την εκτίμηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και άλλα καίρια δεδομένα.

Όλοι οι παράγοντες συμβάλουν στο πιστωτικό αποτέλεσμα, αξιολογούνται από τα ΣΠΙ, για να είναι σε θέση να πάρουν τη σωστή απόφαση σε θέματα δανειοδότησης. Από την βαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας αναλύονται οι κανόνες που καθορίζονται από τα ΣΠΙ, σύμφωνα με την πολιτική που ακολουθεί η εταιρεία. Παρατηρείται ότι υπάρχει μιας συνοχή προς τη

διαδικασία αξιολόγησης του προσωπικού σε όλες τις τοποθετήσεις. Βέβαια υπάρχει και ένα ποσοστό τυπικού σφάλματος ως προς το αποτέλεσμα, γιατί υπάρχει το ανθρώπινο λάθος και γίνεται δεκτό.

### **3.11 Υιοθέτηση των Συστημάτων Παρακολούθησης Δανείων**

Στη διαδικασία έγκρισης των πελατών λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες στη λήψη αποφάσεων παραχώρηση δανείων. Οι πελάτες, που παρουσιάζονται στην κατηγορία υψηλού κινδύνου, αξιολογούνται, αρχικά, από την επιτροπή αξιολόγησης χορηγήσεων. Αιτήσεις για χορηγήσεις σε ξένο νόμισμα μπορούν να αποσυρθούν στην περίπτωση που η ισοτιμία του δολαρίου είναι μικρότερη από την ισοτιμία κατά τη διάρκεια έγκρισης της πίστωσης. Όσον αφορά τους υπάρχοντες πελάτες, δίνουν ιδιαίτερη προσοχή, ούτω σώστε να μην χρειαστεί τα ΣΠΙ να φτάσουν στην κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων.

Σύμφωνα με το Σφίγγα(2009), το σύστημα πιστοληπτικής αξιολόγησης της ικανότητας των δανειοληπτών συμβάλλει στο μειωμένο κόστος προσωπικού. Τα ΣΠΙ με υψηλό βαθμό πιστοληπτικής ικανότητας του δανειολήπτη, σε συνδυασμό με το αυτοματοποιημένο σύστημα, οδηγεί στην μείωση του κόστους προσωπικού και συμβάλει και στην μείωση του λειτουργικού κινδύνου. Η μείωση του κόστους προσωπικού οφείλεται στο γεγονός ότι οι εργατικές σας δραστηριότητες του τμήματος χορηγήσεων εμπίπτουν στις δραστηριότητες του αυτοματοποιημένου συστήματος της βαθμίδας πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών. Έτσι χρειάζεται λιγότερο προσωπικό για την πραγματοποίηση της έρευνας για να συλλέγουν πληροφορίες και να παρθούν οι αποφάσεις.

Αφού έχουν συλλεχθεί το πιστωτικό αποτέλεσμα από την βαθμίδα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του δανειολήπτη, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές στρατηγικές για την κατάταξη των πελατών σε χαμηλό, μεσαίο ή υψηλό επίπεδο κινδύνου.

Μέσω της βαθμίδας πιστοληπτικής αξιολόγησης της ικανότητας του δανειολήπτη, δίνεται η δυνατότητα στο ΣΠΙ να πραγματοποιήσει την ετήσια έκθεση που αντικατοπτρίζει με ακρίβεια την ποιότητα του ενεργητικού και γενικότερά, του χαρτοφυλακίου. Με αυτόν τον τρόπο είναι σε θέση να

αποκαλύπτει ορισμένες ομάδες πελατών που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο. Οι συμπληρωματικές εκθέσεις επικεντρώνονται στις επισφάλειες για κάθε κατηγορία κινδύνου όσον αφορά την τιμολογιακή πολιτική, τα διάφορα έξοδα των ΣΠΙ και άλλα θέματα ζωτικής σημασίας για το μέλλον του συνεργατισμού.

Οι ελεγκτές είναι σε θέση να απαιτήσουν αυστηρότερη διαχείριση υλικού για την προστασία του χαρτοφυλακίου. Τα σχόλια εμπειρογνομώνων μπορεί να αποκαλύψουν ανεπάρκεια και να είναι σε θέση να προβλέψουν σημαντικές διαγραφές για προγενέστερη περίοδο. Το σύστημα βαθμίδας πιστοδοτικής αξιολόγησης της ικανότητας του δανειολήπτη είναι σε θέση να υποστηρίξει τις αποφάσεις και να συνεχιστεί η αξιολόγηση κατά ημερομηνία. Οι ελεγκτές μπορεί να αναγκάσει της εκ νέου αξιολόγηση του χαρτοφυλακίου κατά τρόπο έγκυρο. Με αυτό τον τρόπο η απόφαση είναι πιο έγκυρη στηριγμένη στις οικονομικές καταστάσεις.

Εκτός από τα συστήματα βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας υπάρχουν και τα συστήματα παρακολούθησης του δανείου. Το δάνειο θα παρακολουθείτε ακόμη και στην περίπτωση που παρουσιάζονται καθυστερήσεις θα γίνονται όλες οι προσπάθειες ώστε το δάνειο να μη καταταχθεί στα μη εξυπηρετούμενα.

### ***3.12 Η γραφειοκρατία ως προς της διαδικασίες των τραπεζών για τις καθυστερημένες χορηγήσεις***

Συμφώνα με το Μούντη( 2015) της Delfi partner & co οι πολύπλοκες εσωτερικές διαδικασίες οδηγούν σε ένα φάσμα διαπραγματεύσεων με τους πελάτες. Πράγματι οι εσωτερικές διαδικασίες είναι χρονοβόρες, τον 9/14 όπου στελεχώθηκε το τμήμα των αναδιαρθρώσεων τουλάχιστο στα ΣΠΙ παρατηρούνται σημαντική βελτίωση στο χειρισμό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Η μεγαλύτερη καθυστέρηση όσο αφορά των διαδικασιών αναδιαρθρώσεων οφείλεται στα στοιχεία που απαιτούνται από την ΚΤΚ για την υλοποίηση της αξιολόγησης . Μετά από αρκετό χρονικό διάστημα , και μετά την καταγραφή των στατιστικών στοιχείων όσο αφορά τα κόκκινα δάνεια έγιναν σκέψεις για απλοποίησης των απαιτούμενων στοιχείων.

Σημαντική βελτίωση στις διαδικασίες έχει κάνει η Τράπεζα Κύπρου οι οποίες στηρίζονται στην οργάνωση της ομάδας των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και στην απλοποίηση των διαδικασιών . Η δε Ελληνική τράπεζα υστερεί στις διαδικασίες συλλογής των στοιχείων όσο και στην λήψη των αποφάσεων. Η συγχώνευση της alpha bank με την Εμπορική τράπεζα βοήθησαν στην οργάνωση της όλης διαδικασίας υλοποίησης των αναδιαρθρώσεων. Ο συνεργατισμός τους τελευταίους δυο μήνες παρατηρεί βελτίωση σε σχέση με τις υπόλοιπες τράπεζες και αυτό οφείλεται αφενός στην αλλαγή της πολιτικής αναδιαρθρώσεων και αφετέρου στην απλοποίηση και αναβάθμιση των εσωτερικών διαδικασιών.

### **3.13 Κώδικας Συμπεριφοράς Δανειοληπτών**

Η Κεντρική τράπεζα της Κύπρου στην προσπάθεια της να προστατεύσει τόσο τις ευάλωτες ομάδες οι οποίες αντιμετωπίζονται οικονομικές δυσκολίες, όσο και για την προστασία και επιτάχυνση των διαπραγματεύσεων με τα πιστωτικά ιδρύματα. Ο ρόλος του κώδικα συμπεριφορά σύμφωνα με την ΚΤΚ είναι να βοηθήσει τα πιστωτικά ιδρύματα να παρέχουν στους δανειολήπτες μακροπρόθεσμες και κατάλληλες επιλογές αναδιαρθρώσεων και από την άλλη διασφαλίζει ότι οι δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες λαμβάνουν με σαφήνεια της απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την αναδιάρθρωση των δανείων.

Κατά την διαδικασία της αναδιάρθρωσης τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν την υποχρέωση να ενημερώσουν τους δανειολήπτες όσο αφορά τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα τους.

Οι υποχρεώσεις των δανειοληπτών σύμφωνα με τον κώδικα συμπεριφοράς είναι οι ακόλουθες :

- Να επιδεικνύουν σεβασμό προς της απαιτήσεις και του όρους συμφωνίας των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Να συνεργάζονται πλήρως με το ΑΠΙ, προκειμένου να επιτεθεί μια βιώσιμη λύση αναδιαρθρώσεων.

- Να επιδεικνύουν ακεραιότητα και εντιμότητα και διαφάνεια και να ενεργούν πάντα με καλή πίστη.
- Να είναι προνοητικοί στην επικοινωνία τους με τα ΑΠΙ όταν προβλέπουν αντιμετώπιση οικονομικών δυσκολιών στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων.
- Να παρέχουν εγκαίρως πλήρης ολοκληρωμένα επικαιροποιημένα και ορθά οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες αναφορικά με την οικονομική τους κατάσταση.
- Να γνωστοποιούν όλες τις πληροφορίες περιλαμβανομένων και των πιστωτικών διευκολύνσεων που έχουν με άλλα ΑΠΙ
- Να είναι συνεργάσιμοι στην παροχή πρόσθετων δικαιολογητικών εγγράφων που ζητηθούν.
- Να ενεργούν για την επίλυση των καθυστερήσεων και άλλων αθετήσεων σε εύθετο χρόνο
- Να δηλώνουν ότι κατανοούν ότι οι καλύτερες λύσεις αναδιαρθρώσεων μπορεί να επιτευχθούν με την πλήρη συνεργασία και σύμπραξης του με το ΑΠΙ.
- Να είναι δεκτικοί στις προτάσεις αναδιαρθρώσεων
- Να δηλώνουν ότι κατανοούν ότι η μη συμμόρφωση με το πρόγραμμα αποπληρωμής και η μη παροχή αξιόπιστων πληροφοριών δύναται να παύει την συνεργασία και ενδεχόμενος να οδηγήσει σε νομικές διαδικασίες.
- Να μην προβαίνουν σε οποιαδήποτε ενέργεια που να επηρεάζουν αρνητικά την θέση του ΑΠΙ και των εξασφαλίσεων.

Τα δικαιώματα που έχουν οι δανειολήπτες είναι τα ακόλουθα σύμφωνα με το κώδικα συμπεριφοράς :

- ✓ Να προτείνουν τις πιθανές λύσεις αναδιαρθρώσεων που θα βοηθήσουν των δανειολήπτη να είναι κατανοητές , να δίνουν χρόνο στο δανειολήπτη να κάνει την δική του εκτίμηση όσο αφορά τις επιπτώσεις που θα έχει από πιθανή λύση αναδιαρθρώσεων

- ✓ Να ενημερώνει το δανειολήπτη για του δικαίωμα του να αναζητήσει συμβολή ανεξάρτητου εκτιμητή για την υποβοήθηση του στη λήψη απόφασης.
- ✓ Όταν προτείνουν λύσεις αναδιαρθρώσεων οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι προτεινόμενες λύσεις αναδιαρθρώσεων είναι βιώσιμες και ο δανειολήπτης συνεχίζει να είναι βιώσιμος.
- ✓ Να συζητούν τις προτεινόμενες λύσεις και να δίνουν διευκρινήσεις στο δανειολήπτη προκειμένου να βοηθήσει να λάβει την σωστή απόφαση.
- ✓ Στην περίπτωση που απαντήσει αρνητικά ο δανειολήπτης παρέχεται μια εναλλακτική λύση αναδιαρθρώσεων στο δανειολήπτη από το ΑΠΙ.

Μέσα στο κώδικα συμπεριφοράς χειρισμού δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες εμπίπτουν είτε φυσικά πρόσωπα που έλαβαν χορηγήσεις από το ΑΠΙ με συνολικό υπόλοιπο χορήγησης 1εκ είτε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις ορίζεται στην σύσταση της Ευρωπαϊκής επιτροπής της 6<sup>ης</sup> Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που έλαβαν χορηγήσεις από το ΑΠΙ με συνολικό υπόλοιπο χορηγήσεων μέχρι του 1εκ

### **3.13.1 Βασικές διατάξεις του Κώδικα Συμπεριφοράς.**

Στο αρχικό στάδιο γίνεται προκαταρτική έρευνα συνεργασίας και επικοινωνία με το δανειολήπτη. Κατά την επικοινωνία με το δανειολήπτη είτε δεν ανταποκρίνεται ή δεν συνεργάζεται όποτε αρχίζει η διαδικασία αποστολής των προειδοποιητικών επιστολής.

Μπορεί να γίνεται κάποιος διακανονισμός μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών για τμηματική ή μερική ή πλήρης αποπληρωμής των καθυστερήσεων ή οι πελάτης αδυνατεί να ανταποκριθεί στις καθυστερήσεις του δανείου λόγω οικονομικών δυσκολιών και προχωρά στην διαδικασία προτεινόμενης λύσης αναδιάρθρωσης. Κατά την διάρκεια της τμηματικής εξόφλησης συνεχίζονται να αποστέλλονται οι επιστολές σε περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί σε βραχυχρόνιο ορίζοντα τότε γίνεται τηλεφωνική επικοινωνία και εξηγείται στο πελάτη τα οφείλη που θα έχει αν προχωρήσει σε

αναδιάρθρωση. Αν κάποιος δανειολήπτης δεν ανταποκριθεί τότε αποστέλλεται η Τετάρτη προειδοποιητική επιστολή σαν μη συνεργάσιμος δανειολήπτης και τέλος η επιστολή τερματισμού προς μη συνεργάσιμο και μη βιώσιμου δανειολήπτη.

Κατά της πρώτες 7 ημέρες καθυστέρησης αποστέλλεται η πρώτη προειδοποιητική επιστολή και δίνεται χρόνος μιας εβδομάδας να ανταποκριθεί ο δανειολήπτης σε περίπτωση του αντιθέτου αποστέλλεται η δεύτερη προειδοποιητική επιστολή, αν δεν ανταποκριθεί μέσα στις 31 ημέρες η πρώτη προειδοποιητική επιστολή αποστέλλεται και στο παροχέα εξασφάλισης ή εγγυητή.

Στην περίπτωση που ανέρχονται στις 60 ημέρες καθυστέρησης και δεν βρίσκονται στην διαδικασία εξέλιξης αναδιαρθρώσεων τότε αποστέλλεται η δεύτερη προειδοποιητική επιστολή. Ο δανειολήπτης θα πρέπει να επικοινωνήσει εντός 30 ήμερες εάν όχι την επόμενη ημέρα γίνεται τηλεφωνική επικοινωνία με το δανειολήπτη. Σε περίπτωση που προχωρήσει σε διαδικασία αναδιαρθρώσεων δίνεται περίοδος 14 ημερών για την προσκόμιση όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών και σε εξαιρετικές περιπτώσεις δίνεται πάροδος 7 ημερών . Όταν αφορά νομικό πρόσωπο δίνεται περίοδος μέχρι 2 μηνών για την προσκόμιση των πρόσφατων ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων και ένας μήνας για την προσκόμιση των πρόσφατων διευθυντικών λογαριασμών και μπορεί να γίνει επέκταση μέχρι και 21 ημέρες. Εάν η καθυστερήσεις φτάσουν τις 90 ημέρες τότε αποστέλλεται η Τρίτη προειδοποιητική επιστολή.

Όταν ο δανειολήπτης δεν ανταποκρίνεται ακριβώς 30 ημέρες μετά την Τρίτη προειδοποιητική επιστολή αποστέλλεται η τέταρτη προειδοποιητική επιστολή προς μη συνεργάσιμο δανειολήπτη. Η επιστολή αυτή καλεί το δανειολήπτη εντός 14 ημερών να καλύψει τις καθυστερήσεις ή να περάσει μέσα για επαναξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων. Στην περίπτωση που συνεχίζει να μην ανταποκρίνεται τότε αποστέλλεται η επιστολή τερματισμού μη συνεργάσιμου δανειολήπτη και το δάνειο παίρνει το δρόμο για τις νομικές διαδικασίες.



Στο δεύτερο στάδιο του κώδικα συμπεριφοράς δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες είναι η λήψη των οικονομικών στοιχείων και πληροφοριών. Κατά την συνάντηση με το δανειολήπτη ο υπάλληλος του ΑΠΙ οφείλει να δώσει τις απαραίτητες πληροφορίες και επεξηγήσεις με την διαδικασία αναδιαρθρώσεων και των παροτρύνει να συνεργαστεί για το καλό του και τονίζονται τα οφέλη που θα έχει.

Στην μετέπειτα πορεία δίνεται το αίτημα αναδιάρθρωσης όπου ο δανειολήπτης έχει την υποχρέωση να καταγράψει τις επιλογές αναδιαρθρώσεων αλλά και τους λόγους που οδηγήθηκε στις οικονομικές δυσκολίες. Κατά την αίτηση αναδιαρθρώσεων συμπληρώνεται το έντυπο Κατάστασης Προσωπικών οικονομικών στοιχείων όπου ο δανειολήπτη τείνει να συμμορφωθεί με τους όρους και να καταγράψει τα ορθά στοιχεία. Με την κατάσταση αυτή γίνεται πιο ξεκάθαρο ποια είναι η δυνατότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη με την υφιστάμενη μηνιαία δόση.

Στο τρίτο στάδιο αξιολογούνται τα οικονομικά στοιχεία που έχουν στην κατοχή τους τα ΑΠΙ. Αξίζει να σημειώσουμε ότι έχουν στην κατοχή τους όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα θα πρέπει να γίνει αξιολόγηση, και πως επηρεάζεται από της συνθήκες αγοράς και της οικονομίας ως προς τα διαρθρωτικά μέτρα που λαμβάνει ο δανειολήπτης και την επίδραση του με την αύξηση της βιωσιμότητας ως προς τις αξίες των εξασφαλίσεων και η επάρκεια τους για την κάλυψη του χρέους ως προς το αν η αποπληρωμή του χρέους βασίζεται στους εγγυητές λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα προς αξιολόγηση στοιχεία και των εν λόγω εγγυητών.

### **3.14 Κατάλληλες Επιλογές Αναδιαρθρώσεων**

Οι προσωρινές λύσεις ορίζονται ως λύσεις αναδιαρθρώσεων ορίζονται με διάρκεια αποπληρωμής χαμηλότερη των δυο χρόνων. Στις προσωρινές λύσεις αναδιαρθρώσεων προχωρούμε όταν υπάρχει πρόβλημα ρευστότητας ή όποια δεν είναι δυνατή για την εξεύρεση μιας βιώσιμης λύσης αναδιαρθρώσεων.

57

Με το διακανονισμό οι δανειολήπτες μπορεί να καταβάλλουν ένα επιπρόσθετο πόσο για την εξάλειψη των καθυστερήσεων βασισμένο σε

βραχυχρόνιο ορίζοντα. Η περίοδος χάριτος κεφαλαίου ουσιαστικά καλύπτονται μόνο οι τόκοι. Η περίοδος χάριτος κεφαλαίου και αναλογούντων τόκων δίνεται σε περιπτώσεις ευάλωτων ομάδων με αποδεδειγμένα σημαντικά μειωμένα εισοδήματα όπου υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση τους βελτιώνεται στο μέλλον. Η μείωση δόσης χωρίς επιμήκυνση διάρκειας γίνεται στις περιπτώσεις που είτε θα πωλήσουν εντός του χρονικού διαστήματος πώλησης είτε αναμένεται ότι θα αυξηθούν σημαντικά τα εισοδήματα και θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Η κεφαλαιοποίηση των καθυστερήσεων γίνεται στις περιπτώσεις όπου υπάρχει ανεπάρκεια ταμειακών ροών για κάλυψη των καθυστερήσεων.

Οι μόνιμες λύσεις αναδιαρθρώσεων ορίζονται οι λύσεις όπου η διάρκεια αποπληρωμής είναι μεγαλύτερη των δυο ετών. Η μείωση της δόσης με επιμήκυνση του δανείου αποτελεί μόνιμη λύση και δύναται στην περίπτωση που παρατηρείται μακροχρόνια μείωση των εισοδημάτων των δανειοληπτών. Με την ενοποίηση των χορηγήσεων είναι επωφελής για περιπτώσεις όπου η ενοποίηση εξασφαλίσεων και εξασφαλισμένων ταμειακών ροών παρέχουν μεγαλύτερη ολική κάλυψη παρά στην κάθε χορήγηση ξεχωριστά. Ο διαχωρισμός του ενυπόθηκου δανείου σε βιώσιμο και μη βιώσιμο είναι μια από τις επιλογές αναδιαρθρώσεων που αποφεύγεται. Η επιλογή αυτή γίνεται κυρίως σε δάνεια στεγαστικά και τα δάνεια που είναι κυρίως πρώτη κατοικία.

Όταν το μη βιώσιμο δάνειο είναι ανεξασφάλιστο τότε θα πρέπει να καταχωρείται πρόβλεψη από το τμήμα δανείου. Η μείωση του δανεισμού με αντικατάσταση του ακινήτου με άλλο ακίνητο μικρότερης αξίας. Ουσιαστικά ο δανειολήπτης έχει βρει αγοραστεί για την κατοικία του την πωλεί για να εξοφλήσει το δάνειο και το ΑΠΙ οφείλει να του κάνει δάνειο μικρότερης αξία για να αγοράσει νέα κατοικία και να μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως στις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Η πώληση με συμφωνία ή υποβοηθούμε πώληση, όπου το ΑΠΙ και ο δανειολήπτης δύναται να συμφωνήσουν σε μελλοντική εκποίηση του υποθηκευμένου ακινήτου για να διευθετήσει μέρος ή ολόκληρο το χρέος του. Η μείωση του επιτοκίου γίνεται σε όλα τα δάνεια που αναδιαρθρώνονται.

Τελευταία επιλογή είναι η μερική ή ολική διαγραφή χρέους όπου κρίνεται η μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν δημιουργεί ηθικό κίνδυνο. Η ενίσχυση των υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων είναι μια από τις επιλογές αναδιάρθρωσης αλλά δεν αποτελεί αναγκαία για την υλοποίηση μιας αναδιάρθρωσης. Γίνεται προσπάθεια και όχι επιβολή επιπρόσθετης εξασφάλισης κυρίως όταν το δάνειο παρουσιάζει ιστορικότητα. Όταν ο πελάτης είναι πρόθυμος για πρόσθετη εξασφάλιση βλέπετε θετικά η περαιτέρω μείωση του επιτοκίου. Νέες πιστωτικές διευκολύνσεις γίνονται μόνο στις περιπτώσεις των επιχειρηματικών δανείων και κυρίως σε εργοληπτικές εταιρείες που θα ολοκληρώσουν μια κατοικία για πώληση και έτσι θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στην μηνιαία αποπληρωμή του δανείου.

Στο δάνειο αυτό θα πρέπει να γνωστοποιηθεί η απόφαση της επιτροπής αναδιάρθρωσεων και ο πελάτης έχει την δυνατότητα να δεχτεί ή να απορρίψει την πρόταση. Σε περίπτωση απόρριψης μπορεί να επαναξιολογηθεί ακόμα δυο φορές και ο δανειολήπτης να συναντηθεί με την ανώτατη εκτελεστική διεύθυνση για περαιτέρω διαπραγμάτευση. Υπάρχει το χρονικό πλαίσιο να απαντήσει εντός 21 ημερών.

Στο τελευταίο στάδιο του κώδικα είναι η διαδικασία επίλυσης των διαφορών, όπου ο δανειολήπτης έχει την δυνατότητα να αποταθεί στην επιτροπή επίλυσης διαφορών. Στην περίπτωση που η απόφαση της ΕΠΙΔΙ είναι η επαναξιολόγηση έχει την υποχρέωση να αποταθεί ξανά στο ΑΠΙ για διαπραγμάτευση. Στην περίπτωση που απορρίψει την προσφορά τότε αποστέλλεται επιστολή τερματισμού ως μη συνεργάσιμου και ξεκινά η διαδικασία νομικών μέτρων.

### **3.15 Πλαίσιο Αφερεγγυότητας**

Το πλαίσιο της αφερεγγυότητας αποτελείται από πέντε νόμους και συγκεκριμένα από το περί αφερεγγυότητας φυσικών προσώπων νόμος Ν.65(Ι) 2015 , τον περί πτωχεύσεων τροποποιητικός νόμος Ν61(Ι) /2015 , τον περί εταιρειών τροποποιητικός νόμος αναφορικά με το μηχανισμό για την αναδιάρθρωση χρέους εταιρειών Ν.62(Ι) /2015 , τον περί εταιρειών (τροποποιητικός νόμος) αναφορικά με τις εκκαθαρίσεις εταιρειών Ν 63(Ι)/

2015 και τέλος των περί συμβούλων αφερεγγυότητας νόμος Ν.64(Ι)/ 2015 και σχετικοί κανονισμοί.

Ο σκοπός του πλαισίου αυτού είναι να προβλέπονται διαδικασίες για το χειρισμό των προβληματικών χορηγήσεων που έχουν συσσωρευτεί στο Κυπριακό τραπεζικό σύστημα, να καθορίζονται αναδιαρθρώσεις σε βιώσιμους δανειολήπτες και τέλος περιέχονται πρόνοιες διαγραφής χρεών και διαφύλαξης υπό όρους της πρώτης κατοικίας και επαγγελματικής στέγης. Τα εμπλεκόμενα μέρη είναι κυρίως χρεώστες, εγγυητές, υπηρεσίες αφερεγγυότητας υπουργείου ενέργειας, εμπορείου βιομηχανίας και τουρισμού, ο επίσημος παραλήπτης, οι σύμβουλοι αφερεγγυότητας, το τμήμα διαχείρισης πλαισίου αφερεγγυότητας, οι λειτουργοί αναφοράς ΣΠΙ, οι δικηγόροι και το δικαστήριο.

### **3.15.1 Περί Αφερεγγυότητας Φυσικών Προσώπων 2015**

Ο Περί αφερεγγυότητας φυσικών προσώπων αποτελείται από το διάταγμα απαλλαγής οφειλών, τα προσωπικά σχέδια αποπληρωμής και το συντονισμένο σχέδιο αποπληρωμής.

Το διάταγμα απαλλαγής οφειλών είναι δικαστικό διάταγμα που υπό συγκεκριμένες περιπτώσεις αλλάζεται μερικώς ή ολικός από της οφειλές τους ο χρεώστης. Συγκεκριμένα μπορεί να απαλλαγεί από το πόσο των 25.000 αναλογικά των πιστωτικών διευκολύνσεων που έχει πλην των εξασφαλισμένων χρεών. Η διαδικασία που ακολουθείται για την έκδοση του διατάγματος απαλλαγής οφειλής, η υποβολή αίτησης από το χρεώστη προς της ΥΑ και στην μετέπειτα πορεία αποστέλλεται λήψη γραπτού αιτήματος για παροχή πληροφοριών εντός 21 ημερών. Το ΤΔΠΑ προωθεί το αίτημα της ΥΑ στους λειτουργούς των ΣΠΙ, οι όποιοι οφείλουν να διερευνήσουν αν υπάρχουν λογαριασμοί στην εταιρεία και να απαντήσουμε είτε θετικά είτε αρνητικά εντός 10 ημερών για την λήψη της ειδοποίησης.

Ο λειτουργός θα προχωρήσει στην ετοιμασίας σχετικής βεβαίωσης ύπαρξης η μη ύπαρξης λογαριασμών. Αργότερα υποβάλλεται στο δικαστήριο από την ΥΑ για έκδοση ΔΑΟ όπου στην συνέχεια είτε θα το απορρίξει είτε θα εκδοθεί. Στην

περίπτωση που εκδοθεί παραλαμβάνεται το διάταγμα απαλλαγής οφειλών από ΤΔΠΑ και προωθείται στους λειτουργούς αναφοράς του ΣΠΙ.

Αφού εκδοθεί το διάταγμα παγιοποιούνται όλες οι ενέργειες ενάντιο του χρεώστη ή και των εγγυητών του και συγκεκριμένα δεν γίνεται καμία νέα αγωγή ή συνέχιση της υφιστάμενης, κανένα μέτρο εκτέλεσης, καμία επικοινωνία με τον χρεώστη καμία επιστολή δεν αποστέλλεται και καμία ειδοποίηση πτώχευσης ή αίτηση πτώχευσης.

Τέλος επικυρώνονται τα αποτελέσματα ΔΑΟ όπου απαλλάσσεται ο χρεώστης και εγγυητής από υο καθορισμένο χρέος, καμία διαδικασία δεν ξεκινά ή συνεχίζει εναντίον του χρεώστη και του εγγυητή και τέλος ο χρεώστης απαλλάσσεται από εγγυήσεις που έδωσε σε τρίτους και αφορούν λογαριασμούς που δεν έχουν τερματιστεί μετά την έκδοση του ΔΑΟ.

Μετά την επικύρωση των αποτελεσμάτων μπορεί να γίνει ένσταση κατά της έκδοσης του ΔΑΟ, όπου αξιολογείται η αίτηση ένστασης το αργότερα μέσα στο ένα έτος και υπάρχουν τρεις πιθανές επιλογές είτε θα γίνει απόρριψη της ένστασης, είτε δεκτή ή ένσταση άρα ακύρωση του ΔΑΟ είτε τροποποίηση του ΔΑΟ. Στην περίπτωση της ένστασης τότε συνεχίζονται κανονικά οι διαδικασίες είσπραξης χρέους.

Τα προσωπικά σχέδια αποπληρωμής αποτελούν σχέδια βασισμένα στις οικονομικές συνθήκες, των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, διακρίνονται στα συναινετικά και στα μη συναινετικά. Η διαφορά τους είναι ότι τα συναινετικά επικυρώνονται από το δικαστήριο με την συναίνεση των πιστωτών ενώ στην περίπτωση των μη συναινετικών επιβάλλεται από το δικαστήριο χωρίς την συναίνεση των πιστωτών.

### **3.15.1.2 Συναινετικά Σχέδια αποπληρωμής**

Αρχικά γίνεται η έκδοση του προστατευτικού διατάγματος, όπου γίνεται η αίτηση από το Σύμβουλο αφερεγγυότητας προς την ΥΑ για την έκδοση του προστατευτικού διατάγματος. Γίνεται η λήψη του αιτήματος από την ΥΑ για παροχή πληροφοριών από το ΤΔΠΑ και ετοιμάζεται η επιστολή από το ΣΠΙ και αποστέλλεται εντός 21 ημερών. Η ΥΑ υποβάλει το αίτημα στο δικαστήριο και

εκδίδεται το προστατευτικό διάταγμα όπου ισχύει για 95 ημέρες και με δυνατότητα παράτασης ακόμη 40 ημέρες. Με την λήψη της πρώτης προειδοποίησης από το ΣΑ εντός 10 ημερών από την έκδοση του διατάγματος θα αναφέρει το διορισμό του ΣΑ, θα μας καλέσει σε επαλήθευση του χρέους και υποβολή παρατηρήσεων.

Μετά την έκδοση του προστατευτικού διατάγματος παγιοποιούνται όλες οι ενέργειες ενάντιο του χρεώστη εκτός και αν ληφθεί άδεια από το δικαστήριο. Οι ενέργειες αυτές είναι ίδιες με των διατάγματος απαλλαγής χρεών. Στην συνέχεια μπορεί να γίνει παραμερισμός του προστατευτικού διατάγματος όπου αξιολογείτε το ενδεχόμενο υποβολής παραμερισμού του προστατευτικού διατάγματος εντός 14 ημερών και μπορεί να γίνει είναι απόρριψη του παραμερισμού είτε αποδοχή της αίτησης παραμερισμού και ακύρωση του προστατευτικού διατάγματος και συνεχίζουν κανονικά οι διαδικασίες είσπραξης του χρέους.

Αφού παραληφθεί η 1<sup>η</sup> προειδοποίηση από το ΣΑ θα πρέπει να ετοιμαστεί η προκαταρκτική εκτίμηση της αγοραίας αξίας, να γίνει η υποβολή των παρατηρήσεων από το ΣΠΙ και τέλος η υποβολή επαλήθευση χρέους

Κατά την παραλαβή του προστατευτικού διατάγματος θα αποστείλει το ΣΠΙ στο ΤΔΠΑ επιστολή η οποία θα συνοδεύεται είτε από την πρόσφατη εκτίμηση του ενός έτους είτε επανεκτίμηση σε περίπτωση που είναι παλαιότερη του ενός έτος. Το ΤΔΠΑ θα επιδώσει τις εκτιμήσεις όλων των εμπλεκόμενων ΣΠΙ στο ΣΑ και θα ενημερώσει το ΣΠΙ.

Αφού παραληφθεί η 2<sup>η</sup> προειδοποίηση από το ΣΑ καλεί να υποβληθούν οι παρατηρήσεις αναφορικά με τον τρόπο που θα αντιμετωπίσουν τα χρέη, αργότερα θα σταλεί στο ΣΑ την απαίτηση μας όπως αυτή προκύπτει από την επαλήθευση που υποβλήθηκε και τέλος θα γίνει η υποβολή παρατηρήσεων από το ΤΔΠΑ στο ΣΑ σε 15 ημέρες από την ειδοποίηση.

Όταν παραληφθεί το προστατευτικό διάταγμα από το ΣΠΙ γίνεται η ετοιμασία και υπογραφή ένορκης δήλωσης επαλήθευσης χρεών και τεκμηρίων και η ετοιμασία ενημέρωσης προς το εγγυητή για την υποβολή της επαλήθευσης

χρέους. Αφού γίνει η ένορκη δήλωση τότε αποστέλλεται στο ΤΔΠΑ εντός 25 ημερών και στην συνέχεια το ΤΔΠΑ θα επιδοτήσει της ένορκη δήλωση όλων των εμπλεκόμενων ΣΠΙ, στην μετέπειτα πορεία ο ΣΑ θα εγκρίνει ή θα απορρίψει την επαλήθευση και θα ενημερώσει το ΤΔΠΑ για τα αποτελέσματα. Τέλος το ΣΠΙ θα ετοιμάσει και επιδώσει ενημερωτική επιστολή εγγυητή για τα αποτελέσματα της επαλήθευσης.

Αφού παραληφθεί η 3<sup>η</sup> προειδοποιητική επιστολή από το ΣΑ για σύγκληση συνέλευσης πιστωτών και ενημέρωση για τις προτάσεις τους 14 μέρες πριν την συνέλευση στην συνέχεια ο ΣΑ θα τις αποδεκτή ή θα τις απορρίψει. Τέλος θα γίνει παράσταση στην συνέλευση των πιστωτών για ψηφοφορία.

Κατά την συνέλευση των πιστωτών θα γίνει είτε η ψήφιση έγκρισης του προσωπικού σχεδίου αποπληρωμής είτε απόρριψη του προσωπικού σχεδίου αποπληρωμής είτε διακοπή συνέλευσης λόγω τροποποίησης ΠΣΑ από ΣΑ. Όταν γίνει η διακοπή τότε γίνεται ειδοποίηση από το ΣΑ για σύγκριση νέας γενικής συνέλευσης και ενημέρωσης για την τροποποιημένη πρόταση ( 7 ημέρες πριν την συνέλευση) τότε θα ψηφιστεί αν γίνεται αποδεκτή ή αν θα απορριφθεί. Σε περίπτωση απόρριψης τροποποιημένης πρότασης γίνεται λήξη διαδικασίας , όταν γίνει όμως αποδεκτή τότε ψηφίζεται η τροποποιημένη πρόταση από το δικαστήριο και γίνεται επικύρωση του προσωπικού σχεδίου αποπληρωμής.

Η επικύρωση του ΠΣΑ από το δικαστήριο γίνεται με την πιο κάτω διαδικασία. Αρχικά ειδοποιείται από ΣΑ για έγκριση πρότασης από συνέλευση των πιστωτών και καταχωρείται αίτηση από ΥΑ στο δικαστήριο για επικύρωση του ΠΣΑ. Πιστωτής ή εγγυητής δύναται να υποβάλει ένσταση κατά την αίτηση για επικύρωση ΠΣΑ εντός 21 ημερών. Τότε σε περίπτωση απόρριψης ένστασης γίνεται εξέταση αίτησης για επικύρωση ΠΣΑ

Η τροποποίηση του ΠΣΑ μπορεί να γίνει είτε για δυο λόγους. Από το ΣΑ ή χρεώστης ειδοποίηση πιστωτών για σύγκληση συνέλευσης από την τροποποιημένη πρόταση είτε από το πιστωτή όπου το ΣΠΙ ενημερώνει το ΤΔΠΑ για την θετική βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του χρεώστη. Αργότερα θα αποσταλεί το αίτημα στο ΣΑ και αφού δεκτή το αίτημα μας ο ΣΑ θα ειδοποίηση για σύγκληση συνέλευσης συνδεδεμένη με την τροποποιημένη



πρόταση. Η λήξη του ΠΣΑ μπορεί να γίνει είτε με δικαστικό τερματισμό λόγω καθυστέρησης πληρωμών πέρα των έξι μηνών είτε πρόωρος τερματισμός σε περίπτωση μη τήρησης του ΠΣΑ το ΣΠΙ οφείλει να ενημερώσει άμεσα το ΤΔΠΑ για να υποβληθεί αίτηση στο δικαστήριο για ακύρωση του ΠΣΑ, είτε επιτυχής ολοκλήρωση όπου ο χρεώστης απαλλάσσεται από οποιοδήποτε ανεξασφάλιστο χρέος το οποίο καλύπτεται από το ΠΣΑ και απαλλάσσεται από εξασφαλισμένα χρέη.

### **3.15.1.3 Μη Συναινετικά Προσωπικά Σχέδια Αποπληρωμής**

Γίνεται απόρριψη της πρότασης ΠΣΑ από την συνέλευση των πιστωτών, όπου υποβάλλεται αίτηση από το χρεώστη στο δικαστήριο για την έκδοση του διατάγματος. Η υποβολή της αίτησης γίνεται στην περίπτωση όπου βρίσκεται σε ισχύ το προστατευτικό σχέδιο αποπληρωμής, το χρέος είναι μέχρι 350.000,00 σαν εξασφάλιση είναι η κύρια κατοικία η συνολική αξία της περιουσίας είναι 250.000 εξαιρούμενη η πρώτη κατοικία και η οικονομική κατάσταση επιδεινώθηκε μετά το 2009. Γίνεται η ανανέωση του προστατευτικού διατάγματος και ενημερώνονται οι πιστωτές για αυτή την ανανέωση ή την έκδοση διατάγματος επιβολής σχεδίου και υπάρχει και το δικαίωμα για αίτηση παραμερισμού προστατευτικού διατάγματος.

Υπάρχουν τα συντονισμένα σχέδια αποπληρωμής όπου ισχύουν για φυσικά πρόσωπα και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Τα κύρια κριτήρια επιλεξιμότητας είναι να πληροί τα κριτήρια για ΠΣΑ, υποθηκευμένη να είναι η πρώτη κατοικία και να η μικρή επιχείρηση να είναι κάτω από 10 άτομα.

### **3.15.2 Ο Περί Πτωχεύσεων Νόμος 2015**

Ο Περί πτωχεύσεως νόμος εφαρμόζεται μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Με τον περί πτωχεύσεως νόμο επιτρέπεται η σύντομη διεκπεραίωση της πτώχευσης και να διασφαλιστεί η επιστροφή παραγωγικών περιουσιακών στοιχείων πίσω στην οικονομία δίνοντας στην ευκαιρία στους υφιστάμενους πτωχεύσαντες για επαναδραστηριοποίηση.



Ο δανειολήπτης ουσιαστικά κάνει αίτηση πτώχευσης και το ΤΔΠΑ θα παραλάβει την αίτηση χρεώστης, θα υποβάλει τυχόν ένσταση και θα ενημερώνεται το ΣΠΙ. Μερικά από τα αποτελέσματα του διατάγματος πτώχευσης είναι ότι ο Επίσημος παραλήπτης διορίζεται διαχειριστής της πτωχευτικής περιουσίας, ότι καμιά αγωγή διαδικασία εναντίον της πτωχευτικής περιουσίας ή του πτωχεύσαντος εκτός με δικαστική άδεια, ότι αγωγή ή διαδικασία εναντίον του πτωχεύσαντα για χρέη που δημιούργησε μετά την έκδοση του διατάγματος πτώχευσης προχωρά εναντίον του πτωχεύσαντα προσωπικά χωρίς άδεια του δικαστηρίου, ότι αγωγή ή διαδικασία εναντίον του πτωχεύσαντα πριν το διάταγμα συνεχίζεται κανονικά χωρίς άδεια δικαστηρίου είτε αγωγή ή διαδικασία από τον πτωχεύσαντα μετά το διάταγμα μόνον με άδεια δικαστηρίου και εξουσιοδότηση ΕΠ και τέλος κανένας πιστωτής δεν θα δικαιούται να εγγράψει απόφαση ή υποθήκη ή άλλη επιβάρυνση επί της περιουσίας του χρεώστη και τέτοια εγγραφή θα διαγράφεται ως άκυρη.

### **3.15.3 Ο Περί Εταιρειών Νόμος του 2015- Examinership**

Σύμφωνα με τους νομοθέτες προσπάθησαν να συμπεριλάβουν στον περί εταιρειών νόμο την θεσμοθέτηση ενός μηχανισμού για αναδιάρθρωση εταιρικών δανείων, την διάσωση και αποκατάσταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, την διατήρηση και εύρυθμη λειτουργία βιώσιμων επιχειρήσεων, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την οικονομική ανάπτυξη και διατήρηση απασχόλησης.

Συμφώνα με το περί εταιρειών νόμο το δικαστήριο ορίζει εξεταστή στην περίπτωση που η εταιρεία είναι ανίκανη να πληρώσει τα χρέη της. Το δικαστήριο εκδίδει διάταγμα μόνο εφόσον υπάρχει εύλογη προοπτική επιβίωσης.

Ο λειτουργός αναφοράς κατά την παραλαβή ειδοποίησης για υποβολή του αιτήματος στο δικαστήριο ενημερώνει το ΤΔΠΑ. Τότε το ΤΔΠΑ θα προβεί σε ελέγχους στις βάσεις δεδομένων, θα δώσει οδηγίες σε δικηγόρο για καταχώρηση εμφάνισης ή ένστασης και θα ενημερωθεί το ΣΠΙ για τις εξελίξεις.

Μόλις γίνει δεκτή η αίτηση διορισμού εξεταστή, η εταιρεία τελείται υπό την προστασία του δικαστηρίου για τέσσερις μήνες με επέκταση ακόμη δυο μήνες. Παγιοποιούνται όλες οι ενέργειες της εταιρείας ακόμη και για την μισθοδοσία απαιτείτε διάταγμα του δικαστηρίου. Με την προστασία αυτή η εταιρεία δεν δύναται να τεθεί υπό εκκαθάριση, δεν είναι δυνατό να διοριστεί παραλήπτης, δεν δύναται να διατεθεί η περιουσία υπό εξασφάλιση από εξασφαλισμένο πιστωτή χωρίς την συγκατάθεση του εξεταστή, ο πιστωτής δεν μπορεί να κινηθεί ως προς χρεώστη και καμία αγωγή δεν μπορεί να καταχωρηθεί ενάντια της εταιρείας. Ο διορισμός του εξεταστή να δημοσιευτεί στην επίσημη εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Αφού γίνει η δημοσίευση του εξεταστή εντός 5 ημερών αποστέλλεται στο ΤΔΠΑ η εκτίμηση , αργότερα ετοιμάζεται και υπογράφεται η δήλωση των εγγυητών αποστέλλεται στο ΤΔΠΑ εντός 25 ημερών , το ΤΔΠΑ θα επιδοτήσει την δήλωση κατάσταση εγγυητών όλων των ΣΠΙ στον εξεταστή , ο εξεταστής θα εγκρίνει ή θα απορρίψει την κατάσταση των εγγυητών και θα ενημερωθεί το ΤΔΠΑ για τα αποτελέσματα.

Στην συνέχεια θα γίνει εξέταση των υποθέσεων και οικονομική κατάσταση της εταιρείας για την διαμόρφωση πρόταση συμβιβασμού ή σχέδιο διακανονισμού , όπου θα γίνει συνέλευση των πιστωτών , θα γίνει ψήφιση από τους πιστωτές και τους μετόχους εταιρείας και τέλος γίνεται κατάθεση στο δικαστήριο της έκθεσης του εξεταστή είτε για επιβεβαίωση της πρότασης είτε για την έκδοση οποιοδήποτε άλλου διατάγματος σε περίπτωση που δεν επετεύχθη πρόταση ή σχέδιο. Θα κληθεί συνέλευση των πιστωτών εντός 14 ημερών όπου οι πιστωτές θα απορρίψουν ή θα αποδεκτού την πρόταση του εξεταστή

### **3.13.4 Ο Περί Εταιρειών Νόμος του 2015- Εκκαθάριση**

Σύμφωνα με τους νομοθέτες ο περί εταιρειών εκκαθάριση συντονίζει τον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας εκκαθάρισης εταιρειών, την υιοθέτηση απλούστερων διαδικασιών και την μεγιστοποίηση της απόδοσης των παραγωγικών περιουσιακών στοιχείων πίσω στην οικονομία.

Η εκκαθάριση εταιρειών μπορεί να γίνει είτε από δικαστήριο, είτε με εκούσια εκκαθάριση είτε υπό την επίβλεψη του δικαστηρίου. Θα γίνει αίτηση εκκαθάρισης όπου αναμένεται ότι είτε θα γίνει απόρριψη αίτησης είτε διορισμό προσωπικού εκκαθαριστή είτε οποιοδήποτε άλλο διάταγμα κρίνει το δικαστήριο. Για την εκούσια εκκαθάριση τα μέλη της εταιρείας αποφασίζουν με ψήφισμα τους την εκκαθάριση της. Εντός 15 ημερών από την ψήφιση του παραδίδεται στο έφορο εταιρειών για δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα. Όταν η εταιρεία έχει ψηφίσει για την εκούσια εκκαθάριση, το δικαστήριο δύναται να διατάξει να διενεργηθούν οι διαδικασίες της εκκαθάρισης υπό την επίβλεψη του.

Οι διαδικασίες που ακολουθούνται μετά την δημοσίευση διατάγματος εκκαθάρισης είναι η επαλήθευση χρέους, υποβολή εκτίμησης εξασφαλισμένης περιουσίας και η συνέλευση πιστωτών. Γίνεται η ετοιμασία και υπογραφή της ένορκης δήλωσης επαλήθευσης χρέους και αποστέλλεται εντός 25 ημερών, το ΤΔΠΑ θα επιδοτήσει την ένορκη δήλωση και ο εκκαθαριστής θα δεκτής ή θα απορρίψει την επαλήθευση και θα ενημερώσει με αποτελέσματα το ΤΔΠΑ. Θα αποσταλεί η εκτίμηση και το ΤΔΠΑ θα επιδοτήσει όλων των ΣΠΙ προς τον εκκαθαριστή. Αργότερα θα παραληφθεί ειδοποίηση για σύγκλιση συνέλευσης πιστωτών, θα ενημερωθεί στο ΣΠΙ και παράσταση στη συνέλευση πιστωτών και ψήφιση τρόπου εκκαθάρισης.

### **3.16 Πολιτική Αναδιαρθρώσεων**

Σύμφωνα με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ανώτατα εκτελεστικά στελέχη των τραπεζών αναφέρουν ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια βρίσκονται στο ζενίθ. Ένας από τους λόγους της κατάστασης αυτής είναι το ότι οι διαδικασίες είναι περίπλοκες και χρονοβόρες. Μετά από πολύωρες συζητήσεις κατάληξαν στην αναθεώρηση της πολιτικής αναδιαρθρώσεων.

#### **3.16.1 Αναθεωρημένη πολιτική αναδιαρθρώσεων**

Σύμφωνα με τον Κουρουνά (2015), έχουν απλοποιηθεί οι διαδικασίες αναδιαρθρώσεων με απώτερο σκοπό την αύξηση αναδιαρθρώσεων, γίνονται πιο ξεκάθαρα το τι αποτελεί αναδιάρθρωσης, έχει προστεθεί η επιλογή νέας

πιστωτικής διευκόλυνσης μέχρι τις 40.000 από την επιτροπή αναδιαρθρώσεων του ΣΠΙ. Μερικές υποθέσεις οι οποίες αποτελούν εξαίρεση όπως για παράδειγμα η απαλλαγή των εγγυητών.

Η χαμηλότερη τιμολόγηση των υπό αναδιαρθρωμένων χορηγήσεων χωρίζεται ανά κατηγορία και συγκεκριμένα τα στεγαστικά δάνεια είναι 3,00% και τα καταναλωτικά είναι 3,95% και τα επιχειρηματικά δάνεια είναι 3,20% Εξαίρεση βέβαια αποτελούν τα warehoused/ split loans στα όποια το μη βιώσιμο μέρος του χρέους δύναται να χρησιμοποιήσει το ελάχιστο επιτόκιο της τράπεζας ή να παραχωρείται μηδενικό επιτόκιο.

Όσον αφορά το ΚΠΟΣ ζητείται μόνο στις περιπτώσεις των νέων εγγυητών. Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των υφιστάμενων θα διενεργείται μόνο στις περιπτώσεις όπου η κρίνεται ότι η ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη βασίζεται και στα εισοδήματα του εγγυητή.

Ένα κομμάτι του θέματος «εξασφαλίσεις» είναι οι απαλλαγές. Κατά την αναδιάρθρωση πολλοί είναι οι δανειολήπτες που ζητούν απαλλαγή των εξασφαλίσεων. Λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης αλλά και των απρόβλεπτων οικονομικών καταστάσεων σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται αποδέσμευση των μετρητών.

Ακύρωση εγγυητή ή ακύρωση εκχώρησης δικαιώματος που απορρέουν από οποιοδήποτε συμβόλαιο επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση που θα απαλλάξουμε το υφιστάμενο εγγυητή και θα προστεθεί νέος νοουμένου βεβαία ότι είναι πιο φερέγγυος ή όταν ο δανειολήπτης είναι διατεθειμένος να προσθέσει εμπράγματα εξασφάλιση. Όταν ο δανειολήπτης έχει βρει αγοραστή για το υποθηκευμένο ακίνητο επιτρέπει να γίνει εξάλειψη.

Βέβαια μπορεί να αποτελέσει εξαίρεση το γεγονός ότι κατά την πώληση έχουν δημιουργηθεί κάποια έξοδα και έτσι θα εισπραχτεί το 90% της καταναγκαστικής αξίας. Η εξάλειψη υποθήκης επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις όπου ο δείκτης κάλυψης του δανείου δεν υπερβαίνει το 60% της καταναγκαστικής αξίας. Αν το ακίνητο που έχει πωληθεί δεν εξοφλεί πλήρως το

δανεισμό θα πρέπει να προστεθεί νέο ακίνητο έτσι ώστε ο δείκτης κάλυψης του δανείου να παραμείνει στα ίδια επίπεδα.

Στην παρούσα πολιτική αναδιαρθρώσεων επιτρεπόταν να γίνει τρεις φορές αναδιάρθρωσης , ενώ η αναθεωρημένη πολιτική έρχεται να καλύψει τα κενά. Λόγω του ότι οι πελάτες των μεγάλων ανοιγμάτων αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα θα επιτρέπεται να γίνει περισσότερες φορές αναδιάρθρωση μετά την οδηγία της διαχείρισης καθυστερήσεων βέβαια πάντα κάτω από τα εγκριτικά κλιμάκια της ΣΚΤ.

Πιστωτικά ανοίγματα πέρα των €300.000 θα διενεργούνται έλεγχοι έτσι ώστε να διαπιστώνεται ότι δεν επηρεάζεται η καθαρή παρούσα αξία ή δεν θα έχει επίπτωση επί την κεφαλαιακή θέση οποιουδήποτε ΣΠΙ για κάθε δανειολήπτη και ανά επιλογή αναδιαρθρώσεων ή και ανά οποιουδήποτε πιθανού σχεδίου αναδιάρθρωσης. Μετά την πιο πάνω διενέργεια θα διαφαίνεται όπου υπάρχουν πέρα μιας βιώσιμης λύσης αναδιαρθρώσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την απόφαση της επιλογής η επίπτωση των προτεινόμενων λύσεων επί της κεφαλαιακής θέσης της ΣΚΤ και να επιλέγεται η λύση με την λιγότερο αρνητική επίπτωση όπου κρίνεται εφικτός.

Η αναθεωρημένη πολιτική αναδιαρθρώσεων επιφέρει αλλαγές και στο χειρισμό πιστωτικών διευκολύνσεων στο τομέα ανάπτυξης γης. Στο τομέα ανάπτυξης γης δύνεται να παραχωρείται περίοδο χάριτος τόκων ή και κεφαλαίων μέχρι και 24 μηνών νοούμενου ότι στην λήξη του περιόδου χάριτος, το συνολικό χρέος εξασφαλίζεται πλήρως από τις εμπράγματες εξασφαλίσεις , ο δείκτης κάλυψης του δανείου από τις εξασφαλίσεις δεν πρέπει να ξεπερνά το 80% συμπεριλαμβανομένων τόκων οι όποιες θα κεφαλαιοποιούνται κατά την περίοδο χάριτος.

Λόγω του ότι υπάρχουν οι δανειολήπτες με πολύ χαμηλά εισοδήματα όπου είναι λήπτες του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος εμπίπτουν σε ειδικές κατηγορίες αναδιαρθρώσεων σε ευάλωτες οικογένειες. Σε τέτοιες περιπτώσεις επιτρέπουν την μείωση του επιτοκίου μέχρι του βασικού επιτοκίου ( 2,95% - 3,70%) έτσι ώστε να δοθούν βιώσιμες λύσεις αναδιαρθρώσεων.

Όσο αφορά τα δάνεια σε νομικά πρόσωπα ή ακόμη και τα δάνεια σε φυσικά πρόσωπα και ο σκοπός είναι επαγγελματικός παραχωρείται επέκταση του δανείου μέχρι και 15 χρόνια ενώ στην υφιστάμενη πολιτική αναδιαρθρώσεων η επέκταση επιτρεπόταν μέχρι και 10 χρόνια από την ημερομηνία της αναδιαρθρώσεων.

Οι αναδιαρθρώσεις διαφέρουν ανά περίπτωση και ανά κατηγορίας, συγκεκριμένα άλλες επιλογές αναδιαρθρώσεων δίνουν στα φυσικά πρόσωπα και άλλες επιλογές στα νομικά πρόσωπα. Όπου κρίνεται αναγκαίο γίνεται λήψη πρόσθετης εξασφάλισης ικανοποιώντας με μεγαλύτερη ευκολία και ένα αίτημα του πελάτη που μπορεί να κριθεί με μεγαλύτερη ευελιξία ( όπως τα επιτόκια).

Όταν ο δανειολήπτης έχει χάσει την δουλεία του είτε έχουν μειωθεί τα εισοδήματά του, ζητά μια μειωμένη δόση αυτό είναι εφικτό με την επέκταση του χρόνου αποπληρωμής του δανείου. Η επέκταση της διάρκειας του χρόνου αποπληρωμής μέχρι το 75<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους δανειολήπτη δικαιολογείται όταν υπάρχει πλήρης εμπράγματη εξασφάλιση ή είτε υπάρχουν βασικά στοιχεία για την συγκεκριμένη πηγή αποπληρωμής του δανείου. Στην περίπτωσης όπου η εναπομένουσα διάρκεια αποπληρωμής του δανείου είναι μεγαλύτερη από την υφιστάμενη , τότε θα γίνεται προσπάθεια μειώνεται η επέκταση του δανείου κάτω του 75<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας του.

Όταν γίνεται επέκταση του δανείου και δεν μπορεί να οριστεί μια ενιαία δόση σύμφωνα με τις οικονομικές δυνατότητες του δανειολήπτη τότε παραχωρείται περίοδος χάριτος κεφαλαίου . Η περίοδος χάριτος κεφαλαίου μπορεί να γίνει για τρία χρόνια σε εξαιρετικές περιπτώσεις μέχρι τέσσερα χρόνια. Μπορεί εάν αποδεικτεί ότι ο πελάτης έχει χάσει την δουλεία του να του παραχωρηθεί περίοδος χάριτος των αναλογούντων τόκων η οποία μπορεί να παραχωρηθεί μέχρι και δυο χρόνια.

Κατά την αξιολόγηση αιτημάτων αναδιαρθρώσεων στο τομέα ανάπτυξης γης θα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια για υποβολή ολοκληρωμένης διαγνωστικής μελέτης για τα στοιχεία του ενεργητικού με βάση τις τρέχουσες τιμές καθώς επίσης και το επιχειρηματικό πλάνο για τα επόμενα δυο χρόνια. Θα ληφθούν υπόψη οι τιμές πώλησης από ανεξάρτητους εκτιμητές για τις αξίες των



ακινήτων, ο καθορισμός της ρευστότητας του ακινήτου το είδος και η τιμή που θα έχει στο εγγυής μέλλον. Θα εξετάζεται η συναλλαγματική συμπεριφορά της επιχείρησης όσο αφορά τις εισπράξεις.

Βέβαια υπάρχει σε όλες τις αναδιαρθρώσεις ρήτρα όπου αναφέρει ότι θα γίνονται επαναξιολόγηση της δυνατότητας αποπληρωμής του δανείου όταν γίνονται αλλαγές των οικονομικών συνθηκών του πελάτη.

### **3.17 Πολιτική Διαγραφή Χρεών**

Στην πολιτική διαγραφών έχουν γίνει τροποποιήσεις με απώτερο σκοπό την απλοποίηση των διαδικασιών έτσι ώστε η διαδρομή των διαδικασιών να οδηγηθεί σε αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του πλαισίου διαχείρισης των καθυστερήσεων.

Οι κατευθυντήριες γραμμές ως προς την πολιτική διαγραφών αναφέρονται σε έξι σημεία. Αρχικά βλέπουμε ότι τα εγκριτικά κλιμάκια της πολιτικής διαγραφών από 7.500,00 αυξάνονται στις 20.000,00 , βέβαια σε επίπεδο ΣΠΙ. Κατά δεύτερο σημείο τα αιτήματα που αποτελούν εξαίρεση και εμπίπτουν μέσα στα όρια των εγκριτικών κλιμακίων δεν εξετάζονται από την επιτροπή της ΣΚΤ αλλά από την επιτροπή διαγραφών ΣΚΤ. Όταν τα δάνεια αφορούν δάνεια του κεντρικού φορέα τότε προστίθεται πρόνοια όπου δύνεται να διαγραφούν πόσα τόκων υπερημερίας , τόκων εξόδων και άλλων κατόπιν έγκριση βέβαια από ανώτερα κλιμάκια των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων.

Η διαγραφή χρέους γίνεται και επιτρέπεται μόνο στην περιπτώσεις όπου θα γίνει κατάθεση και το υπόλοιπο πόσο θα διαγραφεί. Σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να διαγραφεί κάποιο πόσο αφού γίνει.

Η διαγραφή πόσου πέρα των €50.000 προαπαιτεί να υπάρχει έρευνα του κτηματολογίου, καθώς να φαίνεται ποία ακίνητα έχουν αποξενωθεί τα τελευταία πέντε χρόνια τα όποια είτε μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν εξασφάλιση είτε θα χρησιμοποιηθούν για πώληση.

### 3.18 Διαδικασίες Εμπλοκής της ΜΔΚ στην διαδικασία λήψης αποφάσεων

Συμφώνα με το εγχειρίδιο Εμπλοκής της ΜΔΚ αναφέρει ότι ο ρόλος εμπλοκής της Μονάδας διαχείρισης πιστωτικού είναι πολύ σημαντικός στο να παρθούν σωστές αποφάσεις για τις νέες χορηγήσεις και τις αναδιαρθρώσεις σημαντικών πιστωτικών διευκολύνσεων. Ο ουσιαστικός σκοπός του είναι να τονίσει να αναδείξει τους πιθανούς κινδύνους ώστε να γίνουν κατανοητοί από τα εγκριτικά κλιμάκια πριν πάρουν την τελική απόφαση όσο αφορά τις αναδιαρθρώσεις.

Η μονάδα διαχείρισης κινδύνου αξιολογεί κατά πόσο τα πιστωτικά ανοίγματα εμπίπτουν στην καταγραμμένη και εγκριμένη πολιτική. Συγκεκριμένα αξίζει να σημειώσουμε ότι όταν το πιστωτικό άνοιγμα των συνδεδεμένων προσώπων () στο κεντρικό φορέας είναι πέρα των €300.000,00

Αποδεικτικά στοιχεία για το σκοπό του δανείου ισχύει μόνο σε περιπτώσεις νέων πιστωτικών διευκολύνσεων. Τέτοια στοιχεία είναι η απόδειξη πληρωμής ή προσφοράς από προμηθευτής για την χρηματοδότηση στοιχείων ενεργητικού είτε σε συμβόλαιο αγοράς πάντα χαρτοσημασμένο ή προσφορά από κατασκευαστική εταιρεία για την χρηματοδότηση της ακίνητης περιουσίας.

Η ικανότητα αποπληρωμής αποδεικνύεται από τις ελεγχόμενες οικονομικές καταστάσεις των τελευταίων τριών ετών και η μελέτη βιωσιμότητα με τις προβλέψεις μελλοντικών οικονομικών καταστάσεων με σενάρια ευαισθησίας σε περίπτωση χρηματοδότηση έργων. Τα υπογραμμένα συμβόλαια σε περίπτωση χρηματοδότησης έργου των όποιων η αποπληρωμή στηρίζονται σε συγκεκριμένα συμβόλαιο.

Οι πληροφορίες αντισυμβαλλομένων αποτελούνται από την αξιολόγηση αρμόδιας μονάδας υπογραμμένη από το οικείο διευθυντή περιλαμβανομένων των προτεινόμενων ορίων χρηματοδότησης, έγκριση από αρμόδιο υπουργείο σε περίπτωση χορήγησης του δημοσίου, την κατάσταση λογαριασμών πιστωτικών διευκολύνσεων από άλλα πιστωτικά ιδρύματα και αναφορά κατάστασης



συνολικής έκθεσης συμβαλλόμενου και ομάδα συνδεδεμένων αντισυμβαλλόμενων.

Η αξιολόγηση της ΜΔΚ περιλαμβάνει την αναφορά στο σκοπό της αιτούμενης πιστωτικής διευκόλυνσης και κατά πόσο αυτή εμπίπτει στην πιστοδοτική πολιτική ή πολιτική αναδιαρθρώσεων. Κατά πόσο το αίτημα χρηματοδότησης συνάδει με τις πραγματικές ανάγκες του δανειολήπτη στην περίπτωση νέες χορηγήσεις περιλαμβάνεται στην αξιολόγηση της ΜΔΚ. Την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη και τις προβλέψει για τα επόμενα έτη. Αξιολογεί κατά πόσο το χρέος καθιστά βιώσιμο με βάση την προτεινόμενη λύση αναδιαρθρώσεων στην περίπτωση αναδιαρθρώσεων.

Τον επιχειρηματικό κίνδυνο του ίδιου του δανειολήπτη όσο και του τομέα στο οποίο δραστηριοποιείται στην περίπτωση επιχειρήσεων και των προβλέψεων. Τον κίνδυνο εξασφαλίσεων όσον αφορά την αξία των εξασφαλίσεων και νομικά εφαρμοσιμότητα του. Μπορούν να γίνουν εισηγήσεις όσο αφορά τους όρους χρηματοδότησης και μέτρα μετριασμού των κινδύνων. Τα απαιτούμενα εποπτικά πλαίσια για τις εν λόγω πιστωτικές διευκολύνσεις, την προτεινόμενες τιμολόγηση της πιστωτικής διευκόλυνσης και έλεγχός ότι ανταποκρίνεται στους αναλαμβανόμενους κινδύνους.

### **3.19 Η Σπουδαιότητα του πιστωτικού Κινδύνου**

Η σπουδαιότητα του πιστωτικού κινδύνου είναι υψίστης σημασίας για ένα πιστωτικό ίδρυμα. Υιοθετήθηκαν κατά καιρούς διάφορες τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου. Οι πασίγνωστες τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου διακρίνονται στις χρηματοδοτημένη και μη χρηματοδοτούμενη πιστωτική προστασία και στα παράγωγά.

Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα αποφασίσει ότι θα πρέπει να ρευστοποιήσει ή να κατάσχει περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιεί την χρηματοδοτούμενη πιστωτική προστασία.

### **3.19.1 Χαρακτηριστικά του Πιστωτικού Κινδύνου**

Συμφωνά με την Λεμονάκη (2011) για τη σωστή διαχείριση του Πιστωτικού Κινδύνου, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μια σειρά παραγόντων. Τέτοιοι παράγοντες είναι δυνατό να σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά του πελάτη. Για να είμαστε σε θέση να αξιολογήσουμε την πιστοληπτική ικανότητα του φυσικού ή νομικού πελάτη, θα πρέπει να επανεξετάζονται τα στοιχεία από τις οικονομικές καταστάσεις του, οι πληροφορίες από επιτόπιες επισκέψεις, οι πληροφορίες των επιχειρηματικών σχεδίων, αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, για το βαθμό επίτευξης των στόχων της εταιρείας, καθώς και του διοικητικού συμβουλίου.

Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του πελάτη, που αναφέρονται, κυρίως, στο μέγεθός της αγοράς, στα έτη δραστηριοποίησης της επιχείρησης, στην ικανότητα του ανθρώπινου δυναμικού να μπορούν να ανταπεξέλθουν στους στόχους της εταιρείας (Ζουπουνίδης, 2007). Ένας παράγοντας, που επηρεάζει τα χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου, είναι η πιστωτική αξιολόγηση. Αυτή η αξιολόγηση πραγματοποιείται με τη βοήθεια των ποσοτικών και ποιοτικών κριτήρια.

Τρίτος και σημαντικός παράγοντας είναι τα αποτελέσματα που προκύπτουν από αυτήν την πιστοδοτική αξιολόγηση. Στην ουσία, γίνεται ένας συνδυασμός ποσοτικής και εμπειρικής αξιολόγησης, με αποτέλεσμα να έχουμε την κατάταξη των δανειοληπτών στις κατηγορίες κινδύνου. Βλέπουμε την κατάταξη παρακάτω, σύμφωνα με πιστοληπτικού οίκους αξιολόγησης S&P, Fitch και το Moody.

**Πίνακας 2: Κατάξης Κινδύνων όπως ορίζουν οι Οικοι Αξιολόγησης ,(Πηγή : Ζουπουνίδης και Λεμονακής 2007)σελ54-55**

ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ	MOODY	S&P	FITCH
Πόλυ Υψηλή	Aaa	AAA	AAA
Υψηλή	Aa1 έως Aa3	AA+ έως AA-	AA+ έως AA-
Ισχυρή ικανότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων	A1 έως A3	A+ έως A-	A+ έως A-
Επαρκής ικανότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων	Baa1 έως Baa3	BBB+ έως BBB-	BBB+ έως BBB-
<b>Κατηγορίες Υψηλού Κινδύνου (speculative grade)</b>			
Πιθανότητα ύπαρξης πιστωτικού κινδύνου	Ba1 έως Ba3	BB+ έως BB-	BB+ έως BB-
Αξιόλογος βαθμός πιστωτικού κινδύνου	B1 έως B3	B+ έως B-	B+ έως B-
Υψηλός βαθμός πιστωτικού κινδύνου	Caa1 έως Caa3	CCC+ έως CCC-	CCC+ έως CCC-
Πιθανή αθέτηση της υποχρέωσης	Ca	CC	CC
Η αθέτηση υποχρέωσης είναι αναπόφευκτη	C	C	C
Σε κατάσταση αθέτησης της υποχρέωσης	-	D, SD	DDD, DD,D

Η αξιολόγηση αυτή προκύπτει από τον τύπο εσωτερικής πιστοληπτικής αξιολόγησης (ECAI), ο οποίος αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα του οφειλέτη προς τις υποχρεώσεις του σε σχέση με τα δάνεια. Αυτή η αξιολόγηση στηρίζεται αποκλειστικά στην κρίση και την εμπειρία των αναλυτών. Έτσι, στην ουσία δε στηρίζεται σε μαθηματικούς τύπους, αλλά σε εμπειρίες, ώστε να καθοριστούν τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των ΣΠΙ.

### **3.20 Τεστ Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων - Stress Testing**

Τα stress testing αναφέρονται στα τεστ προσομοίωσης των ακραίων καταστάσεων. Με την άσκηση αυτών των καταστάσεων προσπαθεί να απαντήσει στο ερώτημα τι μπορεί να συμβεί εάν πραγματοποιηθούν ορισμένα αληθοφανή γεγονότα. Οι προσεγγίσεις των ακραίων καταστάσεων διακρίνονται στην αναλυτική και την συγκεντρωτική προσέγγιση. Στην ανάλυση bottom –up όπου Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης



κάθε τράπεζα υπολογίζει τους κινδύνους και τις επιπτώσεις μόνη της, όπου στην μετέπειτα πορεία οι εποπτικές αρχές υπολογίζουν τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα. Στην ανάλυση Top - down η εποπτική αρχή υπολογίζει τις βάσεις κινδύνου και τις επιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται σε μικρό και μακρό μεταβολές.

Τα τεστ προσομοίωσης των ακραίων καταστάσεων θα πρέπει να υπολογίσουν με βάση την ευαισθησία των παραγόντων αυτών των καταστάσεων και τα ΣΠΙ θα πρέπει να πραγματοποιούν πιθανά σενάρια που είναι δυνατό να συμβούν.

Η ανάλυση ευαισθησίας υπόκειται σε μια αλλαγή σε ένα συγκεκριμένο παράγοντα κινδύνου ανεξάρτητα από τους άλλους παράγοντες κινδύνου και χωρίς να διευκρινίζεται η αιτία με αποτέλεσμα να ποσοτικοποιούνται οι επιπτώσεις αυτής της αλλαγής.

Η ανάλυση του σεναρίου το οποίο ακολουθεί ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να εξετάσει ένα κίνδυνο οι όποιος μπορεί να προέρχονται είτε από ένα συγκεκριμένο γεγονός είτε από το χαρτοφυλάκιο.

Οι περισσότεροι χρηματοδοτικοί οργανισμοί προχωρούν στην μακρό αξιολόγηση των ακραίων καταστάσεων . Εξετάζουν την ευαισθησία των τραπεζών που προέρχεται από μακροοικονομικά γεγονότα. Εξετάζονται οι διαταραχές σε μακροοικονομικές μεταβολές και οι επιδράσεις του στην ευρωστία του χρηματοοικονομικού συστήματος.

Για την στόχευση της χρηματοοικονομικής σταθερότητα θα πρέπει να συγκεντρωθεί στα κοινά σημεία ευαισθησίας των τραπεζών

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, προαπαιτείται να είναι γνωστή η συνολική εικόνα των λεγόμενων «κόκκινων δανείων». Σαν μη εξυπηρετούμενη χορήγηση ορίζεται η χορήγηση η όποια παρουσιάζει καθυστέρηση μέχρι και 90 ημέρες, πριν τις 90 ημέρες πάλι κρίνεται σήμα κατατεθέν και πρέπει να παρθούν τα ανάλογα μέτρα για να μην μετατραπεί σε κόκκινο δάνειο. Παρακάτω παραθέτω συνοπτικά στοιχεία των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων σε όλο το τραπεζικό κλάδο της Κύπρου.

	31/10/2015	30/09/2015	31/08/2015	31/07/2015	31/12/2014
	€ εκ.	€εκ.	€εκ.	€εκ.	€εκ.
<b>Σύνολο</b>	57.116	57.179	57.304	57.784	57.224
<b>Χορηγήσεων</b>					
Μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις	27.429	27.328	27.380	27.391	27.328
Χορηγήσεις με καθυστερήσεις πέρα των > 90 ημερών	22.174	22.100	21.986	22.085	22.015
Χορηγήσεις που αναδιαρθρώθηκαν	14.242	13.956	13.986	14.100	12.860
Αναδιαρθρωμένες χορηγήσεις όπου συνεχίζουν να καλούνται ως μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις	10.727	10.402	10.439	10.403	9.234
<b>Συνολικές προβλέψεις</b>	9.216	9.352	8.853	8.911	8.974

*Πινάκας 3: Μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις οι οποίες είναι δημοσιευμένες από την ΚΤΚ*

Παρατηρείται ότι το σύνολο των χορηγήσεων μειώνεται με την πάροδο του χρόνου. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αρκετοί δανειολήπτες έχουν προχωρήσει σε συμψηφισμό των καταθέσεων με τα δάνεια. Οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου και αυτό οφείλεται κατά ένα ποσοστό στην αύξηση της ανεργίας, κατά ένα άλλο ποσοστό

στο επηρεασμό από το ευρύ σύνολο της κοινωνίας. Μέσα από έρευνες που έχει γίνει τα άτομα βάζουν ως πρώτο παράγοντα την άνετη ζωή και αν μείνει κάποιος πόσο να καταβληθεί στο δάνειο στηριζόμενος «γιατί να πληρώνω εγώ και ο άλλος να μην πληρώνει».

Οι χορηγήσεις με καθυστερήσεις πέρα των 90 ημερών είναι αναμενόμενο, να αυξάνονται και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αφορά δάνεια τα οποία βρίσκονται στην διαδικασία αναδιάρθρωσης και για κάποιον λόγο έχουν καθυστερήσει είτε αφορά δάνεια τα οποία είχαν μια μικρή καθυστέρηση και δεν μπόρεσαν να δώσουν το «αντίδοτο» και έχουν μετατραπεί σε κόκκινα δάνεια.

Κατά το 2015 και το 2016 παρατηρείται αυξημένες αναδιρθρωμένες χορηγήσεις. Λόγω της απλοποίησης των διαδικασιών από την μια και από την άλλη λόγω της επίτευξης των στόχων υλοποίηση έχουν οριστεί από τα Πιστωτικά ιδρύματα προς το προσωπικό του έχουν αυξηθεί σημαντικά οι αναδιρθρώσεις.

Οι προβλέψεις των μη εξυπηρετούμενων δανείων αυξάνονται όλο και περισσότερο λόγω του ότι αρκετοί είναι οι δανειολήπτες που έχουν εγκαταλείψει τα δάνεια τους με αποτέλεσμα να έχουν γίνει πρόνοιες για μη είσπραξης του πόσου.

Έχουν χρησιμοποιηθεί επεξεργασμένα στατιστικά στοιχεία τα οποία συμμαζεύονται από το τμήμα οργάνωσης και μεθόδων της ΣΚΤ. Όπου κατά τον Ιούλιο του 2015 έχουμε καλύψει το 182% του στόχου των αναδιρθρώσεων, και ολόκληρος ο Συνεργατικός πιστωτικός τομέας έχει επιτύχει το 132,4%.

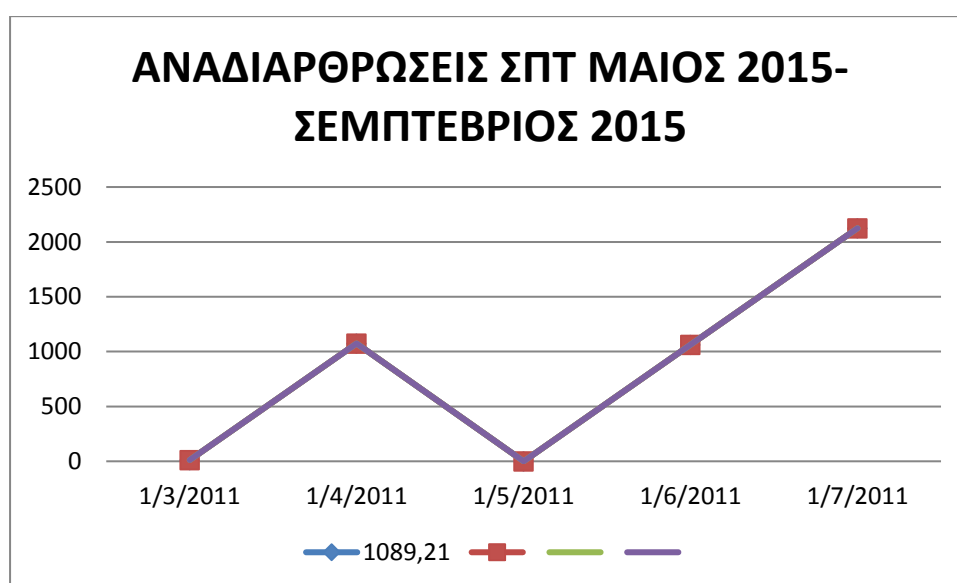
Συγκεκριμένα αναλόγως με το χαρτοφυλάκιο του ορίζεται το πόσο των αναδιρθρώσεων καθώς και ο αριθμός λογαριασμών που να πρέπει να υλοποιούμε. Οι στόχοι όλων των ΣΠΙ απαιτείται να υλοποιηθούν 33 αναδιρθρώσεις (σε αριθμό λογαριασμών) και 1 εκ σε πόσο αναδιρθρώσεων. Οι στόχοι αυτοί αφορούν την περίοδο Μάιος – Σεπτέμβριος του 2015.

Κατά την περίοδο Φεβρουάριος του 2015- Απρίλιο 2015 έχουν μειωθεί οι πιστωτικές διευκολύνσεις που παρουσιάζουν καθυστερήσεις πέρα των 90

ημερών από 36,50% σε 35,80% (εξαιρουμένων των debts recoveries) και από 53,30% σε 52,8% (συμπεριλαμβανομένου των debts recoveries).

Από τα 18 ΣΠΙ έχουν επιτεθεί τους στόχους τους στόχους τα 7 ΣΠΙ. Στην βοήθεια επίτευξης του στόχου έχουν συμβάλει και οι τυποποιημένες λύσεις αναδιρθρώσεων. Σύμφωνα και με το Κουρούνα έχουν σταλεί σε 8.000,00 δανειολήπτες έγκριση να προχωρήσουμε σε αναδιάρθρωση λαμβάνοντας υπόψη την ιστορικότητα των δανείων.

#### 4.1 Αναδιρθρώσεις ΣΠΤ κατά την περίοδο Μάιος- Σεπτέμβριο 2015



Γράφημα 4 : Αναδιρθρώσεις ΣΠΤ για την περίοδο Μάιος – Σεπτέμβριος 2015

Από την πιο πάνω γραφική παράσταση παρατηρείται η πορεία των αναδιρθρώσεων από τον Μάιο του 2015 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2015. Ο αριθμός του στόχου για την περίοδο των Ιούλιο μέχρι Σεπτέμβριο του 2015 παραμένει στις 955 υποθέσεις 65.7 εκ και σε αριθμό υλοποιημένων αναδιρθρώσεων 882.

Κατά τον Ιούλιο υλοποιήθηκε το πόσο των 84.6 εκ πράγμα που δηλώνει ότι υλοποιήθηκαν οι πιστωτικές διευκολύνσεις μεγάλου πόσου. Έχει επιταχτεί το πόσο των αναδιρθρώσεων αλλά όχι ο αριθμός αναδιρθρώσεων. Σε ποσοστό αριθμό αναδιρθρώσεων υλοποιήθηκε το 92,4% και σε ποσοστό πόσου αναδιρθρώσεων 128,8%.

Κατά τον Αύγουστο υλοποιήθηκε το πόσο των 61,3 εκ πράγμα που υποδηλώνει ότι δεν υλοποιήθηκε το πόσο των αναδιαρθρώσεων, αλλά ούτε και ο αριθμός λογαριασμών των αναδιαρθρώσεων. Σε ποσοστά υλοποιήθηκαν σε αριθμό αναδιαρθρώσεων 67,9% ενώ σε πόσο αναδιαρθρώσεων σε 93,3%. Ο λόγος της πτώσης υλοποίησης των αναδιαρθρώσεων οφείλεται αφενός στην έλλειψη προσωπικού την περίοδο αυτή και αφετέρου λόγω διακοπών από τους δανειολήπτες. Υπάρχει απόκλιση 234 αριθμών σε σχέση με τον Ιούλιο και σε πόσο αναδιαρθρώσεων 23,3 εκ. Ως προς το ποσοστό των υλοποιημένων αναδιαρθρώσεων έχει απόκλιση 26,5% ενώ ως προς το πόσο αναδιαρθρώσεων έχει απόκλιση 27,6%.

Κατά τον Σεπτέμβριο υλοποιήθηκαν 765 αριθμός αναδιαρθρώσεων ενώ θα έπρεπε να υλοποιηθούν 955 αναδιαρθρώσεις. Ως ποσοστό υλοποιήθηκε το 80,1%. Ως προς το πόσο των υλοποιημένων αναδιαρθρώσεων υπολογίζεται στα 74,2 εκ και έχει ξεπεράσει το πόσο των 65.2εκ που έχει οριστεί σαν μηνιαίως στόχος. Ως ποσοστό υλοποιήθηκε το 112,90%

Η μεθοδολογία η οποία χρησιμοποιήθηκε αναφέρεται στην ποσοτική ανάλυση. Έχουν ληφθεί υπόψη οι οικονομικές καταστάσεις 7 ΣΠΙ συν την ΣΚΤ. Μέσω των οικονομικών καταστάσεων έχουν καταγραφεί οι εξυπηρετούμενες και μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις και τα αναδιαρθρωμένα δάνεια παρακάτω μέσω των οικονομικών καταστάσεων και δείκτης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων.

#### **4.2 Αναδιαρθρώσεις στο Συνεργατικό Ταμειυτήριο Λευκωσίας**

Από την πιο πάνω γραφική παράσταση παρατηρείται το συνολικό χαρτοφυλάκιο του πιο πάνω ΣΠΙ. Συγκεκριμένα το μεγαλύτερο μέρος του χαρτοφυλακίου αποτελεί τα στεγαστικά δάνεια, αλλά την πρωτιά στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια την έχει τα καταναλωτικά δάνεια. Το 67,95% αποτελεί το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων όλου του χαρτοφυλακίου. Τα δάνεια των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων αποτελούν το 16,61% , των Στεγαστικών δανείων το 24,59% και των καταναλωτικών δανείων το ποσοστό και το 28,14%. Βεβαία το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανά κατηγορία διαφέρει και συγκεκριμένα το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ως προς το σύνολο των επαγγελματικών δανείων υπολογίζεται στα

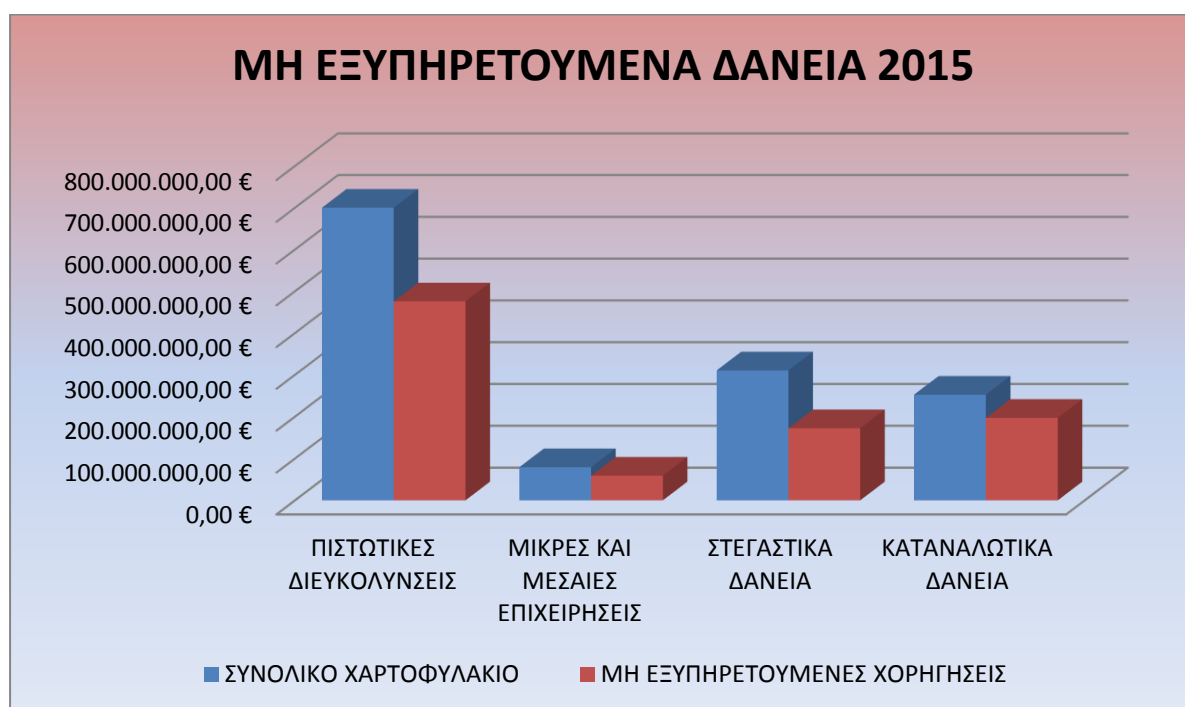
---

Οι Αναδιαρθρωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης



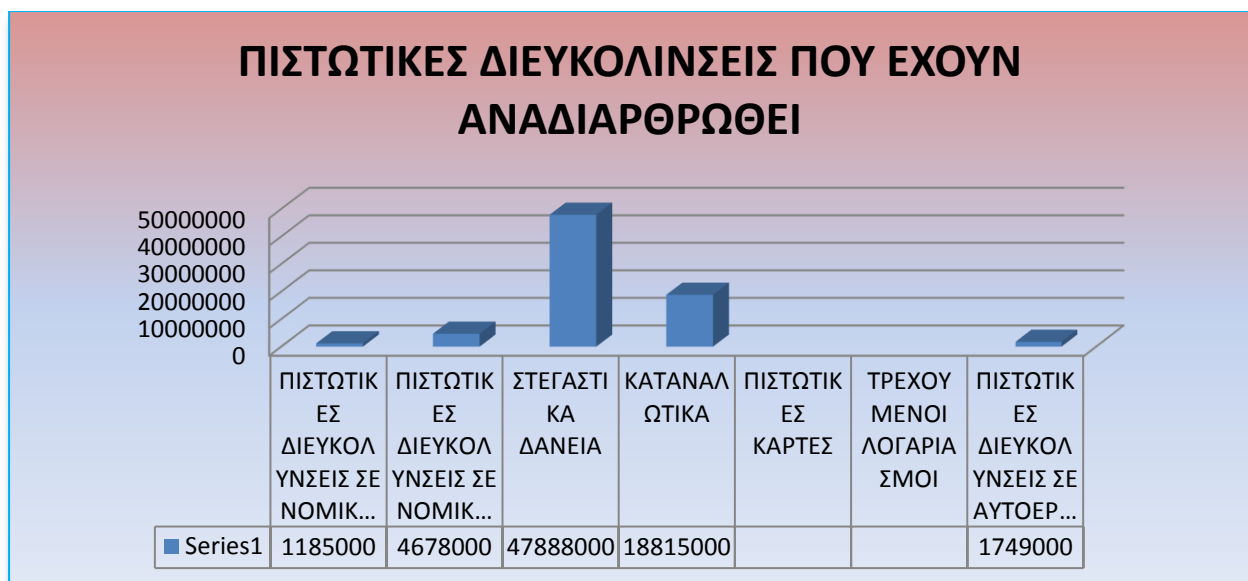


74,44% , των στεγαστικών δανείων το 55,45% και των καταναλωτικών δανείων το 78,07%. Οι λόγοι για τους οποίους την πρωτιά στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια την έχουν τα καταναλωτικά δάνεια είναι αυτονόητος. Στα στεγαστικά δάνεια οι δανειολήπτες θέλουν να προστατεύσουν την πρώτη κατοικία τους και τα επαγγελματικά δάνεια να διασώσουν την επιχείρησή τους η οποία είναι από εδώ που παίρνουν εισόδημα για να ζήσουν.



Γράφημα 5: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια του ΣΤ Λευκωσίας ΛΤΔ

Από την πιο πάνω γραφική παράσταση παρατηρείται οι πιστωτικές διευκολύνσεις που έχουν αναδιαρθρωθούν και συνεχίζουν να είναι εξυπηρετούμενα. Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος αναδιαρθρωμένων δανείων είναι τα στεγαστικά δάνεια. Συγκεκριμένα από τα 414 εκ έχουν αναδιαρθρωθεί σχεδόν τα 49 εκ. Μετά έρχονται τα καταναλωτικά δάνεια όπου από τα 197 εκ περίπου έχουν αναδιαρθρωθεί τα 18 εκ. Στην συνέχεια έρχονται τα επαγγελματικά και σε μεγαλύτερο ποσοστό αναδιαρθρώσεων έρχονται τα δάνεια του λιανικού εμπορίου και με χαμηλότερο ποσοστό να επαγγελματικά δάνεια στις οικοδομές.



Γράφημα 6: Πιστωτικές διευκολύνσεις που έχουν αναδιαρθρωθεί

#### 4.3 Αναδιαρθρώσεις Σπε Μακράσυκας - Λάρνακας και Επαρχία Αμμοχώστου.

Η ΣΠΕ Μακράσυκας σε σχέση με το Συνεργατικό Ταμειυτήριο Λευκωσίας έχει υψηλότερο χαρτοφυλάκιο. Παρακάτω παραθέτω το γράφημα όπου παρουσιάζεται η συνολική εικόνα των μη εξυπηρετούμενων δανείων.



Γράφημα 7: Η πορεία των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανά κατηγορία στην Σπε Μακράσυκα

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των δανείων αφορά τα καταναλωτικά δάνεια. Το ποσοστό των NPL κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με το Ταμειυτήριο Λευκωσίας παρόλο που έχει μεγαλύτερο χαρτοφυλάκιο. Αυτό σημαίνει ότι ανταποκρίνεται μεγαλύτερο ποσοστό δανειοληπτών ως προς τις δανειακές τους υποχρεώσεις και από την άλλη έχει γίνει μεγαλύτερο ποσοστό αναδιάρθρωσεων. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ως προς το σύνολο των χορηγήσεων κυμαίνεται στο 67%. Περίπου το 18,80% αφορά το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων των επιχειρηματικών δανείων ως προς το συνολικό χαρτοφυλάκιο και το 67% το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων επιχειρηματικών ως προς το σύνολο των επιχειρηματικών δανείων. Το 18,50% αφορά το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ως προς το σύνολο χαρτοφυλακίου, ως προς το σύνολο των στεγαστικών δανείων το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων κυμαίνεται στο 59,92% Περίπου 27,73% αφορά τα μη εξυπηρετούμενα καταναλωτικά δάνεια και ως προς το σύνολο των καταναλωτικών δανείων υπολογίζεται στο 73,98% .

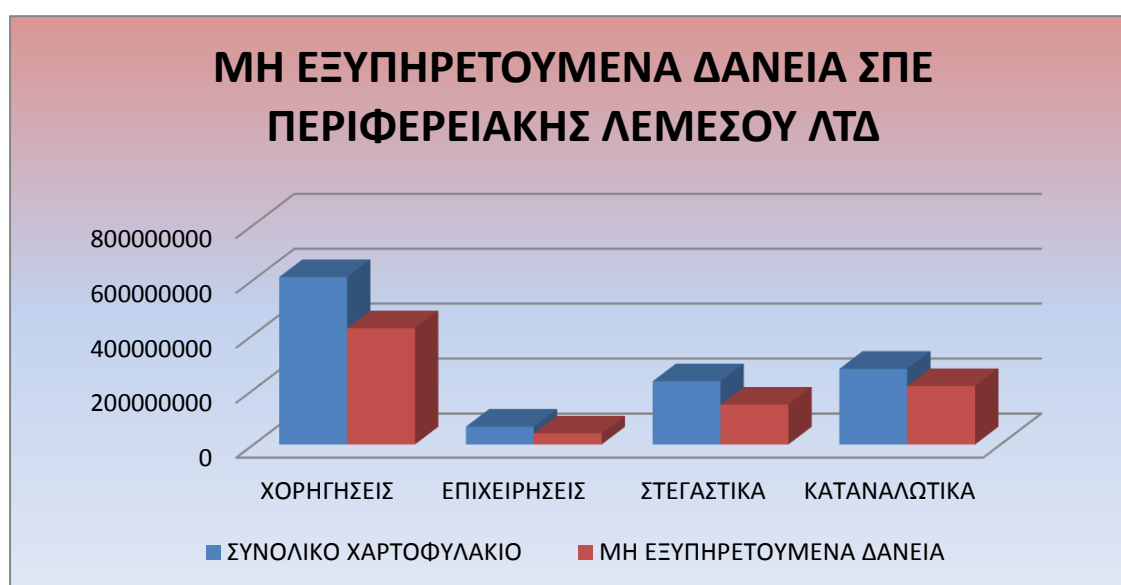
Συμπερασματικά παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των μη εξυπηρετούμενων δανείων αφορά και πάλι τα καταναλωτικά δάνεια. Οι δανειολήπτες δίνουν έμφαση στην αποπληρωμή των στεγαστικών δανείων για λόγους ευαισθησίας.



*Γράφημα 8: Η πορεία των αναδιρθρωμένων δανείων που συνεχίζουν να είναι εξυπηρετούμενα.*

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναδιαρθρώσεων που έχουν αναδιαρθρωθεί και συνεχίζουν να είναι εξυπηρετούμενα αφορά τα στεγαστικά δάνεια . Την δεύτερη θέση την κατέχουν τα επιχειρηματικά δάνεια εξαιρούμενων των δανείων του κατασκευαστικού τομέα.

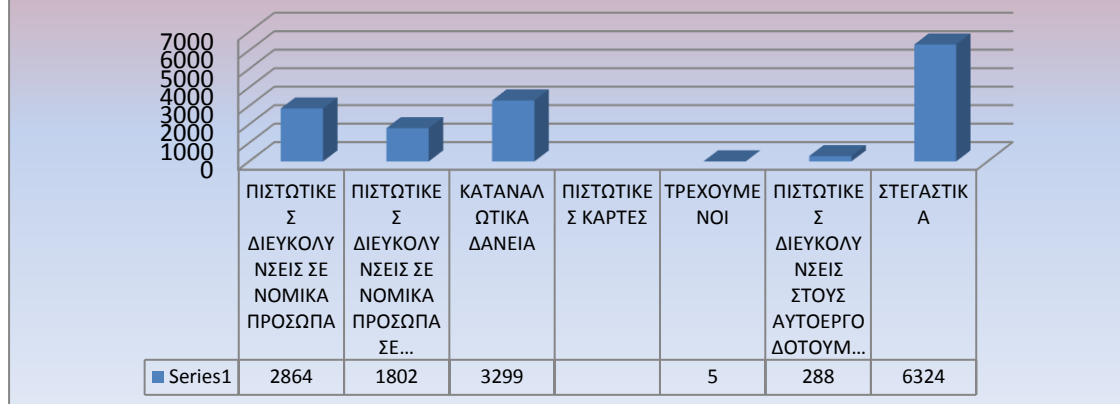
#### 4.4 Αναδιαρθρώσεις Περιφερειακής Σπε Λεμεσού ΛΤΔ



Γράφημα 9: Η πορεία των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Σπε Λεμεσού Λτδ

Από μια ματιά στην γραφική παράσταση παρατηρείται ότι σε σχέση με το Ταμιευτήριο Λευκωσίας και της ΣΠΕ Μακράσυκας έχουν χαμηλότερο χαρτοφυλάκιο, αλλά έχει και υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων 69,32%. Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων επαγγελματικών δανείων ως προς το σύνολο του χαρτοφυλακίου κυμαίνεται στο 0,06%, πράγμα που υποδηλώνει ότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν επηρεαστεί και τόσο ή έχει αναδιαρθρωθεί μεγάλο ποσοστό των επαγγελματικών δανείων. Τα μη εξυπηρετούμενα ως προς το σύνολο των επαγγελματικών δανείων αποτελεί το 61,68%. Το μεγαλύτερο μέρος των μη εξυπηρετούμενων αφορά τα καταναλωτικά δάνεια.

## ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΕΙΣ ΣΠΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΛΕΜΕΣΟΥ ΛΤΔ



Γράφημα 10: Οι αναδιρθρώσεις που συνεχίζουν να είναι εξυπηρετούμενες.

Από το πιο πάνω γράφημα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναδιρθρώσεων αφορά τα στεγαστικά δάνεια. Βέβαια από το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων στεγαστικών δανείων έχει αναδιρθρωθεί μόλις το 0,05%. Επιπλέον και τα καταναλωτικά δάνεια έχουν αναδιρθρωθεί σε σημαντικό βαθμό αλλά υπάρχουν αρκετά μη εξυπηρετούμενα. Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων καταναλωτικών δανείων ως προς το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων κυμαίνεται μόλις στο 0,01%. Οι πιστωτικές διευκολύνσεις σε νομικά πρόσωπα βρίσκονται σε υψηλότερα επίπεδα από τις πιστωτικές διευκολύνσεις σε νομικά πρόσωπα σε λιανικό εμπόριο.

### 4.5 Αναδιρθρώσεις Συνεργατικού Ταμειτηρίου Πάφου ΛΤΔ

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των χορηγήσεων είναι καταναλωτικά αλλά και παράλληλα είναι και μη εξυπηρετούμενα. Στην δεύτερη κατηγορία έρχονται τα στεγαστικά δάνεια και με χαμηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων. Στην μετέπειτα πορεία έρχονται τα επιχειρηματικά δάνεια με χαμηλότερο ποσοστό. Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο σύνολο των χορηγήσεων κυμαίνεται στο 78,16%, το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ως προς το σύνολο των επαγγελματικών δανείων κυμαίνεται στο 69,31%, όσο αφορά τα στεγαστικά

δάνεια κυμαίνεται στο 69,61% και στα καταναλωτικά δάνεια κυμαίνονται στο 83,96%



Γράφημα 11: Η πορεία των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο ΣΤ Πάφου ΛΤΔ

Από την πιο κάτω γραφική παράσταση παρατηρείται η πορεία των αναδιρθρώσεων. Γίνεται αναφορά στις πιστωτικές διευκολύνσεις που έχουν αναδιρθρωθεί και συνεχίζουν να αποπληρώνονται κανονικά.



Γράφημα 12: Οι αναδιρθρώσεις εξυπηρετούμενες του ΣΤ Πάφου ΛΤΔ

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται ότι το πόσο των καταναλωτικών και στεγαστικών δανείων κυμαίνεται ένα περίπου στα ίδια επίπεδα.

Οι Αναδιρθρωμένες πιστωτικές διευκολύνσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

Συγκεκριμένα έχουν αναδιαρθρωθεί 20.517 εκ στεγαστικά δάνεια και έχουν αναδιαρθρωθεί και 19.287 εκ. Οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με το λιανικό εμπόριο έχουν κινηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι οι επιχειρήσεις κυρίως του κατασκευαστικού τομέα. Σε χαμηλότερο επίπεδο οι τρεχούμενοι λογαριασμοί και οι πιστωτικές διευκολύνσεις σε αυτοεργοδοτούμενους.

#### 4.6 Αναδιαρθρώσεις Σπε Στροβόλου ΛΤΔ



Γράφημα 13: Η πορεία των μη εξυπηρετούμενων δανείων ΣΠΕ Στροβόλου ΛΤΔ

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται ότι έχει αναδιαρθρωθεί πολύ χαμηλό πόσο αναδιαρθρώσεων σε σχέση με το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων σε σχέση με το σύνολο του χαρτοφυλακίου είναι στα 60,84%. Βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα πιο πάνω αναφερόμενα ΣΠΙ. Στο 64,66% βρίσκεται το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων σε σχέση με το σύνολο των επιχειρηματικών δανείων. Υψηλότερο αναδιαρθρωμένων δανείων παρουσιάζει το πιο πάνω ΣΠΙ ως προς τα στεγαστικά δάνεια 55,24%, ενώ το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων καταναλωτικών δανείων ως προς το σύνολο των καταναλωτικών δανείων κυμαίνονται στο 67,45%



Γράφημα 14: Οι εξυπηρετούμενες αναδιαρθρώσεις της ΣΠΕ Στροβόλου ΛΤΔ

Για το κάθε νοικοκυριό είναι αρκετά σημαντικό να εξυπηρετούν τα στεγαστικά δάνεια τους, αλλά υπάρχουν αρκετά ακόμη μη εξυπηρετούμενα δάνεια τα οποία δεν έχουν αναδιαρθρωθεί ακόμη. Έχουν αναδιαρθρωθεί 78 εκ από τα 194 εκ. Στην δεύτερη κατηγορία βρίσκονται τα καταναλωτικά δάνεια όπου έχουν αναδιαρθρωθεί τα 32 εκ από τα 138 εκ. Οι πιστωτικές διευκολύνσεις τόσο του κατασκευαστικού τομέα όσο και του λιανικού εμπορίου κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα. Συγκεκριμένα οι πιστωτικές διευκολύνσεις του κατασκευαστικού τομέα έχουν αναδιαρθρωθεί 10 εκ από τα 48 εκ, ενώ οι πιστωτικές διευκολύνσεις του λιανικού εμπορίου έχουν αναδιαρθρωθεί 11 εκ από τα 31 εκ. Συμπερασματικά παρατηρείται ότι τα μη εξυπηρετούμενα του κατασκευαστικού τομέα είναι αρκετά πιο υψηλά. Σε σχέση με άλλες συνεργατικές η συγκεκριμένη ΣΠΕ έχει αναδιαρθρώσει μεγαλύτερο ποσό τρεχούμενων λογαριασμών και πιστωτικών διευκολύνσεων.



#### 4.7 Αναδιρθώσεις Σπε Λήδρα Λτδ



Γράφημα 15: Η πορεία των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Σπε Λήδρας Λτδ

Από την πιο πάνω γραφική παράσταση παρατηρείται η εικόνα των μη εξυπηρετούμενων δανείων της πιο πάνω ΣΠΕ. Η πιο πάνω ΣΠΕ παρουσιάζει χαμηλότερο χαρτοφυλάκιο σε σχέση με την ΣΠΕ Στροβόλου και Σπε Μακράσucas λτδ. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια με βάση το συνολικό χαρτοφυλάκιο κυμαίνεται στο 67,69%. Την πρωτιά στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια την έχουν τα καταναλωτικά αργότερα έρχονται τα Στεγαστικά και ακολούθως τα επιχειρηματικά δάνεια.



Γράφημα 16: Οι εξυπηρετούμενες αναδιρθώσεις της Σπε Λήδρας Λτδ

Οι Αναδιρθωμένες πιστωτικές διευκολύσεις στα ΣΠΙ κατά την περίοδο οικονομικής κρίσης

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται η πορεία των αναδιαρθρώσεων. Συγκεκριμένα παρατηρείται ότι σε σύγκριση με άλλα ΣΠΙ, στην πρωτιά όσο αφορά τις αναδιαρθρώσεων περιλαμβάνονται τα καταναλωτικά δάνεια. Αργότερα έρχονται τα στεγαστικά δάνεια. Βέβαια από μια ματιά στις οικονομικές καταστάσεις παρατηρείται ότι τα καταναλωτικά δάνεια είναι δυο φορές τα στεγαστικά. Όσο αφορά τις πιστωτικές διευκολύνσεις σε νομικά πρόσωπα και κυρίως στο μεταποιητικό τομέα είναι αρκετά χαμηλό σε σχέση με άλλα ΑΠΙ. Έχουν αναδιαρθρωθεί και αρκετοί τρεχούμενοι λογαριασμοί και κατέχουν την δεύτερη θέση μετά την ΣΠΕ Στροβόλου ΑΤΔ.

#### 4.8 Αναδιαρθρώσεις της Σπε Ταμασσού - Ορεινής και Πιτσιλιάς Λτδ

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται η συνολική εικόνα του χαρτοφυλακίου σε σχέση με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του πιο πάνω ΣΠΙ.



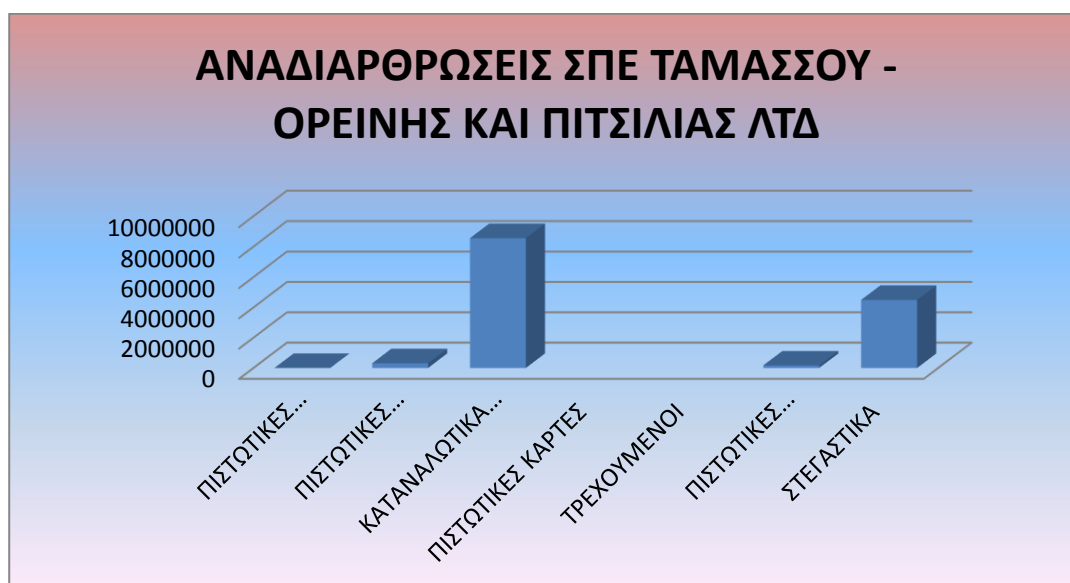
Γράφημα 17: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια της Σπε Ταμασσού - Ορεινής και Πιτσιλιάς Λτδ

Από μια ματιά στην γραφική παράσταση παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των μη εξυπηρετούμενων δανείων αφορά τα καταναλωτικά δάνεια, στην συνέχεια τα στεγαστικά και τέλος τα επιχειρηματικά. Το τελικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι δίνεται περισσότερη έμφαση στις επιχειρήσεις λόγω του ότι το πελατολόγιο του ΣΠΙ αφορά την Γεωργική εκμετάλλευση και της μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Έτσι τα εισοδήματά τους πηγάζουν από τις εργασίες τους. Έμφαση δίνουν και στα στεγαστικά δάνεια ένα μεγάλο ποσοστό λόγω του

ότι θέλουν να προστατεύσουν την πρώτη κατοικία τους. Τέλος υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων αφορά και τα καταναλωτικά δάνεια λόγω του ότι είναι δυσαρεστημένοι από υψηλό επιτόκιο και από την άλλη λόγω της μειωμένης δόσης που πληρώνουν δεν είναι σε θέση να καλύψουν μόνο τους τόκους.

#### Αναδιρθώσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων

Στην πιο κάτω γραφική παράσταση παρατηρείται η πορεία των αναδιρθώσεων μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων που συνεχίζουν μετά την αναδιάρθρωση να ταξινομούνται σε εξυπηρετούμενες χορηγήσεις.



Γράφημα 18: Αναδιρθώσεις των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων

Από την γραφική παράσταση παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναδιρθώσεων αποτελούνται από τα καταναλωτικά δάνεια. Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω τα καταναλωτικά δάνεια είναι και το μεγαλύτερο μέρος των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Βέβαια μέσα στην κατηγορία των μη εξυπηρετούμενων περιλαμβάνονται και οικιστικά δάνεια τα όποια ο σκοπός του είναι καθορισμένος σαν εξόφληση. Στην πραγματικότητα όμως απλός έχει προστεθεί πόσο στο υφιστάμενο δάνειο. Τέτοιες περιπτώσεις είναι κυρίως η περιπτώσεις των οικιστικών δανείων.

Στην δεύτερη θέση των αναδιαρθρώσεων έρχονται τα στεγαστικά δάνεια όπου οι περισσότεροι δανειολήπτες που έχουν δυνατότητα αποπληρωμής είναι διατεθειμένοι να επεκτείνουν το δάνειο τους και να πληρώνουν περισσότερους τόκους ώστε να προστατεύσουν την πρώτη τους κατοικία.

Οι πιστωτικές διευκολύνσεις του μεταποιητικού και κατασκευαστικού τομέα έχουν δείξει ελάχιστο ενδιαφέρον λόγω του ότι δεν υπάρχει καθόλου δυνατότητα αποπληρωμής. Οι εργασίες του βρίσκονται στο μηδέν λόγω του ότι η παραχώρηση των δανείων γίνεται μετά δυσκολίας, ο κόσμος δεν θέλει να μπει στην διαδικασία να διατηρεί δάνεια και όλα λειτουργούν σαν ένας φαύλος κύκλος.

Οι πιστωτικές διευκολύνσεις του λιανικού εμπορίου αναδιαρθρώνονται σε υψηλότερο βαθμό σε σχέση με άλλα δάνεια και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι μερικές από τις επιχειρήσεις αυτές είχαν κεφάλαιο και δουλεύουν με το κεφάλαιο της επιχείρησης και όχι με τα δάνεια των τραπεζών. Έτσι μέρος των επιχειρηματικών δανείων του λιανικού εμπορίου έχει αναδιαρθρωθεί και συνεχίζουν να είναι εξυπηρετούμενα.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εν κατακλείδι η εξουδετέρωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων χρήζει περαιτέρω μελέτης. Για να επιταχτεί ο στόχος των αναδιαρθρώσεων προαπαιτεί την μεταρρύθμιση και παράλληλα απλοποίηση των διαδικασιών, αναγκαίο κρίνεται και η εύρεση νέων επιλογών αναδιάρθρωσης. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στο τραπεζικό σύστημα λόγω της οικονομικής ύφεσης τα κόκκινα δάνεια να αυξάνονται ολοένα και περισσότερο. Μέσω της παρέμβασης του αγγλικού οίκου βελτιώνονται οι διαδικασίες αντιμετώπισης των κόκκινων δάνειων.

Ο όρος των αναδιαρθρώσεων στις μέρες μας έχει παρεξηγηθεί, μεγάλο ποσοστό δανειοληπτών εκμεταλλευόμενων της οικονομικής κρίσης, αρκετοί δανειολήπτες δεν ανταποκρίνονται στις συμβατικές τους υποχρεώσεις λόγω της έλλειψη εμπιστοσύνης τόσο ως προς το τραπεζικό σύστημα όσο και ως προς ολόκληρη την κοινωνία.

Λαμβάνοντας υπόψη και την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε άλλες χώρες θα πρέπει να υιοθετηθούν και κάποια κίνητρα για την αποπληρωμή των δανείων. Ουσιαστικά το τραπεζικό σύστημά θα πρέπει να δώσει το πλαίσιο Win – Win. Δηλαδή για να πάρει κάτι από το δανειολήπτη θα πρέπει και να δώσει κάτι. Με το να δοθεί κάτι στο δανειολήπτη όπως την μείωση των επιτοκίων θα νιώσει ηθική ικανοποίηση και μπορεί να στερηθεί αλλά θα ανταποκριθεί στις συμβατικές υποχρεώσεις τους.

Η οικονομική κρίση εκτός από τα αρνητικά στοιχεία που έχει φέρει μαζί της έχει και θετικά στοιχεία. Η στενή παρακολούθηση τόσο των καινούργιων όσο και των υφιστάμενων δανείων περιορίζουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Πράγματι στο παρελθόν λόγω της υπερβάλλουσας ρευστότητας παραχωρούσαν δάνεια στηριζόμενοι στην εξασφάλιση και όχι στην δυνατότητα αποπληρωμής. Η δυνατότητα αποπληρωμής δεν βρισκόταν σε διαφάνεια λόγω του ότι δεν υπήρχαν στοιχεία για άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις. Σήμερα για να

παραχωρηθεί μια νέα χορήγηση θα πρέπει να περάσει από αρκετά εγκριτικά κλιμάκια.

Από την μεθοδολογία που έχει χρησιμοποιηθεί έχουν παρατηρηθεί ότι ο συνεργατισμός έχει αρκετά μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Ιδιαίτερη έμφαση έχουν δώσει στα στεγαστικά δάνεια και κυρίως στα δάνεια όπου είναι εξασφαλισμένα με την πρώτη κατοικία. Με την υιοθέτηση του θεσμού του χρηματοοικονομικού επίτροπου δίνεται και δεύτερη ευκαιρία στο δανειολήπτη να ανευρεθεί μια βιώσιμη λύση αναδιαρθρώσεων. Στην τελευταία θέση βρίσκονται τα εταιρικά δάνεια κυρίως σε εργοληπτικές εταιρείες.

Ζούμε σε ένα αβέβαιο περιβάλλον, για το που θα οδηγηθεί το τραπεζικό σύστημα σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης. Η αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων εναπόκειται στην διοίκηση των τραπεζικών στελεχών καθώς επίσης και στην συνεχής αναβάθμιση και παρακολούθηση όλου του χαρτοφυλακίου.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

## Αγγλική Βιβλιογραφία :

Dynaski, S. (2015) An Economist `s Perspective on Student Loans in the United States by [www.Econostor.eu](http://www.Econostor.eu)

Emilian. C (2013). The Romanian banking sector restructuring and the economic recovery by <http://store.ectap.ro/articole/1120.pdf>

Tumnong D. (1999) International Conference on Systemic Resolution of Corporate and Bank Distress in Crisis – Affected East Asian Countries by <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/APCITY/UNPAN005376.pdf>

Sriharsha R.(2015). Non Performing Loans in Emerging Economies – Case Study of India by [www.macrothink.org/ajfa](http://www.macrothink.org/ajfa)

## Ελληνική Βιβλιογραφία :

Κουζής Π. & Κουμπάρης, Γ. (2011) Σεμινάριο Μετάβαση από την Βασιλεία II στην Βασιλεία III Τίτλος ομιλίας : Η διαχείριση κινδύνων. Ημερομηνία Σεμιναρίου 12/10/2011. Καιμακλί

Ζότου, Π. (2011). Οι επιπτώσεις της Οικονομικής κρίσης στο Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα. Από [http://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/14590/3/zoto\\_Pyttos\\_Msc\\_2011.pdf](http://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/14590/3/zoto_Pyttos_Msc_2011.pdf)

Ενωμένοι Αδέσμευτοι Δικηγόροι : Κριτικές για Έξοδο της Κύπρου από την Ευρωζώνη από <https://eadikigoroi.wordpress.com/2013/03/>

Ηρακλέους, Α (2008) Θεωρία Συνεργατικής Οργάνωσης – Οι Συγχωνεύσεις ως μέτρο επιβίωσης και Ανάπτυξης των Συνεργατικών Εταιρειών. Λευκωσία : Έκδοση Παγκυπρία Συνεργατική Ομοσπονδία.

Ηρακλέους, Α (2007). Συνεργατισμός 1906 - 2006. Λευκωσία: Έκδοση Παγκύπρια Συνεργατική Ομοσπονδία.

Ηρακλέους, Α (2005) Οι συνεργατικές αρχές και η εφαρμογή τους στην Κύπρο Λευκωσία Εκδόσεις Παγκύπρια Συνεργατική Ομοσπονδία.

Λεμονάκης, Κ (2011). Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου. Αθήνα Εκδόσεις Κλειδάριθμός

Κολμέρ. Κ (2008) Η κρίση της οικονομίας Εκδόσεις : Αθήνα

Μαυρίδης, Μ (2015). Γιατί δεν έχει γίνει Κούρεμα Καταθέσεων στο Συνεργατισμό από <http://www.asomatos.eu/index.php/2012-09-11-08-34-17/2012-09-11-19-34-26/651-2013-09-06-17-19-26>

Παλλίνης, Π (2011) Η κρίση της Κυπριακής Οικονομίας στο τραπεζικό σύστημα από <http://www.palo.gr/cluster/articles/pagosmia-nea/45/?clid=3605505>

Σταυρινίδης, Γ. (2015) Εισπραξημότητα των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο Συνεργατισμό <http://www.sigmalive.com/simerini/business/265699/sxedio-gia-ta-kokkina-daneia>

Σημειώσεις. Πολιτική Αναδιαρθρώσεων από την Συνεργατική κεντρική Τράπεζα

Σημειώσεις. Διαχείριση μεγάλων ανοιγμάτων από την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνου από Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα

Σημειώσεις. Πλαίσιο Αφερεγγυότητας από την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα.

Χατζηχριστοδούλου, Α (2014). Ο ορισμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Κύπρο από [http://www.sigmalive.com/news/opinions\\_sigmalive/124191/orismos-mi-eksypiretoumenon-daneion-npls-kyprou](http://www.sigmalive.com/news/opinions_sigmalive/124191/orismos-mi-eksypiretoumenon-daneion-npls-kyprou)